

Izvestje

c. kr. II. državne gimnazije

v Ljubljani

o šolskem letu 1909./1910.

Na svetlo dal ravnatelj

dr. Janko Bezjak.

Vsebina:

- 1.) Katalog učiteljske knjižnice. Sestavlil knjižničar profesor *dr. Ivan Tertnik*
- 2.) O dolžnostih in o gojenju čuvstva za dolžnosti. Spisal *ravnatelj*.
- 2.) Šolska poročila. Sestavlil *ravnatelj*.

V Ljubljani 1910.

Založila c. kr. II. državna gimnazija.

Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Izvestje

c. kr. II. državne gimnazije

v Ljubljani

o šolskem letu 1909./1910.

Na svetlo dal ravnatelj

dr. Janko Bezjak.

Vsebina:

- 1.) Katalog učiteljske knjižnice. Sestavil knjižničar profesor *dr. Ivan Tertnik*.
- 2.) O dolžnostih in o gojenju čuvstva za dolžnosti. Spisal *ravnatelj*.
- 3.) Šolska poročila. Sestavil *ravnatelj*.

V Ljubljani 1910.

Založila c. kr. II. državna gimnazija.

Natisnila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

F. Slovanski jeziki.

I.

a) Znanstveni časopisi.

1345. *Archiv für slavische Philologie*. Unter Mitwirkung von A. Leskien und W. Nehring, (A. Brückner, J. Gebauer, C. Jireček, Fr. Miklosich, St. Novaković, A. Wesselofsky, V. Oblak, F. Fortunatov, A. Sobolevskij, P. Diels, L. Miletich, G. Polivka, M. Rešetar, K. Štrekelj, W. Schulze) herausg. von V. Jagić. I.—XXXI. Bd. Berlin 1876—1910. 8. — 31 zvez. SZ. 1.
 Sem spada:
Archiv für slavische Philologie. Unter Mitwirkung von A. Brückner etc. herausg. von V. Jagić. *Supplement*-Band. Berlin 1892. 8. SZ. 2.
 Vsebinska:
Pastrnek Fr., Bibliographische Übersicht über die slavische Philologie 1876—1891. Zugleich Generalregister zu *Archiv* Bd. I—XIII.
 1346. *Slavische Bibliothek* oder Beiträge zur slavischen Philologie und Geschichte.¹ Wien.
 α.) I. Bd., herausg. von Fr. Miklosich. 1851. 8. SZ. 3.
 β.) II. Bd., herausg. von Fr. Miklosich u. J. Fiedler. 1858. 8. . . . SZ. 4.
 1347. *Русскій Филологическій Вѣстникъ*, издаваемый подъ редакціею А. И. Смирнова. Томъ XVII.—XXXIV. Варшава. 1887—1895. 8. — 33 snopičev nekoliko romanjskljivih SZ. 5.

b) Staroslovenski teksti.

1348. *Chrestomathia linguae veteroslovenicae caractere glagolitico e codicibus, edicum fragmentis et libris impressis*. Edita a Joanne Berčić. Pragae 1859. 8. A. S. 1.
 1349. *Chrestomathia palaeoslovenica cum speciminibus reliquarum linguarum slavicarum*. Edid. Fr. Miklosich. Vindobonae 1861. 8. A. S. 2.
 1350. *Nestor*, Chronica. Textum russo-slovenicum edid. Fr. Miklosich. Vindobona 1860. 8. A. S. 3.
 1351. *Frisinske památky, jich vznik a význam v slovanském písemnictví*. Podává Václav Vondrák. V Praze 1896. 4. A. S. 4.
 1352. *Разсужденія южнославянскої и руской старини о церковно-славянскомъ языкѣ*. Собралъ и объяснилъ И. В. Ягичъ. С. Петербурга. 1896. (= *Codex Slovenicus rerum grammaticarum*. Edid. V. Jagić. Petropoli 1896.) 8. A. S. 5.
 1353. *Regule sv. Benedikta od Armina Paviča*. (Preštampano iz knjige VII. «Starina». U Zagrebu 1875. 8.) A. S. 6.

¹ Prim. štev. 14.: *Jahrbücher für slawische Literatur, Kunst und Wissenschaft*. Herausg. von J. P. Jordan i. t. d.

1354. *Uloinci svetoga pisma obojega uvjeta staroslovenskim jezikom*. Skupio iz rukopisih i tiskanih knjigah hrvatskoga razreda... Ivan Berčić. Dio II.—V. U Zlatnom Pragu. 1864—1866. 8. (I. dela ni.)¹ — 4 zvez. . . . A. S. 7.

II.

a) Izvirniki leposlovni.

1. Slovenski.²

1355. *Aškere A.*, Balade in romance. V Ljubljani 1890. 16. Slo. 1.
 1356. — *Lirske in epske poezije*. V Ljubljani 1896. 16. Slo. 2.
 1357. — *Izmajlov*. — Red sv. Jurja. — *Tujka*. V Ljubljani 1900. 16. Slo. 3.
 1358. — *Nove poezije*. V Ljubljani 1900. 16. Slo. 4.
 1359. — *Četrti zbornik poezij*. V Ljubljani 1904. 16. Slo. 5.
 1360. — *Primož Trubar. Zgodovinska epska pesnitev*. V Ljubljani 1905. 16. . . Slo. 6.
 1361. *Narodna biblioteka*. Natisnil in založil J. Krajec. Novomesto 1883—1887. 16. —
 1362. *Bile Janez*,³ *Pervenci. Poezije*. V Ljubljani 1864. 16. Slo. 7.
 1379. *Bohinjec Peter*, *Za staro pravdo. Povest iz leta 1515*. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIII. zvez. 1901.) Slo. XIII.
 1363. *Borštnik Ignacij*, *Stari Ilija. Izvirna narodna igra s petjem v treh dejanjih*. V Ljubljani 1891. 16. Slo. 8.
 1364. *Bučar Ivo Ivanovič*, *Biserolja, jasna vila. Bajka iz Postojnske pečine*. Ljubljana 1898. 16. Slo. 9.
 1378. *Cankar Ivan*, *Popótovanje Nikolaja Nikiča*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.¹
 1378. — *Tujci*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VIII. zvez. 1901.) Slo. VIII.¹
 1378. — *Na klancu*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. IX. zvez. 1902.) Slo. IX.¹
 1378. — *Življenje in smrt Petra Novljana*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. X. zvez. 1903.) Slo. X.¹
 1378. — *Križ na gori. Ljubezenska zgodba*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XI. zvez. 1904.) Slo. XI.¹
 1378. — *Potepuh Marko in kralj Matjaž*. — *V mesečini. Zgodba iz doline šentflorjanske*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XII. zvez. 1905.) Slo. XII.¹
 1378. — *Martin Kačur. Življenjepis idealista*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XIII. zvez. 1906.) Slo. XIII.¹
 1378. — *Novo življenje*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XV. zvez. 1908.) Slo. XV.¹

¹ Staroslovenske *tekste* najdeš tudi v nekaterih staroslovenskih *slovnica*h; gl. *Leskienovo* slovnico str. 73—176, *Vondrakovo* str. 349—366 in *Marnovo* str. 57—59; prim. *Janežičevo* Slovensko slovnico iz leta 1854., str. 157—182; tudi *čitanke* nudijo nekoliko staroslovenskih beril; gl. štev. 1503. d. in 1511., 1548., 1556., 1562., 1589.

² Marsikaj leposlovnih spisov *slovenskih*, i prozaičnih i poetičnih, je dobiti v knjigah, ki spadajo v tega kataloga I. oddelek «Enciklopedija»; to velja v prvi vrsti o «listih za leposlovje in znanstvo», oziroma o «leposlovnih in znanstvenih listih», o «mesečnikih za književnost in prosveto», o «časopisih zabavi in pouku». Poleg teh pa goje leposlovje tudi koledarji, letopisi, fenilettoni i. t. d.; na tó-le nekako raztreseno leposlovno blago opozarjamo, — ako je dotična knjiga v naši knjižnici, — v tem zaznamku posebej *pod črto*, a to *navadno* le takrat, kadar je dotični spis delo pisatelja že *nad črto* imenovanega.

³ Prim. *Bile Janez*, *Valentinu Vodniku o veseli stoletnici* 3. februarja 1858. (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 74.)

1379. Cankar Ivan, Smrt in pogreb Jakoba Nesreče. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVIII. zvez. 1906.) Slo. XVIII.
- (19). Cigler Janez, Kortonica, koroška deklica. Na svetlo dala družba sv. Mohora. V Celovcu 1866.¹ 8. Ecp. 19.
1365. Cimperman Jos., Pesmi. V Ljubljani 1888. 16. Slo. 10.
1366. Krajnska zibelica. Na svetlobo dal M. Kafteliz. V Ljubljani.
 α.) Perve bukvize. 2. natiš. 1834. 16. Slo. 11.
 β.) Pete bukvice. 1848. 16. Slo. 12.
1379. D.(etela) Fr., Pegam in Lambergar. Povest. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. VI. zvez. 1891; dva izvoda.) Slo. VI.
1379. — Učenjak. Veseloigra v treh dejanjih. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIV. zvez. 1902.) Slo. XIV.
1378. — Gospod Lisec. Povest. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. I. zvez. 1894.) Slo. I.¹
1378. Devetak L., Spomini gospoda Ignacija Brumna. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XI. zvez. 1904.)² Slo. XI.¹
1367. Dobravčin, Razne poezije. V Ljubljani 1874. 16. Slo. 13.
1379. Dobravec, Temni oblaki. Povest. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. IX. zvez. 1895.) Slo. IX.
1379. Dolinar Fr., Prihajač. Povest. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. III. zvez. 1888; dva izvoda.) Slo. III.
1378. Doljan F. J., Lajnar. Slika iz življenja. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VIII. zvez. 1901.) Slo. VIII.¹
1379. — Sami med seboj. Dramatični prizor. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIV. zvez. 1902.) Slo. XIV.
1379. — Pogreb. Slika iz življenja koroških Slovencev. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XV. zvez. 1902.) Slo. XV.
1378. Dovič J. M., Z diplomo in brez diplome. Noveleta. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.¹
1379. Erjavec Fran, Izbrani spisi. Uredil Fran Levec.
 α.) I. del: Pripovedni spisi. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. IV. zvez. 1888; dva izvoda.) Slo. IV.
 β.) II. del: Životopis Fr. Erjavca. Potopisi. Spisi prirodopisne vsebine. Dodatek. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. V. zvez. 1889; dva izvoda.) Slo. V.
1368. Funtek Anton, Godec. Poleg narodne pravljice o vrbskem jezeru. V Ljubljani 1889. 16. Slo. 14.
1378. — Smrt. Epsko-lirske slike. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. III. zvez. 1896.) Slo. III.¹
1379. Golar Cvetko, Lenčica in zmaj. — Lovec Klemen. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIX. zvez. 1907.) Slo. XIX.

¹ S koledarčkom družbe sv. Mohora za . . . leto 1867. in 1868. vred: ena knjiga.

² Tu naj opozorim na slovensko pisateljstvo Dragotina Dežmana; gl.:

— Blesko jezero. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1854. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 59 sl.),

— *Proklete grablje*. Po narodni krajnski pripovedki. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1855. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 55—57); in:

— Janko cigan. Balada. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1856. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 58—61.)

1378. Golar Cvetko, Dve nevesti. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XV. zvez. 1908.) Slo. XV.¹
1378. — Bratje in sestre v Gospodu. Sanje poletnega jutra. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XVI. zvez. 1909.) Slo. XVI.¹
1378. Gorec Ivan, Gorski potoki. Povest. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. II. zvez. 1895.) Slo. II.¹
1378. Govékar Fran, Ljubezen in rodoljubje. Povest. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. III. zvez. 1896.) Slo. III.¹
1379. Gregóre Pankracij, Brez volje . . . (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XV. zvez. 1902.) Slo. XV.
1369. Gregorčič S.,¹ Poezije. I. Drugi . . . natis. V Ljubljani 1885. 16. Slo. 15.
1370. — Poezije. II. V Ljubljani 1888. 16. Slo. 16.
1371. — Poezije. III. V Ljubljani 1902. 16. Slo. 17.
1372. — Poezije. IV. (Fr. Ks. Meško.) V Gorici 1908. 16. Slo. 18.
1373. — Poezije. Izdala in založila družba sv. Mohorja. (Anton Medved.) V Celovcu 1908. 8. Slo. 19.
1374. Jenko Simon, Pesmi. V Ljubljani.
 α.) I. Za tisek priredil Anton Funtek. 1896. 32. (troje izvodov.) Slo. 20.
 β.) II. Uredil Engelbert Gangl. 1901. 32. (dva izvoda.) Slo. 21.
1375. Jurčič Josip,² Zbrani spisi. Uredil Fr. Levec. Zvez. I.—XI. V Ljubljani 1882—1892. 16. 8.—11. zvez. Slo. 22.
1376. — in Kersnik Janko, Rokovnjači. Historičen roman. Ponatis iz »Ljubljanskega Zvona«. V Ljubljani 1882. 8. Slo. 23.
1361. Kaučič Fridolin, Treskova Urška. Povest. Novomesto 1886. 16. (Narodna biblioteka. 21. snopič.³) Slo. XXI.²
1377. Kersnik Janko, Zbrani spisi. Uredil Vladimir Levec. Zvez. I.—V. V Ljubljani 1900—1909. 8. — 5. zvez. Slo. 24.
1378. Ant. Knezova knjižnica. Zbirka zabavnih in poučnih spisov. Izdaja Slovenska Matica. Zvez. I.—XVI. V Ljubljani 1894—1909. 8. — 16 zvez. —
1379. Zabavna knjižnica. Založila in na svetlo dala Slovenska Matica. Zvez. I.—IX. in XI.—XXI. V Ljubljani 1886—1895 in 1898—1909. 8. (4.) (X. zvez. ni; zvezkov II.—VI. in XVII. je po dvoje.) — 20 (+ 6) zvez. —
1361. Koder Anton, V gorskem zakotji. Povest. Novomesto 1883. 16. (Narodna biblioteka. 4. snopič.) Slo. IV.²
1380. Kosmač France, Pesmice. V Zagrebu 1864. 32. Slo. 25.

¹ Prim. Gregorčič Simon, Jeremiji preroku-domoljuba. (Gregorčičeva labodnica.) — Dr. Francišku Sedeju, knezu-višemu škofu goriškemu o posvečenju in umeščenju dne 25. sušca 1906. (Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za . . . leto 1907, str. 41 sl. in 47—49.) in:

— Beli Ljubljani. (Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za . . . leto 1908, str. 47—49.)

² Prim. Jurčič J., Dva brata. Resnična povest. (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1868, str. 17—29.),

— Telečja pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. I. zvez. V Mariboru 1872; dva izvoda.) in:

— Ivan Erazem Tatenbach. Izviren historičen roman iz 17. veka slovenske zgodovine. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. II. zvez. V Ljubljani 1873; dva izvoda.)

³ V tem snopiču je na prvem mestu povestica: Boj s prirodo. Prev. P. Miklavčec; — prevod, a — po katerem izvirniku?

1381. **Kostanjevec Josip**, Iz knjige življenja. V Postojni.
 α.) I. zvezek. 1900. 8. Slo. 26.
 β.) II. zvezek. 1904. 8. Slo. 27.
1378. — Čez trideset let. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.¹
1378. — Ella. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. X. zvez. 1903.) Slo. X.¹
1378. — Brez zadnjega poglavja. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XII. zvez. 1905.) Slo. XII.¹
1379. — Obsojena. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVIII. zvez. 1906.) Slo. XVIII.
1382. **Krek Gr.¹**, Na sveti večer o polnoči. Epična pesem v treh spevih. V Celovcu 1863. 16. Slo. 28.
1379. **Kristan Etbin**, Kato Vrankovič. Drama v treh dejanjih. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XXI. zvez. 1909.) Slo. XXI.
1379. **Kveder-Jelovešek Zofka**, Pijanec. Črtica. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVII. zvez. 1904; dva izvoda.) Slo. XVII.
1379. — Amerikanci. Drama v štirih dejanjih. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XX. zvez. 1908.) Slo. XX.
1383. **Lada**, Almanah za leto 1864. Vredil in izdal I.(van) V.(rban) Zadavrski. V Mariboru. (1864.) 16. Slo. 29.
1384. **Levstik Fran**, Zbrani spisi. Urédil Francišek Levec.² Zvez. I.—V. Ljubljana 1891—1892, 1895. 16. — 5 zvez.³ Slo. 30.
1379. — Vladimir, Pigmalion. Novela. — Sirota Jerica. Novela. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIX. zvez. 1907.) Slo. XIX.
1379. **Malograjski Fr.**, Z viharja v zavetje. Roman iz življenja preproste deklice. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XII. zvez. 1900.) Slo. XII.
1378. **Medved Anton**,⁴ Vzori. — Na deželi. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. V. zvez. 1898.) Slo. V.¹
1378. **Mencinger Janez** (Nejaz Nemeigren), Moja hoja na Triglav. Spomini. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. IV. zvez. 1897.) Slo. IV.¹
1378. **Meško Fr. Ks.**, Slike in povesti: A. Drama v vasi. — B. Bolnik. Študija. — C. Sestanek. Črtica. — Č. Berač. Slika. — D. Zaradi mačke. Črtica. — E. Bajka o kreposti. Črtica iz mestnega življenja. — F. Srakoperjeva hruška. Slika iz vasi. — G. V salonu gospe Sokolove. Slika iz malomestnega življenja. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. V. zvez. 1898.) Slo. V.¹

¹ Prim. *Krek Gregor*, Pesmi. (I. Radost mladega pesnika. II. Hrepenenje.) (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 135 sl.)

² Prim. *L.(evce) F.(ran) Paulus*, Lepi dnevi. I. V Italiji. a) Čez Brenner. b) Od Bolcána do Verone. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. IV. zvez. V Ljubljani 1873; dva izvoda.)

³ Prim. *Levstik Fran*, Božična. (Betlehemska okolica. Betlehemski hlev.) — Dekle in tica. (Koledarčik Slovenski za . . . leto 1854. Na svitlo dal Janez Bleiweis, str. 54—57 in 62.) in

— Pesmi. (Meniška cerkev. Dunajski vert. Gréga. Bolezen. Žalosten pogovor. Slovo. Pri vodi [Goethe]. Dve utvi. Sonetje I., II., III.) (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 173—176.)

⁴ Gl. *Medved Anton*, Umrlemu pevcu. (Simonu Gregorčiču.) (Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za . . . leto 1908, str. 35 sl.)

1378. **Meško** Fr. Ks., Slike in povesti: *A.* Vojak Ivan. Slika. — *B.* Spoznanje. Silhueta. — *C.* Pravica do sreče. Slika iz delavskega življenja. — *Č.* Pot čez travnik. Slika iz vasi. — *D.* «Moja mati ni poštena!» Silhueta. — *E.* Moje poti ... Odlomki iz življenja. — *F.* V koroških gorah. Slika. — *G.* Izgubljeno življenje. Slika. — *H.* Ciril Závozel. Slika iz mestnega življenja. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VI. zvez. 1899.) Slo. VI.¹
1378. — Iz mojega dnevnika: Izgubljena duša. — Gozdna romanca. — Življenje večerna molitev. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.¹
1378. — Črtice. I. Besede otožnosti. — II. Slika. — III. Razne poti. — IV. Šen poletne noči. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VIII. zvez. 1901.) Slo. VIII.¹
1378. — Na Poljani. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XIV. zvez. 1907.) Slo. XIV.¹
1379. — Črtice. I. Ko so zvonovi plakali ... II. Za deveto goro. III. Cilji našega hrepenenja. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XV. zvez. 1902.) Slo. XV.
1379. — Pot spokornikov. Črtica. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVII. zvez. 1904.) Slo. XVII.
1379. — Drama iz za davnih dni. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIX. zvez. 1907.¹) Slo. XIX.
1361. **Miklavc** P., Spisje. (Ne zametuj darov božjih. — Kralj in oglar. — Drevesa v jeseni. — Slabo vreme. — Ne odlašaj dela. — Ptičice po zimi. — Župnik in kmet. — Cvetje sadnih dreves. — Janko muzikant. — Iz spomeniške knjige poljskega učitelja.) Novomesto 1886. 16. (Narodna biblioteka. 24. snopič; dva izvoda.) Slo. XXIV.²
1385. **Mladika**. Izdala in založila J. Stritar in J. Jurčič. I. leto. V Ljubljani 1868. 16. (dva izvoda.) Slo. 31.
1378. **Murnik** Rado, Matajev Matija. Vesela novela. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XVI. zvez. 1909.²) Slo. XVI.¹
1386. **Pagliaruzzi** Josip-Krilan, Poezije. I. in II. V Gorici 1887. 16. Slo. 32.
1378. **Pajk** Pavlina, Planinska idila. Povest. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. II. zvez. 1895.) Slo. II.¹
1361. **Pesjak** Lujiza, Beatin dnevnik. Roman. Novomesto 1887. 16. (Narodna biblioteka. 25. in 26. snopič.³) Slo. XXV.²
1387. **Svete pesmi**: 3a prašnike in godove med letam. Jih je nekaj slozil, nekaj slozensih prrdjal *Blaz Potočnik*.⁴ Družiga pomnočeniga natisa. V Lublani 1837. 32. Slo. 33.

¹ Prim. *Meško* Ksaver, V pomladanski noči. — Pot z zaprekami. (Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za ... leto 1908, str. 36—40 in 42—46.) in

— Bolnikova velikonočna. (Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za leto ... 1908, str. 41.)

² Gl. tu:

Ogrince Josip, Čegava bode? (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. I. zvez. V Mariboru 1872; dva izvoda.)

³ Prim. *Pesjak* Luisa, Perutnice serca. (Koledarček družbe sv. Mohora za ... leto 1866, str. 67—68.) in:

— Sobotno solnce. (Koledarček družbe sv. Mohora za ... leto 1867, str. 49.)

⁴ Prim. *Potočnik* Blaž, Vodniku. (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 264.)

1388. Korôškhe ino ŝhtajarske **pešme** enokoljko popravlene ino na novo sloshene. Na fvetlo dal Matija *Ahazel*.
 a.) Drugi natif. V Zelovzi 1838. 16. Slo. 34.
 b.) Tretji natis. V Celovcu 1852. 16. Slo. 35.
1389. Šlovénŝke **pésmi** krajnfkiga naróda. (Nabral Emil *Koritko*¹). Peti svésik. V Ljubljani 1844. 16. Slo. 36.
1390. Slovenske narodne **pesmi**. Iz tiskanih in pisanih virov zbral in vredil Karol *Štrekelj*. Izdala in založila Slovenska Matica. V Ljubljani 1895—1909. 8. — 13 snop. Slo. 37.
1391. **Pivčanin**, Nova pesem starega Krajna. (Iz Primorca.) V Trstu 1867. 16. Slo. 38.
1379. Planinec Josip, Drobne povesti. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVII. zvez. 1904.; dva izvoda.) Slo. XVII.
1378. **Podgoričan**, Za možem . . . Slika iz našega kraja. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.¹
1361. **Podmiljščak** Jože,² (*Andrejškov* Jože), Spisi. I. in II. Novomesto 1884—1885. 16. (Narodna biblioteka. 12. in 18. snopič.) — 2 zvez. (Oddelka III. = Narodne biblioteke snopiča 20. ni.) Slo. XII.²
1392. **Prešherin**,³ Keršt per Šavizi. Povéft v versih. V Ljubljani 1836. 16. . . . Slo. 39.
1393. **Prešeren**³ Francé, Poezije. V Ljubljani 1847. 8. (v dveh izvodih.) Slo. 40.
1394. — Poezije. Uredil L. Pintar. V Ljubljani 1900. 4. Slo. 41.
1379. **Pugelj** Mil., Diletant. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVIII. zvez. 1906.) Slo. XVIII.
1379. — Kapela sv. Florjana. — Žandar Stružnik. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIX. zvez. 1907.) Slo. XIX.
1379. — Hrizantema in cimbas. — Anžiček. — Evelina in Lina. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XX. zvez. 1908.) Slo. XX.
1379. **Regali** Josip, Tilen Rekar. — Tratarjeva smrt. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIX. zvez. 1907.) Slo. XIX.
1395. **Remeé** France, Samo, prvi slovenski kralj. Glediščna igra v treh činih. V Mariboru. 1867. 16. Slo. 42.
1379. **Romanov** Roman, Anina prva ljubezen. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVIII. zvez. 1906.) Slo. XVIII.
1379. **Seršen** L., Povest o literatu. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVIII. zvez. 1906.) Slo. XVIII.
1396. **Servantes** Mlajši, Don Quixotte della Blatna vas. Načrt tragične komedije v štirih djanjih, s predigro in s petjem. Za rabo prihodnjih dramatikov nekoliko v prozi, nekoliko v priprostih rimah načrtal. 2. natis. V Zagrebu 1896.⁴) 16. Slo. 43.
1397. **Vodnikov spomenik**.⁵ (Vodnik-Album.) Na svitlo dal Etbin Henrik Costa. V Ljubljani 1859. 4. (troje izvodov.) Slo. 44.

¹ O Poljaku *Korytku* gl. Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za . . . leto 1907, str. 31 sl.

² Prim. *Podmilšak* J., Lepe pesmi glas seže v deveto vas. (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1867, str. 6—10.)

³ Gl. *L.(evstik)*, Prešern, Prešerin ali Preširen? (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. I. zvez. V Mariboru 1872.; dva izvoda.) *Levstik* je zagovarjal obliko «*Preširen*», a pater Stanislav *Škrabec* je neovržno dokazal, da je pisati «*Prešeren*»; gl. Ljubljanski Zvon, 1889, str. 305, opomba 1. (Fr. *Levčeva*) in: *Levstik* Fr., Zbrani spisi. Uredil Fr. *Levec*, V. 362.

⁴ Gl. tu: *Skalec* J., Prvi poljub. Novela. — Na črni zemlji. Novela. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. III. zvez. V Ljubljani 1873; dva izvoda.)

⁵ Bilčevih, Cegnarjevih, Kastelčevih, Krekovich, Levstikovih, Potočnikovih, Poženčanovih (Ravnikarjevih), Slomškovih, Valjavčevih, Veselovich in Vilharjevih pesmij je tu natisnjenih nekaj; tudi Prešernovih je dobiti, če tudi v nemščino prevedenih; gl. opombo 1., str. 16.

1398. Stritar Jos. (Boris Mirán), Pesmi. Na Dunaji 1869. 16. Slo. 45.
 1399. — Dunajski soneti. I. II. Na Dunaji 1872. 16. — 2. zvez. Slo. 46.
 1400. — Preširnova pisma iz Elizije. I. Na Dunaji 1872. 16. Slo. 47.
 1401. — Pozdrav Preširnovim čestiteljem, zbranim v Verbi 15. septembra 1872.
 Na Dunaji 1872. 8. (2 lista.) Slo. 48.
 1402. — Zbrani spisi. Zvez. I.—VII. V Ljubljani 1887—1888, 1899. 16. — 7. zvez. Slo. 49.
 1403. Šerli Ivo, Pot za razpotjem. Roman. Ljubljana 1906. 16. Slo. 50.
 1404. Tavčar Ivan, Povesti. Zvez. I.—V. V Ljubljani 1896—1899, 1902. 16. — 5 zvez. Slo. 51.
 1405. Toman Lovre, Glasi domorodni. V Ljubljani 1849. 16. Slo. 52.
 1406. — Založila in izdala Matica Slovenska v Ljubljani 1876. 8. (dva izvoda.) Slo. 53.
 a.) Tomanovo življenje. Popisal Andrej Praprotnik.
 b.) Tomanove pesmi.¹
 1407. Tomšič Bernard, Lahkoverni. Vesela igra v treh djanjih. Na svetlo dal
 Ljudevit Tomšič². V Zagrebu 1864. 16. Slo. 54.
 1408. Trdina Janez, Zbrani spisi. I. Bahovi huzarji in Iliri. Spomini iz moje
 profesorske službe na Hrvaškem (1853—1867). V Ljubljani 1903. 8. . . Slo. 55.
 1379. Trošt Ivo, Podoba izza mladosti. Povest. (Zabavna knjižnica Matice Slo-
 venske. XVII. zvez. 1904; dva izvoda.) Slo. XVII.
 1409. Valjavec M. Kračmanov³, Zora in solnea. Pripovedna pesem v treh delih.
 V Celovcu 1867. 16. Slo. 56.
 1410. — Poezije. Izdala Slovenska Matica. Uredil Fr. Levce. V Ljubljani b. l.
 (1900?; 8. dva izvoda.) Slo. 57.
 1411. Vence. Njih blagorodnosti, gospodu Janezu Nečáseku, c. k. vodju
 ljubljanske gimnazije, pri Njihóvem odhodu iz . . . Ljubljane v . . .
 Prago poklonili gimnazijski učenci.⁴ V Ljubljani 1862. 8. . . . Slo. 58.
 1378. Vened Bogdan, Ženitev Ferdulfa vojvode. Furlanska povest. (Knezova
 knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. I. zvez. 1894.) Slo. I.⁵
 1412. Vesel Jovan-Koseski, Mazepa Jovan, hetman ukrajnski dóbe Petra Vélikega.
 Pravlica zgodbe resnične po Byronovi istega imena *slobodno* pel in po-
 množil. Doklada «Novic». V Ljubljani 1868.⁶ 16. Slo. 59.
 1413. — Razne dela pesniške in igrokazne.⁶ V Ljubljani 1870. 8. (trije izvodi.) Slo. 60.

¹ Prim. Toman Lovro, Predgovor 5. februarja 1858. (pesem). — Gazele. 1.—7. (Vodnikov spomenik. Na svetlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 67 sl. in 229 sl.)

² Prim. Tomšič Ljud., Lesena Micka. (Po resnični zgodbi.) (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1865, str. 16—20.) in:

— Uboga družina. (Resnična dogodba.) (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1866, str. 1—15.)

³ Gl.: Valjavec M., Katrinčica. Po národni povesti. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1856. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 56—58.) in:

— Drobne pesemce. 1.—10. (Vodnikov spomenik. Na svetlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 239—242.)

⁴ Osmošolec (*tega* pomeni štev. VIII. nad pesmijo stoječa) A. Umek-Okiški, sedmošolec (VII.) J. Trobec, šestošolec (VI.) Fr. Tomšič, petošolec (V.) Fr. Marn, četrtošolec (IV.) Lud. Tomšič, tretješolec (III.) Fr. Levce; največ je Umkovih, med njimi «Zvon sile» (!); dve ste Jan. Zupanovi.

⁵ Se ve da dobiš «Mazepo» tudi v Koseskega «Raznih delih»; gl. štev. 1413.

⁶ Gl.: Vesel J.-Koseski, Potažba. (Vodnikov spomenik. Na svetlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 250.); gl. ondi opombo o *postanku* temu sonetu *naslova*: «Potažba».

1414. Vesel Jovan-Koseski, Raznim delom pesniškim in igrokaznim dodatek. V Ljubljani 1879. 8. (dva izvoda.) Slo. 61.
1415. Slovenska vila. Izvirne slovenske povesti, novele, balade, romance in pesmi. Prvi vezek. Založila Fr. Celestin in J. Jurčič. V Ljubljani 1865. 16. Slo. 62.
1416. Vodnik Valentin, Pésme.¹ V Ljubljani 1840. 16. Slo. 63.
1417. — Pesni. Uredil France Levstik. V Ljubljani 1869. 8. (v treh izvodih.) Slo. 64.
1418. — Izbrani spisi.² Uredil Fr. Wiesthaler. V Ljubljani 1890. 8. (dva izvoda.) Slo. 65.
1419. Volkmer Leopold, Fabule ino péfmi. Na svetlo dal A. J. Murko. V Gradzi 1835 (?; naslovnega lista ni.) 16. Slo. 66.
1420. — veseli pesnik Slovenskih goric. Objavil in založil Jožef Pajek. (Ponatis iz Popotnika.) V Mariboru 1885. 8. Slo. 67.
1421. Zamejski, Poezije. V Gorici 1897. 16. (Slovanska knjižnica. Urejuje in izdaja Andrej Gabršček. Snopič 60.—61.) Slo. 68.
1378. Zbašnjik Fr., Pastirica. Povestica. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.³
- (1302.) Žemlja Jožef, Sédim sinóv. Povést⁴ u pésmi. U Ljubljani 1843. 16. (dva izvoda.) EÜ. 3.

2.) Srbo-hrvatski.

1440. Andrijašević Niko, Iz Neretvanske krajine. Slike i priče. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCC.—CCCII. 1907.) SKr. XI.III.
1440. Arnold Gjuro, Izabrane pjesme. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXXI.—CCXXIII. 1899.) SKr. XXVI.
1440. — Čeznuća i maštanja. Pjesme. 1900—1907. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCIC.—CCC. 1907.) SKr. XLII.
1440. Ban Matija, Knez Nikola Zrinjski. Junačka drama u pet činova. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CV.—CVI. 1888.) SKr. VI.
1422. Botić Luka, Biedna Mara. Historička pripoviest iz narodnog života u Dalmaciji u drugoj polovici šestnaestoga vieka. U Zagrebu 1861. 8. SKr. 1.
1423. — Pjesme. Pobratimstvo. Biedna Mara. Petar Bačić. S uvodom Mih. Pavlinovića i Fr. Markovića. Zagreb 1885. 8. SKr. 2.
1424. Budinić Šime, Pokorni i mnozi ini psalmi Davidovi složeni u slovinski jazik na čislo i miru. Iznovice na vidik ih iznese i . . . progovori Fran Kurelac. Na Rěci 1861.⁴ 8. SKr. 3.
1440. Car Emin Viktor, Pusto ognjište. Pripovijest iz istarskoga života. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXXXIV.—CCXXXVI. 1900.) SKr. XXX.
1440. — Usahlo vrelo. Pripovijest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCLXV.—CCLXVII. 1904.) SKr. XXXIII.
1425. Demeter Dimitrija, Teuta. Tragedija u pet čina. — Grobničko polje. Pjesan. Uvodom popratili Vlad. Mažuranić i Fr. Marković. Zagreb 1891. 8. Izdanje Matice Hrvatske. (Strani 113.—177. manjka; zato ni niti konca «Teute» niti «Grobničkoga polja».) SKr. 4.

¹ Prim. *Vodnik* Valentin, Ilirija zveličana. (*Krajši in prvotni izdelek*.) (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 27 sl.)

² Vsebinska je pač zelo *mnogoverstna*, vendar ne kaže knjigo vvrščati drugam.

³ Objavljena v *enem* zvezku s števil. 1302.

⁴ *Prevodi* «Svetega pisma», oziroma oddelkov njegovih so vsčeti med *izvirnike*; kajti *kaki* so bili prevajalcem *prvopisi*?; ali hebrejski, ali grški, ali latinski?

1439. Gaj Ljudevit, Još Hrvatska nij' propala.¹ (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I.
1440. Gjalski Šandor Ks. (*Babić Ljubomir*), Tri pripoviesti bez naslova. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CIII.—CIV. 1887.) SKr. V.
1440. — Biedne priče. Pripoviest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXII.—CXIV. 1888.) SKr. IX.
1440. — Na rodjenoj grudi. Ladanjske slike. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXXII.—CXXXIV. 1890.) SKr. XVII.
1440. — Iz varmegjinskih dana. Portreti, akvareli i razne risarije. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXLII.—CXLIV. 1891.) SKr. XXI.
1440. — Diljem doma.² Zapisci i priče. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXXVII.—CCXXIX. 1899.) SKr. XXVIII.
1439. — Gaj. («Male pripoviesti», str. 180—186.) — Nacionalna ekonomija. («Male pripoviesti», str. 201—203.) (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I.
1439. — «Osvit». (Ustoličenje bana Vlasica.) — Od prvih mučenika. («Male pripoviesti».) — Pod starimi krovovi. Illustrissimus Báttorych. (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. II. zvez. 1907.) SKr. II.
1426. Gjorgji Ignacio, Uzdasi Mandaljene pokornice u spili od Marsilje. — Razlike pjesni duhovne i dielo-izpravne. — Magdalidos Illyricae liber primus ab eodem autore heroico carmine latine redditus. U Zagrebu 1851. 8. SKr. 5.
1427. — Saltjer slovinski. Drugo izdanje. U Zagrebu. 1851. 8. SKr. 6.
1428. Gundulić Ivan, Osman. U dvadeset pievanjah. Drugo izdanje. U Zagrebu. 1854. 16. SKr. 7.
1429. — Dubravka. Pastirska igra u tri čina. S uvodom Franje Markovića. Zagreb. Izdanje Matice Hrvatske. 1888. 8. SKr. 8.
1440. Harambašić August, Pjesničke pripoviesti. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXII.—CXXIII. 1889.) SKr. XIII.
1430. Jurković Janko, Tri lipe ili grieh neokajan, neoprošten i Prelja. Pripoviedke. U Osieku 1858. 16. (dva izvoda.) SKr. 9.
1431. — Izabrana djela. Svezak I. Šaljivi spisi. U Zagrebu 1862. 8. SKr. 10.
1439. Ivakić Joza, Njih dvoje. — Majstor Ilija. (Portret našega čovjeka.) (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. II. zvez. 1907.) SKr. II.
1432. Kačić-Miošić Andrija, Razgovor ugodni naroda slovinskoga. U Zagrebu 1862. 8. SKr. 11.
1433. Kanavelić Petar, Sveti Ivan, biskup Trogirski, i kralj Koloman. Piesan. U Osieku 1858. 8. SKr. 12.
1434. Караџић Вук Стеф., Српске народне приповијетке. Друго издање. У Бечу. 1870. 8. SKr. 13.
1440. Katalinić Rikard Jeretov, S moje lire.³ Pjesme. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCLXXX.—CCLXXXI. (?) 1904.) SKr. XXXIV.

¹ Gl. zgodovino te pesmi I. c., str. 9—11.

² Prim.: Gjalski Šandor Ks. (*Babić Ljubomir*), Ilirska romanca. Uspomena na «srpanjske žrtve» iz godine 1845. («Diljem doma», str. 203—214.) (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.)

³ Gl.: Katalinić Rikard Jeretov, Manje rieči — više čina. («S moje lire», 127.) — O stoljetnici rođenja Frana Prešerna, slovenskoga pjesnika. («S moje lire», 129.) (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.)

1439. Katalinić Rikard Jeretov, Válovi života. — Pod sviećom. (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I₁.
1435. Kavanjin Jerolim, Bogatstvo i ubožto. Velepjesan u 30 pjevanjah. U Zagrebu 1861. 8. SKr. 14.
1436. Кесьяковъ Славъ П., Побѣда епически стихове и пјени отъ послѣдната сръбеко-българска война. Пловдивъ 1887. 8. SKr. 15.
1437. Kiseljak J., Samuil car bugarski. Žalostna igra u pet činah. U Zagrebu 1862. 16. SKr. 16.
1438. Krvava knjiga, ili spomenik na 405 godina poslije propasti slavnoga kraljevstva Bosanskoga. Zagreb 1869. 8. SKr. 17.
1439. Hrvatska knjižnica. Izdaja Matica Slovenska. (Matica Hrvatska i Slovenska.) Zvez. I.—IV. Ljubljana (U Zagrebu) 1906—1909. 8. — 4. zvez. —
1440. Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. 1887—1891 (Svezak XCIII.—XCV., CL.—CXLIV.), 1898—1900 (Svezak CCX.—CCXXXIX.) in 1904—1909.¹ 8. — 44. zvezkov. —
1440. Kozarac Josip, Medju svjetlom i tminom. Pripoviest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak (CXXXIX.—CXLI. 1891.) SKr. XX.
1441. — Oprava. Psihološka studija. Preštampano iz «Prosvjete». Zagreb 1899. 8. SKr. 18.
1439. — Tri dana kod sina. (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. II. zvez. 1907.) SKr. II₁.
1440. Kranjčević Silvije Str., Izabrane pjesme. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCX.—CCXII. 1898.) SKr. XXII.
1440. Kumičić Evgenij (Jenio Sisolski), Teodora. Pripoviest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXV.—CXVII. 1889.) SKr. X.
1440. — Obiteljska tajna. Komediya u tri čina. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXXVII.—CXXXVIII. 1891.) SKr. XIX.
1440. — Jelkin bosiljak. Pripoviest iz istarskoga života. S uvodom: Život i djela Evgenija Kumičića. Napisao Cherubin Šegvić. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCLXXXVII.—CCLXXXVIII. 1905.) . . . SKr. XXXVI.
1440. Lepušić Ivan, Slike iz Bosne. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXXV.—CXXXVI. 1891.) SKr. XVIII.
1440. — Pustolovka. Roman. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCCIII.—CCCIV. 1908.) SKr. XLV.
1440. Leskovar Janko, Sjene ljubavi. Pripovijest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXIX.—CCXX. 1898.) SKr. XXV.
1439. Magjer Rudolfo Franjin, Strn. Iz slavenskoga sela. (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I₁.
1440. Maglajlić Ferid, Iz staroga vilajeta. Pripovijesti. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCVI.—CCVIII. 1909.) SKr. XLVI.
- (1300.) Manasteriotti Ivan, Slavomila. Pripoviedka. U Zagrebu. 1867. 8². EU. 1.
1440. Marušić F. D., Liječnikovi zapisci. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Knjiga CCXCIII.—CCXCIV. 1906.) SKr. XXXIX.
1440. Matavulj Simo, Iz primorskog života. Pripovijetke. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXVI.—CXXVIII. 1890.) SKr. XV.

¹ Zvezkom iz l. 1904.—1909. ni mogoće sporeda točneje določiti, nego po letih; številke, ki naj bi jim značile vrsto, so časi brez dvojbe *napačne*, časi pa *druge* na ovitku, *druge* na notranjem naslovnem listu.

² S štev. 1300: *ena* knjiga.

1442. Mažuranić Ivan, Pjesme. Izdao Vladimir Mažuranić. Zagreb 1895. 8. SKr. 19.
1439. Mihanović Antun Petropoljski, Hrvatska domovina. (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I₁.
1443. Molitva hrvatskoga rodoljuba. (Prvi put tiskana u Naše gore listu.) U Zagrebu 1861. (?) 32. SKr. 20.
- (1424.) Mrnavić Ivo Tomko, Pjesma o mucu Gospodinovoj. (Potuženje pokornika radi smrti Isusove k narodu čovičanskomu.) Iznovice na vidik . . . iznesò Fran Kurelac. Na Rěci 1861.¹ 8. SKr. 3.
1440. Mulabdić Edhem, Zeleno busenje. Pripovijest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXVI.—CCXVIII. 1898.) SKr. XXIV.
1440. — Na obali Bosne. Crtice. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXXXVII.—CCXXXIX. 1900.) SKr. XXXI.
1439. Nazer Vladimir, U Pazinskom kaštelu. (Odlomak iz historijskog romana.) (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I₁.
1439. — Veli Jože. Istarska priča. (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. III. svezak. 1908.) SKr. III₁.
1444. Nemčić Antun, Izabrana djela. Uredio i uvod napisao Milivoj Šrepel. Naklada Matice Hrvatske. Zagreb 1898. 8. SKr. 21.
1440. Novak Vjenceslav, Pavao Šegota. Pripoviest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CVII.—CIX. 1888.) SKr. VII.
1440. — Podgorske pripovijetke. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXX.—CXXI. 1889.) SKr. XII.
1440. — Posljednji Stipančići. Povijest jedne patricijske obitelji. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXXIV.—CCXXVI. 1899.) SKr. XXVII.
1440. — Zapreke. Pripoviest iz savremenoga hrvatskoga života. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Knjiga CCLXXXVII.—CCLXXXIX. [?] 1905.) SKr. XXXVII.
1440. — Tito Dorčić. Pripovijest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXCV.—CCXCVI. 1906.) SKr. XL.
1445. Обрадовићъ Доситей, Цѣлокупна дѣла. Препечатала и издала народна книгопечатня Дан. Медаковића. Књига I.—VI., Књига девета. У Земуну 1850. 8. — 7 zvezkov. (Knjige VII. in VIII. ni.) SKr. 22.
1446. Palmotić Gjon, Kristiada to jest život i djela Isukrstova. U Zagrebu 1852. 8. SKr. 23.
1440. Perkovac Ivan, Pripoviesti. — Iz bojnoga odsjeka. Sa životopisom: Ivan Perkovac. Životopisne crtice. Napisao Ivan Zahar. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCIC.—CCICII. 1905.) SKr. XXXVIII.
1447. Jače ili narodne pjesme prostoga i neprostoga puka hrvatskoga po župah Šoprunskoj, Mošonjskoj i Želěznoj na Ugrih. Skupio Fran Kurelac. Zagreb 1871. 8. SKr. 24.
1448. Izbrane narodne srbske pesni. S slovnico, tolmačenjem in rečnikom. Na svitlo dal Janko Pajk. V Gorici 1865. 16. SKr. 25.
1449. Hrvatske narodne pjesme. Skupila i izdala Matica Hrvatska. Zagreb.
- α.) Odio prvi: Junačke pjesme. (Muhamedovske.) Knjiga treća. Uredio Luka Marjanović. 1898. 8. SKr. 26.
- β.) Odio drugi: Ženske pjesme. Sveska prva. (Romance i balade.) Uredio Nikola Andrić. 1909. 8. SKr. 27.
1450. Preradović Petar, Pervenci. Različne pjesme. U Zadru 1846. 8. SKr. 28.

¹ S štev. 1424.: ena knjiga.

1451. Preradović Petar, Izabrane pjesme. Uvod napisao Milivoj Šrepel. Izdala Matica Hrvatska. Zagreb 1890. 8. (dva izvoda.) SKr. 29.
1452. Narodne pripovijesti u Varaždinu i okolici. Sakupio Matija Kračmanov Valjavec. Drugo izdanje. U Zagrebu 1890. 8. SKr. 30.
1453. Radovan, Osvetnici. II. Luka Vukalović i boj na Grahovcu na spasovdan godine 1858. Pjesma. U Zagrebu 1862. 8. SKr. 31.
1454. Relković Matija Antun, Satir. Izdanje četvrto. U Osijeku 1857. 8. . . . SKr. 32.
1455. Safvet Mirza (Safvet beg Redžepašić-Bašagić), Trofanda. Iz hercegovačke dubrave. (1890—1894.) Zagreb 1896. 16. SKr. 33.
1456. Srčko pijanac, ili zlo sème, zla žetva. Pripovjeka. U Zagrebu 1846. (Sbirka korisnih knjigah. Pišu i izdaju mladi rodoljubi. Svezak I.) 16. . . . SKr. 34.
1457. Stojanović Mijat, Cvietići s' polja pobožnoga razmišljanja za domaću mladež. U Zemunu 1857. 16. SKr. 35.
1458. — Zmaj sedmoglavi i sedam kopljah protiv njega. U Zemunu 1862. 32. SKr. 36.
1459. Сундучини Јованъ, Крвава комуза. У Одру 1864. 8. SKr. 37.
1460. — Izabrane pjesme. Uvodom i bilješkom popratio Hugo Badalić. Izdala Matica Hrvatska. Zagreb 1889. 8. SKr. 38.
1461. Šenoa August, Ljubica. Izvorna vesela igra iz zagrebačkoga života, u tri čina. U Zagrebu 1866. 8. SKr. 39.
1462. — Izabrane pjesme. S uvodom Franje Markovića. Izdala Matica Hrvatska. Zagreb 1882. 8. SKr. 40.
1463. — Sabrane pripoviesti. Izdaje Matica Hrvatska. U Zagrebu.
 α.) Svezak drugi. (Zlatarovo zlato.) 1889. 8. SKr. 41.
 β.) Svezak sedmi. (Vladimir. Kanarinčeva ljubovca. Zvonar topčija.) 1887. 8. SKr. 42.
1440. — Milan, Exodus. Pripovijest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCLXXXII.—CCLXXXIII. 1904.) SKr. XXXV.
1464. (Štuk Mato), Pio Papa IX. Pjesma slavjanskomu narodu. U Dubrovniku 1862. 8. (troje izvoda.) SKr. 43.
1440. Tomić Hermína, Zabluda matere. Igrokaz u četiri čina. — Kita cvieća. Vesela igra u jednom činu. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXIV.—CXXV. 1890.) SKr. XIV.
1440. — Josip Eugen, Pošurice. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak XCIII.—XCV. 1887.) SKr. I.
1440. — Emin-Agina ljuba. Pripoviest. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CX.—CXI. 1888.) SKr. VIII.
1440. — Zmaj od Bosne. Pripoviest iz novije Bosanske poviesti. Drugo izdanje. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXIII.—CCXV. 1898.) . SKr. XXIII.
1440. — Melita. Pripoviest iz novijega doba. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXXX.—CCXXXIII. 1899.) SKr. XXIX.
1440. — Veronika Desinička. Historijska tragedija u četiri čina. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCLXIII.—CCLXIV. 1904.) . . . SKr. XXXII.
1440. — Manja djela. Prvi svezak. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCCIII.—CCCIV. 1907.) SKr. XLIV.
1465. Tommaseo Nikola, Iskrice. Četvrto izdanje. Uvod napisao Ivan Milčetić. Izdanje Matice Hrvatske. U Zagrebu 1888. 8. SKr. 44.
1440. Tordinac Nikola, Odabrane crtice i pripoviesti. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXXIX.—CXXXI. 1890.) SKr. XVI.
1440. Trstenjak Davorin, Rane i melem. Crtice iz života. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CI.—CII. 1887.) SKr. IV.

1440. Ujević Ilija, Dokonice. Slike i priče iz dalmatinskoga zagorja. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCXCVII.—CCXCVIII. 1906.) SKr. XII.
1440. Vojnović Ivo, Psyche. Komediya u tri čina. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CXVIII.—CXIX. 1889.) SKr. XI.
1439. Vraz Stanko, Moj grob. («Djulabije», III., 35—40.) (Hrvatska knjižnica Matice Slovenske. I. zvez. 1906.) SKr. I.

3.) Češki.

1466. Čech Svatopluk, Dagmar. Báseň. Kabinetní knihovny svazek VII. a VIII. V Praze 1885. 16. Č. 1.
1467. Němec Božena (= Pankl Barbara), Sebrané spisy. Díl I.—VIII. V Litomyšli a v Praze. 1862—1863. 8. — 4 zvez. Č. 2.
1468. Táborský František, Básně. (1876—1883.) V Praze 1884. 8. (Salonní bibliotéka. Redaktor: Ferdinand Schulz. Číslo XXXV.) Č. 3.

4.) Ruski.

1469. Чеховъ Антонъ, Разсказы. Изданіе второе. С. Петербургъ. б. л. 8. R. 1.
1470. Лермонтовъ Михаилъ Юрьевичъ, Сочиненія. Полное собраніе въ одномъ томѣ. Издано подъ редакціей А. Скабичевскаго. Четвертое изданіе. С. Петербургъ 1898. 8. R. 2.
1471. Толстой Л. Н., Воскресеніе. Романъ въ трехъ частяхъ. Полная, неискаженная цензурою версія. Пятое . . . изданіе. Purleigh, Maldon, Essex, England 1900. 8. R. 3.

5.) Razni slovanski.

1472. Славянскій Альманахъ. (Slavjanski *Almanah*.) Izdajatelj Radivoj Poznik. Ve Vidni 1879. 8. Sl. 1.

b) Prevodi.

α) Iz slovenščine.¹

1473. Прешерен Франца, Крштење на Савици. Снев. Препев Ник. Марјановића с предговором Анд. Габруловића. Београд 1900. 16. Sloŭ. 1.
1474. — Стихотворенія. Со словѣнскаго и нѣмецкаго подлинниковъ перевелъ Ф. Коршъ. Москва. 1901. 16. Sloŭ. 2.

β) Iz srbo-hrvaščine.

1475. Beispiele zum Vortrag über Croato-serbische Volks-Poesie, gehalten . . . von . . . Carl Gröber etc. etc. Lemberg 1882. 16. SKrŭ. 1.
1476. Dve igri za slovensko gledišče. I. Juran in Sofija, ali Turki pri Sisku. II. Štepan Šubic, ali Bela IV. na Horvaškim. Prestavil iz ilirskiga slovensk rodoljub. V Ljubljani 1850. 8. SKrŭ. 2.
1477. Petar II. Petrovič-Njegoš, Gorski venec. Iztolmačil ga Milan Rešetar. Prevel v slovenščino Rajko Perušek. V Ljubljani 1907. 8. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala Slovenska Matica. IV. zvez.) SKrŭ. 3.

¹ Prim. Dimitz August, Zwei Gedichte aus dem Slovenischen des Dr. Prešern. (I. Zu Valentin Vodnik's Gedächtniss. II. Der Sänger.) (Vodnikov spomenik: Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 90 sl.)

γ) Iz češčine.

- (1362.) Chocholoušek Pr., Agapija.¹ Obraz iz jugoslovenske zgodovine. Iz češčine poslovenil ? V Celovcu 1864. 16. ČÜ. 1.
1478. Kliepera W. Cl., Na mostu. Gluma v enem djanji. Iz češkega poslovenil Fr. Rebec. Izdalo in založilo Dramatiško društvo v Ljubljani. 1867. 16. ČÜ. 2.
1479. Krásnohorská Eliška (= Pech Henrieta), Poljub. Prostonárodná opera v dveh dejanjih. Uglasbil B. Smetana. Preložil A. Funtek. Izdalo in založilo Dramatično društvo v Ljubljani. 1894. 16. ČÜ. 3.
1480. Rokopis Kraljedvorski. Iz staro-češkega poslovenil Franc Levstik. V Celovcu 1856. 16. ČÜ. 4.
1481. Rokopis Kraljedvorski. Preveo iz staro-českoga jezika Ivan Trnski. Drugo izdanje. U Zagrebu 1854. 16. ČÜ. 5.
1482. Světlá Karolina (= Mužák Ivana), Kantorčica. Roman s pogorskega zakotja. Česko. Poslovenil Franjo Tomšič. V Ljubljani 1874. 16. ČÜ. 6.
- (1478.) Šamberk F., Ultra!² Veseloigra v enem djanji. Česki. Poslovenil F. M. Izdalo in založilo Dramatiško društvo v Ljubljani. 1867. 16. ČÜ. 7.

δ) Iz poljščine.³

- (1478.) Kraševski Josip Ignacij, Graščák i oskrbnik. Igrokaz v štirih dejanjih. Poljski. Poslovenil Josip Nolli. Izdalo in založilo Dramatično društvo v Ljubljani. 1869. 16. PÜ. 1.
1379. — Koča za vasjó. Povest. Poljski. Preložil L. Podgoriški. (Zabavna knjižnica Maticе Slovenske. I. zvez. 1886.) Slo. I.
1483. Mickiewicz Adam, Soneti. — Romance i balade. — Grażyna. — Konrad Wallenrod. Preveo Isa Velikanović. U Zagrebu 1908. 8. (Prievodi novijih pjesnika. Izdaje Matica Hrvatska. Svezak drugi.) PÜ. 2.
1484. Orzeszko Elisa, Izabrane pripoviesti. Svezak prvi. Preveo i uvodom popratilo Isa Velikanović. Zagreb 1900. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga osma.) SIÜ. VIII.
1485. Sienkiewicz Henrik, Z ognjem in mečem. Povest iz davnih let. Iz poljščine preložil M. M. v Ljubljani.
 α.) Del I. in II. (Zabavna knjižnica Maticе Slovenske. VII. zvez. 1892.) Slo. VII.
 β.) Del III. in IV. (Zabavna knjižnica Maticе Slovenske. VIII. zvez. 1893.) Slo. VIII.
1486. — Pripoviesti. Preveo i uvodom popratilo Ivan Gostiša. Zagreb 1898. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga šesta.) SIÜ. VI.

ε) Iz ruščine.

1487. Čehov A. (nton) P. (avlovič), Izabrane pripoviesti. Seljaci. — Ionič. — Ana Akimovna. — Slučaj iz prakse. — U službenom poslu. — Dvorana br. 6. — Žrtva. Preveo Martin Lovrenčević. U Zagrebu 1905. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga četrnaesta. [?]) SIÜ. XIV. (?)

¹ S spisom štev. 1362 in z nekaterimi drugimi stvarmi vred: ena knjiga.

² Številke 1478 tvorijo eno knjigo.

³ Prim. *poljsko* pripovedko: Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. *Poslovenil* — p—. (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1864, str. 1—33.)

1379. **Gogolj** N. V.,¹ Mrtve duše. Poema. Ruski. Preložil L. Podgoriški. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. II. zvez. 1887; dva izvoda.) Slo. II.
1488. **Gorkij** M. (aksim) (*Peškov* Aleksej Maksimovič), Izabrane pripovedi. (Prievod s ruskoga.) Uvod napisao Martin Lovrenčević. U Zagrebu 1906. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga četrnaesta. [?]) . . . SIÜ. XIV. (?)
- (1362.) **Lermontov** Mihael, Izmael-bej. Vzhodna povest. Iz ruščine poslovenil Janez Vesnin. V Celovcu 1864. 16 RÜ. 1.
1489. Das Lied von der Heerschaar *Igorj's*. Aus dem Altrussischen übersetzt von Rudolf Abicht. Leipzig 1895. 16. RÜ. 2.
1490. **Nekrasov** N. A., Komu je dobro u Rusiji? Preveo August Harambašić. U Zagrebu 1905. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga trinaesta.) SIÜ. XIII.
1491. Niz novijih pripovedi ruskih. (Noviji *pripovjedači* ruski: Barancevič K. S., Na sjeveru divljen. — Čehov A. P., Tri godine. — Korolenko V. G., Sjene. — Hippus Z., Miss May. — Ščepkinova-Kupernik T. L., Samoća. Preveo i uvodom popratio Martin Lovrenčević. Zagreb 1896. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga četvrta.) SIÜ. IV.
1492. **Puškin** A. S., Izabrana djela u hrvatskoj knjizi. O stogodišnjici pjesnikova rođenja izdala Matica Hrvatska. Zagreb 1899.² 8. RÜ. 3.
1493. — Jevgenij Onjegin. Roman v verzih. Ruski. Preložil Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1909. 8. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala Slovenska Matica. VI. zvez.) RÜ. 4.
1379. **Sáltikov** M. J., Šcedrin, Štiri bajke. Prevod in uvod preskrbel Ivan Prijatelj. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XIII. zvez. 1901.) Slo. XIII.
1494. **Slovo** o polku *Igorjevě*. Iz staroruskega poslovenil in razložil M. Pleteršnik. V Celovcu 1866. 16. (Cvetje iz domačih in tujih logov. Zbirka izvirnih del slovenskih in slovanskih prevodov. 29. vezek. V. šestke II. snopič.) . . . RÜ. 5.
1440. **Ševčenko** Taras Grigorevič, Pjesničke pripovedi. Preveo i uvodom popratio August Harambašić. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak XCVI. do XCVIII. 1887.) SKr. II.
1495. **Tolstoj** Lev Nik., Vstajenje. Roman v treh delih. Prevel J. H. V Gorici. 1901. 16. RÜ. 6.
1496. — Moč teme. Narodna drama v 5 dejanjih. Prevela iz ruščine Minka Govékarjeva. V Ljubljani 1907. 8. (Prevodi iz svetovne književnosti. Založila in izdala Slovenska Matica. III. zvez.; dva izvoda.) RÜ. 7.
1497. **Turgenjev** Ivan Sergijevič, Dim. Roman. Poslovenil Samec Maksimilijan. V Gradcu 1870. 8. RÜ. 8.
1361. — Nesrečnica. Povest. Ruski. Poslovenil J. P. Novomesto 1883. 16. (Narodna biblioteka. 8. in 9. snopič.) Slo. VIII.²
1498. — Lovčevi zapiski. Preložil Fr. Jos. Remec. Založila in na svetlo dala Matica Slovenska. V Ljubljani.
 α.) Prvi del. 1882. 8. RÜ. 9.
 β.) Drugi del. 1884. 8. RÜ. 10.

¹ Prim. *Gogolj* Nikolaj Vasilij, Plašč. Obraz iz uradniškega življenja v Petrogradu. Ruski. Poslovenil L. Gorénjec-Podgoričan. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. IV. zvez. 1873; dva izvoda.)

² Prim. Jovana Vesela *Koseskega* «Rusko-Puškinovih petero».

1499. **Turgenjev** Ivan Sergijevič, Izabrane pripoviesti.

α.) Svezak drugi: Proljetne vode. — Asja. — Prva ljubav. — Gospodin sa sivim naočarima. — Očajnik. Preveo Josip Miškatovič. Zagreb 1894. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga druga.) SlŮ. II.

β.) Svezak V.: Oči i djeca. Preveo Mirko Divković. U Zagrebu 1904. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga jedanaesta[?].) SlŮ. XI.

1500. — Novi rod (Nov). Preveo Martin Lovrenčević. U Zagrebu 1908. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga šesnaesta.) . . . SlŮ. XVI.

1501. **Vovčok** Marko (= Marković Marija Evgenija), Pučke pripoviesti. Preveo i uvodom popratio August Harambašić. Zagreb 1899. 8. (Slavenska knjižnica. Izdaje Matica Hrvatska. Knjiga sedma.) SlŮ. VII.

ζ) Iz raznih slovanskih jezikov.

1379. **Slavjanska lira**. Slovanske narodne pesmi. Prevel Radivoj Peterlin. (Zabavna knjižnica Matice Slovenske. XVII. zvez. 1904; dva izvoda.) . . . Slo. XVII.

1440. Iz slavenske rodbine. **Pjesme**. Preveo ih Ivan Trnski. (Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCLXXX. — CCLXXXI. 1904.) SKr. XXXIV.

c) Čitanke, antologije, krestomatije.

α) Slovenske.

1502. Slovensko berilo za . . . gimnazijalni razred. V Ljubljani.

α.) prvi . . . razred. 1850. 8. (v dveh izvodih.) SloL. 1.

β.) drugi . . . razred. 1852. 8. (v dveh izvodih.) SloL. 2.

γ.) tretji . . . razred. Vredil J. Bleiweis. 1854. 8. (v dveh izvodih.) . . . SloL. 3.

δ.) četerti . . . razred. Vredil J. Bleiweis. 1855. 8. (v dveh izvodih.) SloL. 4.

1503. Slovensko berilo za . . . gimnazijalni razred. Izdal Fr. Miklošič. Na Dunaju.

a.) peti razred. 1853. 8. SloL. 5.

b.) šesti razred. 1854. 8. SloL. 6.

c.) sedmi razred. 1858. 8. (v dveh izvodih.) SloL. 7.

d.) osmi razred.

α.) 1. izdaja. 1865. 8. (v dveh izvodih.) SloL. 8.

β.) 2. izdaja. Vredil J. Navratil. 1881. 8. SloL. 9.

1504. **Cvet slovenske poezije**. S kratkim naukom o pesniških izdelkih za gimnazijalne in realne šole. Na svitlo dal Anton Janežič. V Celovcu 1861. 8. SloL. 10.

1505. **Cvetnik**. Berilo za slovensko mladino. Vredil Anton Janežič. I. del. V Celovcu.

α.) 2. natis. 1867. 8. (dva izvoda.) SloL. 11.

β.) 3. natis. 1873. 8. SloL. 12.

1506. **Cvetnik slovenske slovesnosti**. Berilo za više gimnazije in realke. Sestavil Anton Janežič. V Celovcu.

α.) 2. natis. 1868. 8. (le prvih 5 pol, i. e. str. 1.—80.) SloL. 13.

β.) 3. natis. 1870. 8. (popoln; v dveh izvodih.) SloL. 14.

1507. **Cviete slovenskoga pjesništva**. Sabrao i uredio Fran Ilešić. Izdala Matica Hrvatska. U Zagrebu 1906. 8. SloL. 15.

1508. Slovenska čitanka za Nemce na srednjih šolah in učiteljskih. Sestavil Josip Lendovšek. Po rokopisni ostalini pisateljevi uredil, popolnil in izdal Anton Štritof. Na Dunaju 1897. 8. SloL. 16.
1509. Slovenske novele i povesti. I. dio. Uredio Fran Ilešić. Izdala Matica Hrvatska. U Zagrebu 1907. 8. SloL. 17.

β) Srbo-hrvatske.

1510. Ilirska čitanka za gornje gimnazije. U Beču.
- α.) Knjiga prva, sadržavajuća izglede iz hrvatske literature od prvega njezina početka do godine 1835. 1856. 8. SKr. L. 1.
- β.) Knjiga druga, sadržavajuća izglede iz novije literature. 1860. 8. SKr. L. 2.
1511. Priměri starohrvatskoga jezika iz glagolskih i cirilskih književnih starinah, sastavljeni za sedmi i osmi gimnazijalni razred. Dio prvi. Uvod i priměri staroslovenski. U Zagrebu 1864. 8. SKr. L. 3.

γ) Češke.

1512. Výbor z literatury české doby střední. Sestavil B. V. Spiess. V Hradci Králové 1876. 8. ČL. 1.

d) Slovarji.

1513. Cigale M., Znanstvena terminologija s posebnim ozirom na srednja učilišča. Nemško-slovenski del. Slovensko-nemški dodatek. V Ljubljani 1880. 8. (dva izvoda.) SIW. 1.
1514. Drobníček Josip, Ilirsko-němačko-talianski mali rěčnik sa osnovom gramatike ilirske (protumačenom němački i talianski) od Věkoslava Babukića. U Beču 1846—1849. 8. SIW. 2.
1515. Hauszer Fabian, Kroatisch-deutsches Wörterbuch für Schullehrer. Wien 1858. 8. SIW. 3.
1516. Janežić Anton, Popólni ročni slovár slověnskoga in němškoga jezika. (Vollständiges Taschen-Wörterbuch der slovenischen und deutschen Sprache.)
- a.) Slověnsko-němški del. (Slovenisch-deutscher Theil.) U Celovcu. (Klagenfurt)
- α.) 1. izdaja. 1851. 8. (dva izvoda.) SIW. 4.
- β.) 2. izdaja. Popravil in pomnožil I. Kleinmayr. 1874. 8. (dva izvoda.) SIW. 5.
- γ.) 3. izdaja. Predelal in pomnožil France Hubad. 1893. 8. SIW. 6.
- b.) Deutsch-slovenischer Theil. (Nemško-slověnski del.)
- α.) 2. Aufl. 1867. 8. SIW. 7.
- β.) 3. Aufl. bearbeitet von A. Bartel unter Mitwirkung von A. Kaspret etc. etc. 1889. 8. SIW. 8.
- γ.) 4. Aufl. bearbeitet von A. Bartel. 1905. 8. SIW. 9.
1517. Jordan J. P., Vollständiges Taschen-Wörterbuch der polnischen und deutschen Sprache. I. Th.: Polnisch-deutsch. II. Th.: Deutsch-polnisch. Stereotyp-Ausgabe. Leipzig 1873. 8. SIW. 10.
1518. Lendovšek Josip, Slovensko-nemški slovár k Lendovšek-Štritofovi «Slovenski čitanki za Nemce». Po rokopisni ostalini pisateljevi uredil, popolnil in izdal Anton Štritof. Na Dunaju 1897. 8. SIW. 11.

1519. Miklosich Fr., *Lexicon linguae Slovenicae veteris dialecti*.¹ Vindobonae 1850.
4. (v dveh izvodih.) SIW. 12.
1520. — *Lexicon Palaeoslovenico-Graeco-Latinum*. Vindobonae 1862—1865. 8.
(dva izvoda.) SIW. 13.
1521. — *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*. Wien 1886. 8. SIW. 14.
1522. Pochlin Marcus a St. Antonio Paduano Augustinianus discalceatus inter
Academicos Operosos Labacenses dictus: Novus, Tu malu besedishe treh
jesikov. Das ist: das kleine Wörterbuch in dreien Sprachen. Quod est:
Parvum dictionarium trilingue. Laibach, b. l. (1781.) 8. SIW. 15.
1523. Praprotnik A., *Mali šolski besednjak slovenskega in nemškega jezika*.
5. natis. (Kleines Schulwörterbuch der slovenischen und deutschen Sprache.
5. Aufl.) Ljubljana – Laibach 1890. 8. SIW. 16.
1524. Richter A. F. und Ballmann A. J., *Deutsch-illyrisches und illyrisch-deutsches*
Handwörterbuch zum Gebrauche der Deutschen und Illyrier in Croatien,
Slavonien, Syrmien, Dalmatien, Boßnien, Serbien, Albanien, Ragusa,
Montenegro, in der Herzegovina, im Banat und in Ungarn etc. Zweyter
oder deutsch-illyrischer Theil, bearbeitet von Rudolph Fröhlich. (Veselić ?)
Wien 1840. 8. SIW. 17.
1525. *Rječnik hrvatsko-slovenski. Za slovenske svoje članove izdala Matica Hrvat-*
ska. Zagreb.
α.) 1. izdanje. 1887. 8. SIW. 18.
β.) 2. izdanje. 1895. 8. (v treh izvodih.) SIW. 19.
1526. Schmidt J. A. E., *Vollständiges russisch-deutsches und deutsch-russisches*
Wörterbuch zum Gebrauch beider Nationen. I. Theil: russisch-deutsch.
II. Theil: deutsch-russisch. 2. Stereotyp-Ausgabe. Leipzig 1871. 8. . . . SIW. 20.
1527. *Kratki hrvatsko-ruski riečnik. U*
Zagrebu 1894. 8. SIW. 21.
1528. *Slovensko-nemški slovar. Izdan na troške . . . knezoškofa ljubljanskega*
A. A. Wolfa. Uredil M. Pleteršnik. V Ljubljani.
I. del. A-O. 1894. 8. }
II. del. P-Ž. 1895. 8. } (dva izvoda) SIW. 22.
1529. *Nemško-slovenska pravna terminologija. V imenu društva »Pravnika« vredil*
Janko Babnik. Na Dunaju 1894. 8. SIW. 23.
1530. Veselić Rud. V. (Fröhlich Rud. A.), *Rječnik ilirskoga i nēmačkoga jezika.*
U Beču.
α.) *Pěrvī iliti ilirsko-nēmački dio. 1853. 8.* SIW. 24.
β.) *Drugī iliti nēmačko-ilirski dio. 1854. 8.* SIW. 25.
1531. *Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Herausg. auf Kosten des . . . Fürstbischofes*
. . . A. A. Wolf (von M. Cigale?). I. Th. A—L. II. Th. M—Z. Laibach 1860.
8. — 2 zvez. (četvero izvodov.) SIW. 26.
1532. *Kleines Wörterbuch der slowenischen und deutschen Sprache. Zunächst für*
Slowenen, welche die deutsche Sprache lernen wollen. Šlovéniko-Némfhki
dél. (Slowenisch-Deutscher Theil.) Deutsch-Slowenischer Theil. (Némfhko-
Slovénski dél.) Laibach 1834. 8. SIW. 27.

¹ Staroslovenski *slovarčki* so časi pridejani tudi staroslovenskim *čitankam* ali *slo-*
nicam, ki nudijo kaj staroslovenskega čtiva; prim. štev. 1511., 1556.

² Prim. Cigale M., Nekoliko besed zastran slovensko-nemškega slovarja ali besed-
njaka. (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 80—82.)

1533. Neues Wörterbuch der kroatischen und deutschen Sprache. Zusammengestellt von Ivan Filipović, unter Mitwirkung von Gj.(uro) Deželić, Lj.(udevit) Modec (u. Gj. Šimončić). Agram.
- I. Deutsch-Kroatischer Theil.
1. Bd. A—L. 1869. 16. } SIW. 28.
2. Bd. M.—Z. 1870. 16. }
- II. Kroatisch-Deutscher Theil.
1. Bd. A—O. 1875. 16. } SIW. 29.
2. Bd. P—Ž. 1875. 16. }

e) Jezikoslovni spisi in — slovnice.

1534. Babukić Vekoslav, *Ilirska slovnica*. U Zagrebu 1854. 8. SIG. 1.
1535. Berlić Ignaz Al., Grammatik der *illirischen* Sprache, wie solche in Dalmatien, Kroatien, Slawonien, Bosnien, Serbien und von den Illiriern in Ungarn gesprochen wird. 2. Aufl. Agram 1842. 8. SIG. 2.
1536. Berneker Erich, Die Wortfolge in den slavischen Sprachen. Berlin 1900. 8. SIG. 3.
1537. Broz Ivan, *Hrvatski pravopis*. Po određenju kr. zem. vlade, odjela za bogostovlje i nastavu. U Zagrebu 1893. 8. SIG. 4.
1538. Букварь во оупотребленіе юности славено-сърбскаго народа во оунгарскомъ кралевствѣ и принадлежащихъ жеому предѣлахъ находеннаго сен. Бъ Будинѣ градѣ. 1822. 8. SIG. 5.
1539. Divković Mirko, Oblici. (Hrvatske gramatike I. dio.) Zagreb 1879. 8. SIG. 6.
1540. — Sintaksa za školu. (Hrvatske gramatike II. dio.) U Zagrebu 1881. 8. SIG. 7.
1541. — Nauka o izreci za školu. Zagreb 1880. 8. SIG. 8.
1542. Dobrowský, Institutiones linguae slavicae. (Naslovnega lista ni.) 8. SIG. 9.
1543. Ельсницъ Александръ Ильичъ, Rusko pravopisanje za učeće se. Poslovenil¹ L. Jenko. Ponatis iz «Slovanskega Sveta». Trst 1892. 16. SIG. 10.
1544. Franul (de Weissenthurn) Vincenzo, Saggio grammaticale italiano-cragno-lino. Parte teorica. Parte pratica. Trieste 1811. 8. SIG. 11.
1545. Hattala Martin, Skladba jazyka *českého*. Prvý díl. V Praze 1855. 8. SIG. 12.
1546. — De mutatione contiguarum consonantium in linguis Slavicis. (Ex actis regiae scientiarum societatis Bohemicae. Series V. Tom. XIV.) Pragae 1865. 4. SIG. 13.
1547. Janežić Anton, Praktischer Unterricht in der slovenischen Sprache für Deutsche zum Schulgebrauche und Privatunterrichte. Klagenfurt (Laibach).
- α.) 2. Aufl. 1850. 8. SIG. 14.
- β.) 4. Aufl. 1860. 8. SIG. 15.
- γ.) 8. Aufl. 1872. 8. SIG. 16.
1548. Janežić Anton, Slovenska slovnica s kratkim pregledom slovenskega slovstva ter z malim *cirilskim* in *glagoliškim* berilom za Slovence. V Celovcu. 1854. 8. (trije izvodi.) SIG. 17.
1549. — Slovenska slovnica za domačo in šolsko rabo. V Celovcu.
- α.) 2. izdava. 1863. 8. SIG. 18.
- β.) 3. natis. 1864. 8. (dva izvoda.) SIG. 19.
- γ.) 5. natis. 1876. 8. (dva izvoda.) SIG. 20.
1550. Јанковић милован, буквар за старо и младо. Ч Београду 1862. 8. SIG. 21.

¹ Gl. Русскій филологическій вѣстникъ. Томъ XXVI, 1891, шев. 3 in 4, Педагогическій отдѣлъ str. 1—3, oziroma 45—56; a v ruskem originalu je razprava daljša; sega še v Томъ XXVII. in XXVIII., 1892, шев. 1, 2, 3 in 4: Русское правописание для учащихся.

1551. Slovenski jezik. I. Uputa u slovenski govor. II. Popis običnijih a manje poznatih slovenskih rieči. Izdala Matica Hrvatska. U Zagrebu 1907. 16. SIG. 22.
1552. Krek Gregor, Die nominale Flexion des Adjektivs im Alt- und Neuslovenischen. (Separatabdruck aus dem Jahresbericht der k. k. Oberrealschule in Graz vom Jahre 1866.) 4. SIG. 23.
1553. Kurelac Frane, Recimo koju. Karlovac 1860. 8.¹ SIG. 24.
1554. Јамырскіі М. А., Чувajмо своје прастарине. Ponatis iz «Edinosti». Trst 1895. 16. SIG. 25.
1555. — Obnarodimo še nekaj. Dodatek razpravi: «Čuvajmo svoje prastarine.» Ponatis iz «Edinosti». V Trstu 1896. 16. SIG. 26.
1556. Leskien A., Handbuch der altbulgarischen (altkirchenslawischen) Sprache. Grammatik. Texte. Glossar. Weimar, 1871. 8. SIG. 27.
1557. Levec Fr., Slovenski pravopis. Na Dunaju. 1899. 8. (dva izvoda.) SIG. 28.
1558. Majer (Majar) Matija, Pravila kako izobrazevati ilirsko narečje i u obće slavenski jezik. U Ljubljani 1848. 8. SIG. 29.
1559. — Slovnica za Slovence. U Ljubljani leta 1850. 8. (v treh izvodih.) SIG. 30.
1560. — Slovnica ruska za Slovence. Na Dunaju 1867. 8. (dva izvoda.) SIG. 31.
1561. Malavašić Fr., Slovenska slovnica za prve slovenske šole v mestih in na deželi. V Ljubljani 1849. 8. (v dveh izvodih.) SIG. 32.
1562. Marn Jos., Kratka staroslovenska slovnica. Doklada k «Slov. Glasniku». V Celovcu 1863. 8. (troje izvodov.) SIG. 33.
1611. — Jezičnik. Leto I.—XXX. V Ljubljani 1863—1892. 8. — 30 letnikov² v 17 zvezkih (+ 14 zvezkov-duplikatov). SIL. 18.
1563. — Fr., Slovnica českega jezika z berilom. Založila Matica Slovenska. V Pragi. 1867. 8. (v dveh izvodih.) SIG. 34.
1564. Mažuranić Antun, Slovnica hrvatska. Za gimnazije i realne škole. Dio I. Rečoslovje. U Zagrebu. 1859. 8. SIG. 35.
1565. Metelko Franz Seraph., Lehrgebäude der slowenischen Sprache im Königreiche Illyrien und in den benachbarten Provinzen. Laibach 1825. 8. SIG. 36.
1566. Miklosich Franz, Formenlehre der altslovenischen Sprache. 2. Aufl. Wien 1854. 8. SIG. 37.
1567. — Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen. Wien.
I. Bd. Lautlehre.
α.) 1. Aufl. 1852. 8. SIG. 38.
β.) 2. Aufl. 1879. 8. SIG. 39.
II. Bd. Stammbildungslehre. 1875. 8. SIG. 40.
III. Bd. Wortbildungslehre.
α.) 1. Aufl. (Formenlehre.) 1856. 8. SIG. 41.
β.) 2. Aufl. 1876. 8. SIG. 42.
IV. Bd. Syntax. 1868 1874. 8. SIG. 43.
1568. Murko Anton Johann, Theoretisch-praktische slowenische Sprachlehre für Deutsche, nach den Volkssprecharten der Slowenen in Steiermark, Kärnten, Krain und Ungarns westlichen Distrikten. Grätz 1832. 8. SIG. 44.
1569. Muršec J., Kratka slovenska slovnica za pervence. V Gradci 1847. 8. (v dveh izvodih.) SIG. 45.

¹ Prim. Kurelac Fran, Kako da sklanjamo imena? ili greške hrvatskih pisac glede sklonovanja osobito drugoga padeža množine. (Kurelac Fran, Fluminensia itd. U Zagrebu 1862. 8., str. 155—180.)

² O slovniskih rečeh razpravljajo letniki I.—VIII.

1570. Navratil J.¹, Beitrag zum Studium des slavischen Zeitwortes aller Dialekte insbesondere über den Gebrauch und die Bedeutung der Zeitformen in Vergleichung mit den classischen und modernen Sprachen. Wien 1856. 8. SIG. 46.
1571. (1564.) Pacel Vinko, Nauka o prieslovu u jeziku hrvatskom ili srbskom. U Zagrebu 1860. 8. (Slovnica jezika hrvatskoga ili srbskoga.² I. diel.) (dva izvoda.) SIG. 47 in 35.
1572. Perušek R., «Bravec» ali «bralec»? Jezikoslovna razprava. Pridejane so: Opombe k Levčevemu «Slovenskemu pravopisu». V Ljubljani 1899. 8. . SIG. 48.
1573. Pöchlin Marcus a S. Antonio Pad., Krainska grammatika. das ist: Die crainerische Grammatik, oder Kunst die crainerische Sprache regelrichtig zu reden, und zu schreiben. Laybach 1768. 8. SIG. 49.
1574. Poklukar Joseph, Ankündigung eines nächst zu veröffentlichenden allgemeinen lateinisch-slavischen, zugleich deutschen, französischen, italienischen und eventuell auch eines Universal- oder Welt-Alphabetes, mit Beigabe eines Brevi manu-Vorschlages des slovenischen Alphabetes als Probe. Laibach 1851—58. 8. (dva izvoda.) SIG. 50.
1575. Potočnik Blasius, Grammatik der slovenischen Sprache. Laibach.
 α.) 1. Aufl. 1849. 8. SIG. 51.
 β.) 2. Aufl. 1858. 8. SIG. 52.
1576. Rački Franjo, Pismo slovensko. U Zagrebu 1861. 8. SIG. 53.
1577. Schleicher Aug., Die Formenlehre der kirchenslawischen Sprache. Bonn 1852. 8. SIG. 54.
1578. Šafarik Paul Joseph, Über den Ursprung u. die Heimath des *Glagolitismus*. Prag 1858. 4. SIG. 55.
1641. — Sebrané spisy. K vydání upravil Josef Jireček. Díl III. Rozpravy z oboru věd slovanských.³ V Praze 1865. 8. Eth. 13.
1579. Šuman J., Slovenska slovnica po Miklošičevi primerjalni. V Ljubljani 1881. 8. (dva izvoda.) SIG. 56.
1580. — Slovenska slovnica za srednje šole. V Celovci 1884. 8. SIG. 57.
1581. Valjavec M., Novoslovenski komparativ prema staroslovenskomu glede na formaciju. (Preštampano iz XXXV. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1876. 8. (dva izvoda.) SIG. 58.
1582. — Prinos k naglasu u (novo)slovenskom jeziku. (Preštampano iz knjige XLIII. i XLIV. Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1878. 8. SIG. 59.
1583. — Prinos k naglasu u (novo)slovenskom jeziku. Naglas u supstantiva ženskoga roda na suglasno. (i-deklinacija.) (Preštampano iz LX. knj. Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1882. 8. SIG. 60.
1584. — Prinos k naglasu u novoslovenskom jeziku. (Preštampano iz LXIII. i LXV. knj. Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1883. 8. SIG. 61.
1585. — Prinos k naglasu u novoslovenskom jeziku. (Preštampano iz LXVII. i LXVIII. knj. Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1883. 8. SIG. 62.
1586. — Imperfekta kako se tvori u staroj slovenštini i prema njoj u hrvaštini ili srbštini pak u kajkavštini. (Preštampano iz LI. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1880. 8. SIG. 63.

¹ Gl. Navratil J., Vodniku za spomin, Slovencom na korist. — Kratkočasnice jezikoznanske. (Vodnikov spomenik. Na svitlo dal Etb. H. Costa. V Ljubljani 1859, str. 186—189.)

² Prim.: Pajk Janko, Kratka srbska gramatika. (Pajk J., Izbrani spisi. I. zvez. V Mariboru 1872, str. 134—144.); gl. tudi štev. 1448.

³ V tem delu razpravlja pisatelj tudi o slovenskih vprašanjih; gl. str. 415.—651.

1587. **Vichterle** František, Stručná mluvnice česká se zvláštním vzhledem na pravopis český ku potřebě Čechův i Němcův. V Praze 1862. 8. SIG. 64.
1588. **Vodnik** Valentin, Pifmenoft ali gramatika sa perve shole. V' Lublani 1811. 8. SIG. 65.
1589. **Vondrák** Wenzel, Altkirchenslavische Grammatik. Berlin 1900. 8. SIG. 66.
1590. — Vergleichende slavische Grammatik. Göttingen.
 α.) I. Bd. Lautlehre und Stammbildungslehre. 1906. 8. SIG. 67.
 β.) II. Bd. Formenlehre und Syntax. 1908. 8. SIG. 68.
- (1564.) **Weber** Adolfo, Skladnja ilirskoga jezika, za niže gimnazije. U Beču 1859. 8. SIG. 35.
1591. **Zima** Luka, Ņekoje, većinom sintaktične razlike između čakavštine, kaj-kavštine i štokavštine. Izdala jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. (Djela jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga VII.) U Zagrebu 1887. 8. SIG. 69.

f) Prozodija, metrika, stilistika.

1592. **Levec** Fr., Pravda o slovenskem šestomeru. Odgovor mariborskemu šestomerniku Janku Pajku. V Ljubljani 1878. 8. (dva izvoda.)¹ PMS. 1.
1593. **Praprotnik** Andrej, Spisje za slovensko mladino. V Ljubljani 1852. 8. PMS. 2.
1594. **Sušil** František, Krátká prosodie česká. Druhé vydání. V Brně 1861. 8. PMS. 3.

g) Slovestvena zgodovina.

1595. **Ahn** Friedr., Bibliographische Seltenheiten der Truberliteratur. Graz 1894. 8.² SIL. 1.
1596. **Andrić** Nikola, Značenje Marka Marulića. Predavanje . . . prigodom proslave 400-godišnjice hrvatske umjetne književnosti . . . U Zagrebu 1901. 8. SIL. 2.
1597. **Broz** Ivan, Ortice iz hrvatske književnosti. Izdaje Matica Hrvatska. Zagreb.
 α.) Sveska prva. Uvod u književnost 1886. 8. SIL. 3.
 β.) Sveska druga. Prvo doba: Crkvena književnost 1888. 8. (dva izvoda.) SIL. 4.

¹ Gl.: *Levstik* Fr., Zbrani spisi, V. 265 sqq.; *Stritar* J., Zbrani spisi, VI. 289 sqq.; prim.: «Stihotvorstvo narodnih slov. pesnij». (*Pajk* J., Izbrani spisi. I. zvez. V Mariboru 1872, str. 127 sqq.), *Wiesthaler* Fr., Valentina Vodnika izbrani spisi, str. XXIII., *Levstik* Fr., Zbrani spisi, V. 148 sl.

² Životopisnega in slovestveno-zgodovinskega gradiva za *Slovensčino* je mnogo raztresenega po raznih koledarjih in koledarčikih; gl. Janeza Bleiweisa «Koledarčik Slovenski» za leta 1853, 1854, 1855 in 1856; ondi je razprava o *Valvazorju* (1853), o baronu *Žigi Zoisu* (1855), o Valentinu *Staniču* (1856) in o Juriju *Japlu* (1856), dalje Dragotina *Dežmana* sestavek o Valentinu *Vodniku* (1854), J. Navratilov Dr. Frančišek *Miklosi* (1854) in Davorina Terstenjaka Stanko *Vraz* (1855); gl. «Življenje M. Vernéta», popisano po J. Navratilu, (Koledarček družbe sv. Mohora za leto 1866), Tomaža *Krena*, ljubljanskega škofa (Spisal Fr. Marn: Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1868); prim.: «Nekaj o Andrejčkovem Jožetu» (Objavil Podlimbarski — Maselj Fr.: Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za l. 1907); gl. ravno tam: Luka *Seetec*, voditelj i. t. d., posebno str. 59, kjer je govor o Svetčevem slovestnem delovanju; gl. naposled sestavek: Tomo *Zupan* (v Koledarju družbe sv. Cirila in Metoda za . . . leto 1908, str. 25—34.) — Kratek pregled starejega slovenskega slovstva nudi A. Janežičeva Slovenska slovnica iz leta 1854, str. 115.—155; gl. štev. 1548.

Gl. tudi *Simonič* Fr., Die slovenische Literatur. (Die Völker Österreich-Ungarns. Ethnographische und kulturhistorische Schilderungen. X. Bd. 1. Hälfte: Die Slovenen., str. 123—172.); gl. ravno tam: *Šuman* J., Die slovenische Sprache und ihre Geschichte, str. 106—122. Prim: *Krek* Gregor, Die slovenische Literatur. (Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Kärnten und Krain, str. 429—448); gl. slednjič — vsaj glede avstrijskih Slovanov — obe imenovani deli v celoti. Prim. našega kataloga oddelek VIII. s. v. «Völker» in «Monarchie».

1598. Černý Jan M., Fortunat *Durých*, první slavista český. Nástin životopisný. V Turnově 1890. 8. SIL. 5.
1439. Drechsler Branko, Stanko *Vraz*. Studija. (Hrvatska knjižnica. Izdala Matica Hrvatska i Slovenska. Knjiga četvrta. U Zagrebu 1909.) SKr. IV.
1599. Glaser Karol, *Zgodovina slovenskega slovstva*. Zvez. I.—IV. V Ljubljani 1894—1898. 8. — 4 zvez. SIL. 6.
1600. Hurban M. J., Česke hlasi proti Slovence. V Skalici 1846. 8. SIL. 7.
1601. Ilesič Fr.¹, *Prešeren* in Slovanstvo. Ljubljana 1900. 8. SIL. 8.
1602. Jagić Vatroslav, *Ruska književnost u osamnaestom stoljeću*. Zagreb 1895. 8. (Slike iz svjetske književnosti. Izdaje Matica Hrvatska. Svezak treći.) SIL. 9.
1603. — Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache. I. & II. Hälfte. Wien 1900. 4. SIL. 10.
1604. Jakubec Jan, Jan *Kollár*. Narodzen 29. VII. 1793; zemřel 21. I. 1852. V upomínku na převezení ostatků jeho z Vídně do Praha v dnech 14.—16. května 1904. 8. SIL. 11.
1605. Kalan A., Jezičnik v slovenskem slovstvu ob njegovi petindvajsetletnici. Ponatis iz «Slovenca». V Ljubljani 1888. 16. SIL. 12.
1606. Karásek Josef, *Slavische Literaturgeschichte*. I. & II. Teil. Leipzig 1906. 16. — 2 zvez. SIL. 13.
1607. Колесса Олександръ, щевченко і міцкевич. Про аначинне впливу міцкевича в розвою поетичної творчости та в геневі поодиноких поем щевченка. Порівнююча студія. У Львові. 1894. 8. SIL. 14.
1608. Krek Gr.², *Einleitung in die slavische Literaturgeschichte*. Akademische Vorlesungen, Studien und kritische Streifzüge. 2. Aufl. Graz 1887. 8. SIL. 15.
1553. Kurelac Frane, *Recimo koju*.³ Karlovac 1860. 8. SIG. 24.
1609. Leban Janko, *Slovstvena zgodovina v slovenski ljudski šoli*. Ponatis iz «Učiteljskega Tovariša» 1884. in 1885. I. V Ljubljani 1885. 4. SIL. 16.
1610. Levec Fr. (Paulus), Valentin *Stanič*.⁴ Feuilleton iz «Soče». V Gorici 1873. 8. (troje izvodov.) SIL. 17.
1378. — Matija *Valjavec*. Životopis. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. II. zvez. 1895.) Slo. II.¹
1378. — *Strelov* «Popotnik». Knjižnozgodovinska črtica. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. V. zvez. 1898.) Slo. V.¹
1378. — Ob stoletnici Janeza *Vesela Koseskega*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. V. zvez. 1898.) Slo. V.¹
1378. — Dr. Fr. *Prešeren*. Slavnostno predavanje ob *Prešernovi* stoletnici dne 2. grudna 1900. v «Narodnem domu» in dne 4. grudna 1900. v deželnem gledališču v Ljubljani. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VII. zvez. 1900.) Slo. VII.¹
1611. Marn Jos., Jezičnik. Leto I.—XXX. V Ljubljani 1863—1892. 8. — 30 letnikov⁵ v 17 zvezkih (+ 14 zvezkov-duplikatov). SIL. 18.

¹ Prim. štev. 1507 in 1509; tam dobiš marsikaj podatkov o slovenskem pesništvu in slovenskem jeziku, tu o slovenski prozi.

² Prim. *Krek* Gr., Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesni. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. IV. zvez. V Ljubljani 1873.; dva izvoda.)

³ Tudi o literarnih vprašanih pove tu pisatelj marsikatero.

⁴ Gl. *Stanič* Valentin, Hvala vinske trte. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1856. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 24—26.)

⁵ Za *slovrstveno* zgodovino je v poštveh jemati letnike IX.—XXX.

1612. Marn Jos. *Kopitarjeva*¹ spomenica V Ljubljani 1880. 8. (v dveh izvodih.) SIL. 19.
1613. Medini Milorad, *Povjest hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku*. Knjiga I. XVI. stoljeće. (Crnice iz *hrvatske književnosti*. Izdaje Matica Hrvatska. Svezka treća. 1902.) 8. SIL. 20.
1378. Molé Vojeslav, *Ob stoletnici Julija Stoeckega*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. XVI. zvez. 1909.) Slo. XVI¹.
1614. Murko Matthias, *Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmischen Romantik*. Mit einem Anhang: *Kollár* in Jena beim Wartburgfest. Graz 1897. 8. SIL. 21.
1378. — Dr. Vatroslav *Oblak*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. VI. zvez. 1899.) Slo. VI¹.
1615. — *Geschichte der älteren südslawischen Litteraturen*. Leipzig 1908. 8. (Die Litteraturen des Ostens in Einzeldarstellungen. V. Bd. 2. Abt.) SIL. 22.
1616. Musić August, *Uspomeni Matije Valjavca*. Nekrolog (Preštampano iz «Ljetopisa» jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za g. 1897.) U Zagrebu 1898. 8. SIL. 23.
1617. — *Prešernov «Krst pri Savici»*. U slavu stogodišnjice rođenja Fr. Prešerna čitao u sjednici filol.-histor. razreda jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti dne 3. prosinca 1900. (Preštampano iz «Ljetopisa» sv. XV. g. 1900.) U Zagrebu 1901. 8. SIL. 24.
1618. Pavić Armin, *Prilog k historiji Dubrovačke hrvatske književnosti*. (Preštampano iz XXXI. knjige Rada jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1875. 8. SIL. 25.
1619. — O kompoziciji *Gundulićeva* Osmana. (Preštampano iz XXXII. knjige Rada jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1875. 8. SIL. 26.
1620. — Ivan Tomko *Mrnavić*. (Preštampano iz XXXIII. knjige Rada jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu 1876. 8. SIL. 27.
1621. — Gospodinu S. Novakoviću, a i V. Jagiću.² U Zagrebu 1878. 8. SIL. 28.
1622. Pypin A. N. und Spasović V. D., *Geschichte der slavischen Literaturen*. Nach der 2. Auflage aus dem Russischen übertragen von Traugott Pech. Leipzig. I. Bd. 1880. — II. Bd. 1. Hälfte 1883. — II. Bd. 2. Hälfte 1884. 8. — 3 zvez. SIL. 29.
1623. Reinholdt Alexander, *Geschichte der russischen Litteratur von ihren Anfängen bis auf die neueste Zeit*. Gera 1896. 8. SIL. 30.
1624. Skabičevskij A. M., *Povjest novije ruske književnosti*. (Od 1848—1903.) Svezak I. Po petom ruskom izdanju preveo Martin Lovrenčević. U Zagrebu 1907. 8. (Poučna knjižnica Matice Hrvatske. Knjiga XXXIII.) SIL. 31.
1397. *Vodnikov spomenik*.³ (Vodnik-Album). Na svitlo dal Ethin Henrik Costa. V Ljubljani 1859. 4. (troje izvodov.) Slo. 44.
1625. Smičiklas Tade, *Život i djela Vjekoslava Babukića*. U Zagrebu 1876. 8. SIL. 32.
1641. Šafarik Pavel Jos., *Sebrané spisy*. K vydání upravitel Josef Jireček. Díl. III. Rozpravy z oboru věd slovanských.⁴ V Praze 1865. 8. Eth. 13.

¹ Prim.: *Levec* Fr., *Prenos Kopitarjevih smrtnih ostankov v Ljubljano*. (Knezova knjižnica. Izdaja Slovenska Matica. IV. zvez. 1897.); prim. *glavne* govore, na tej slavnosti govorjene.

² Nekaj o slovanskih narodnih pesmih.

³ Životopisnih in slovstveno-zgodovinskih podatkov o *Vodniku*, *Jarniku*, *Valvasorju*, *Zoisu* je tu marsikaj; gl. posebej še V. F. Klunov sestavek: «Über die Literatur-Geschichte der Slovenen», str. 117—119.

⁴ O «literarni historiji» govori tu pisatelj na str. 163.—411.

1626. Šafarik Paul Jos., Geschichte der *südslawischen* Literatur. Aus dessen handschriftlichem Nachlasse herausg. v. Josef Jireček. Prag.
 α.) I. Bd. Slowenisches und glagolitisches Schriftthum. 1864. 8. SIL. 33.
 β.) II. Bd. Illirisches und kroatisches Schriftthum. 1865. 8. (v dveh izvodi.) SIL. 34.
 γ.) III. Bd. Das serbische Schriftthum. 1865. 8. SIL. 35.
1627. — Geschichte der *slawischen* Sprache und Literatur nach allen Mundarten. 2. Abdruck. Prag 1869. 8. SIL. 36.
1378. Šlebinger Janko (Ilešić Fr.), Vatroslav Jagić. Častnemu članu Matice Slovenske k sedemdesetletnici. (Knezova knjižnica. Izdaja Matica Slovenska. XV. zvez. 1908.) Slo. XV.¹
1628. Šrepol Milivoj, Ruski *priporjedaci*. Zagreb 1894. 8. (Slike iz svjetske književnosti. Izdaje Matica Hrvatska. Svezak drugi; dva izvoda.) SIL. 37.
1629. Trstenjak Anton, Slovensko gledališče. Zgodovina gledaliških predstav in *dramatične književnosti slovenske*. V Ljubljani 1892. 8. SIL. 38.
1630. Vrhovnik Ivan, Listi nabožno *storstveni*. V Ljubljani 1902. 8. (Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda. XIV. zvez. 1902.)¹ SIL. 39.

h) Narodopisje. Mitologija. — Ciril in Metod.

1631. Bleiweis Jan., Slovenski jezik pa «Krajska špraha». V Ljubljani 1862. 8. Eth. 1.
1632. Hellwald Fr., Die Welt der Slawen. 2. Aufl. Berlin 1890. 8. Eth. 2.
1633. Korajac Vilim, Filozofija hrvatsko-srbskih narodnih poslovica. U Osieku 1876. 8. Eth. 3.
1634. Krauss Friedrich S., Sitte und Brauch der Südslaven. Nach heimischen gedruckten und ungedruckten Quellen. Wien 1885. 8. Eth. 4.
1635. Majeiger J., *Pleteršnik M.* in *Raič B.*, Slovanstvo.² I. del: (Oběni pregled. — Jugoslovani: Slovenci. Hrvati in Srbi. Bolgari.) Založila in na svetlo dala Matica Slovenska v Ljubljani. b. l. 8. (dva izvoda.) Eth. 5.
1636. Начовъ Н. А., За побратимството. Препечатано отъ кн. XLIX—L, LI, LII—LIII на периодическо списание на българското книжовно Дружество въ Сръдецъ. Сръдецъ 1896. 8. Eth. 6.
1637. Pajek Josip, Črtice iz duševnega žitka štaj. Slovencev. Založila in na svetlo dala Matica Slovenska. V Ljubljani 1884. 8. Eth. 7.

¹ O životopisih v obče gl. B.(ožidar?) R.(aič?), Životopisje. (Listki. Uredil in izdal Josip Jurčič. I. zvez. V Mariboru 1872; dva izvoda); posebej pa vpoštevaj *storstveno-zgodovinske* razprave *Stritarjeve* in *Levstikove*!

² Prim.: *Požencan* (Matevž Ravnika), Slavencov sled po nekdanjim zemljopisu in po imenih oseb nekdanje dogodovšine. (Letopis slovenskiga društva na Krajskim. Pervi zvezek. V Ljubljani 1849, str. 1.—13.) — Šafarik P. J., Stare zgodbe Slavijanov, posebno Korotanskikh, poslovenil Peter Hecinger. (Letopis slovenskiga društva i. t. d., str. 13.—22.) — *Vertovec* Matija, Stari Slavjani. (Koledarčik Slovenski za . . . leto 1853. Na svitlo dal Janez Bleiweis, str. 47.—55.) — Gl.: *Hubad* Fr., Sitten und Gebräuche der Slovenen. (Die Völker Oesterreich-Ungarns. Ethnographische und culturhistorische Schilderungen. X. Bd. 1. Hälfte: Die Slovenen, str. 79.—105.); *Urbas* Wilhelm, Das Volksleben der Slovenen; *Scheinigg* Johann, Mythen, Sagen und Volkslieder der Slovenen. (Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Kärnten und Krain, str. 353.—378. in 378.—389.); glede *avstrijskih* Slovanov posebej gl. obe imenovani deli v polnem obsegu; prim. našega kataloga oddelek VIII. s. v. «Völker», «Monarchie» in: «Valvasor».

1638. 500 slovenskih pregovorov.¹ (Beilage z. Illyr. Blatte Nr. 11. d. 17. März 1832.) 4. Eth. 8.
 1639. Stojanović Mijat, Slike iz domačega života slavonskog naroda . . . , s dodatkom: Slavonske pučke sigre. U Zemunu. 1858. 8. (dva izvoda.) . . . Eth. 9.
 1640. — Slike iz života hrvatskoga naroda po Slavoniji i Srijemu. U Zagrebu 1881. 8. Eth. 10.
 1641. Šafařík Pavel Jos., Sebrané spisy. K vydání upravil Josef Jireček. V Praze.
 a.) Díl I. Starožitnosti slovanské okresu prvního. 1862. 8. . . . Eth. 11.
 β.) Díl II. Starožitnosti slovanské okresu druhého. 1863. 8. . . . Eth. 12.
 γ.) Díl III. Rozpravy z oboru věd slovanských.² 1865. 8. Eth. 13.
 1642. Trstenjak Davorin, Triglav, mythologično raziskavanje. V Ljubljani 1870. 8. Eth. 14.
 1643. Kos Fr., Spomenica tisočletnice Metodove smrti. Založila in na svetlo dala Matica Slovenska. V Ljubljani 1885. 8. CM. 1.
 1644. Rački Franjo, Vieki i djelovanje sv. Cyrilla i Methoda slovjenjskih apostolov. U Zagrebu 1857. 8. CM. 2.
 1645. Tisućnica slovjenjskih apostolah sv. Cirila i Metoda. U Zagrebu 1863.³ 8. . CM. 3.

VII. Splošno jezikoslovje in ostali jeziki.

A.

a) Jezikoslovje.

1646. Florschütz Jos., Zur Entstehung des schwachen Präteritums im Germanischen. Graz 1899. 8. ASp. 1.
 1647. Grimm Jacob, Über den Ursprung der Sprache. Aus den Abhandlungen der königl. Akademie der Wissenschaften vom Jahre 1851. 5. Abdruck. Berlin 1862. 8. ASp. 2.
 1648. Heyse K. W. L., System der Sprachwissenschaft. Herausg. von H. Steintal. Berlin 1856. 8. ASp. 3.

¹ Bogato zbirko pregovorov, slovenskih in hrvatskih, dobiš v Bleiweisovih koledarčkih; gl.: Volčič Jakob, Torbica narodnih prigovorov. Nabral po Istrii., in: Torbica narodnih prislovic. V Istri nabral. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1855., oziroma 1856. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 63 sl., oziroma 70 sl.). Prim.: Iskricne življenja. (Koledarček Slovenski za . . . leto 1854. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 63 sl.); gl.: Stojanović M., Cvietiči itd. šte. 1457., str. 122.—125; prim. Lestik Fr., Zbrani spisi, V. zvez., str. 254 sl.

² V tem delu gl. posebej razpravo o «Rusalkah», str. 81.—95.; v obče gl. oddelek «Mythologie», str. 79.—115.

³ Najti je v tej knjigi poleg predgovora, spisanega po Ivanu Kukuljeviću Sakcinskem, in dveh pesmij (Sveta priča o solunskoj braći, slovjenkim' apostolima sv. Cirilu i Metodu. — Slavjanski dioskuri. —) tudi Račkoga razpravo: «Književan rád sv. Cirila in Methoda», Jagićev historičko-filologički naert: «Evangelije u slověnskom prievodu» in Mesičev sestavek: «Služba sv. Cirila in Metoda».

Prim.: Podgorski, Metod, slavenski apostelj. (Po sila starem, morebiti še za Seotopluka zloženem življenjopisji.) (Koledarček Slovenski za . . . leto 1854. Na svetlo dal Janez Bleiweis, str. 49—53). Gl. tudi: Sv. Ciril in Metod. (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1862., str. 34—37); Virk J., Cvetlica sv. Cirilu in Metodu. (Koledarček družbe sv. Mohora za . . . leto 1864., str. 83 sl.)

1649. Müller Max, Vorlesungen über die Wissenschaft der Sprache. Für das deutsche Publikum bearbeitet von Carl Böttger. 2. Aufl. Leipzig. I. Bd. 1866. II. Bd. 1870. 8. — 2 zvez. ASp. 4.
1650. Schleicher August, Compendium der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen. I. (Lautlehre). II. (Formenlehre). Weimar 1861—1862. 8. — 2 zvez. ASp. 5.
1651. Šolar J., Besedoslovje, kako se je začelo in kak napredek je do sedaj stvorilo. (Separatabdruck aus dem Jahresbericht des k. k. Staats-Ober-gymnasiums in Laibach vom Jahre 1868.) 4. ASp. 6.
1652. Whitney W. D., Language and the study of language, London 1870. Led. VI. p. 209—237.: O indoevropskih jezikih. Iz angleščine poslovenil K. Glaser. Ponatis iz «Slov. Národa». Ljubljana. b. l. 32. ASp. 7.

b) Slovastvo.

1653. Glaser K., A. Vančiek. Biographische Skizze. Wien 1885. 8. A. L. 1.
1654. Scherr Johannes, Allgemeine Geschichte der Literatur. Ein Handbuch in zwei Bänden. Stuttgart.
 α.) 5. Aufl. 1875. 8. — 2 zvez. A. L. 2.
 β.) 9. Aufl. von Otto Haggenmacher. 1895 (?) 8. — 2 zvez. A. L. 3.
1655. Šrepel Milivoj i Adamović Julije, Pjesnički prvaci u prvoj polovini XIX. veka. (Lord Byron, Adam Mickiewicz, Aleksandar Puškin, Jan Kollár, Giacomo Leopardi, Henrik Heine, Victor Hugo.) Zagreb 1891. 8. (Slike iz svjetske književnosti. Izdaje Matica Hrvatska. Svezak prvi; dva izvoda.) A. L. 4.

B. Ostali jeziki.

a) Izvirniki.

b) Prevodi.

1656. Bāna, Pārvati's Hochzeit. Ein *indisches* Schauspiel. Zum ersten Male ins Deutsche übersetzt von K. Glaser. (Separatabdruck aus dem Jahresberichte des k. k. Staats-Gymnasiums in Triest vom Jahre 1886.) 8. Or. Ü. 1.
1657. Der *Hitopadescha*. *Altindische* Märchen und Sprüche. Aus dem Sanskrit übersetzt von J. Schoenberg. Wien 1884. 16. Or. Ü. 2.
1658. Kālidāsa, Urvaši. *Indijska* drama. Na slovenski jezik preložil Karol Glaser. Trst 1885. 16. Or. Ü. 3.

¹ V oddelek VII. bi morali prav za prav vvrstiti tudi tako zvane «*Fremdwörterbücher*», a vvrstili smo jih že kratko malo med *nemške* slovarje, ker se ravno v teh prav pogosto navajajo tudi *tuje*; (gl. štev. 1165, 1166 in 1184); a kdor hoče slovarje, ki obsegajo zgolj *tuje* besede, strogo ločiti od ostalih slovníkov, ta naj prestavi številko 1171, 1172, 1178 in 1183 semkaj.

(Dalje v izvestji prihodnjega leta.)

O dolžnostih in o gojenju čuvstva za dolžnosti.*

I.

O dolžnostih sploh.

1. Pojem in obsežnost dolžnosti.

Če pazno motrimo razne odnošaje človeškega življenja, opazamo mnogotere dolžnosti. Dolžnosti nahajamo v vsakem stanu, v vsakem spolu, v vsaki življenski dobi, v vsakem življenjskem razmerju: učitelj kakor uradnik, duhovnik kakor vojak, obrtnik kakor rokodelc, zdravnik kakor bolnik, podjetnik kakor delavec, gospodar kakor hlapec, mož kakor žena, mladenič kakor deklica, otrok kakor starček, ubožček kakor bogatin, kmet kakor cesar, vsak jih ima. Ni ga človeka na svetu, ki bi mogel trditi: Meni ni treba izpolnjevati nobenih dolžnosti, in ni ga, ki bi sploh mogel živeti brez dolžnosti. Tudi ni nobene človeške dobe, ki bi bila brez njih: dolžnosti nas spremljajo od ranih mladih nog do pozne starosti in noter do smrti. Kakor hitro se prav zavedamo svojega bitja in začnemo misliti ter soditi, že se nam pridružijo dolžnosti ter nas zvesto spremljajo skozi vse življenje.

Zakaj pa je krog naših dolžnosti tako obsežen, zakaj so tako mnogotere in zakaj moramo izpolnjevati toliko raznovrstnih dolžnosti? Lahko nam bo odgovoriti na ta vprašanja, če določimo pojem in bistvo dolžnosti. Samostalnik „dolžnost“ izhaja iz pridevnika „dolžen“ in ta iz samostalnika „dolg“. Če imam pri kom kakršenkoli dolg, sem mu nekaj dolžen in če sem mu kaj dolžen, stojim proti njemu v razmerju dolžnosti: *moja dolžnost je namreč, poravnati ta dolg*. Seveda mi tu ni zgolj misliti na razmerje pravega dolžnika proti svojemu upniku. Res je sicer, da sem dolžnik tistega, ki mi je posodil vsoto denarja, in zame je nastala dolžnost, da mu vrnem meni posojeni denar. Toda lahko dolgujemo komu še marsikaj drugega: lahko smo komu dolžni hvalo, spoštovanje, zvestobo, pokorščino, izpolnjevanje dane obljube, plačevanje davkov, spoštovanje raznih predpisov in še marsikaj.

* Predaval pri roditeljskem sestanku dne 4. decembra 1909. l. in dne 19. januarja 1910. l. ravnatelj.

Kdorkoli mi je namreč storil kaj dobrega ali kaj koristnega; kdorkoli skrbi v kateremkoli oziru zame, pospešuje in olajšuje moje življenske razmere, bodi zastonj, bodi proti plači: pri tem sem se zadolžil, temu nasproti sem stopil v razmerje dolžnosti. *Dolžnost je torej neka obveznost, ki izvira zame iz posebnega razmerja moje osebe proti drugi osebi ali drugim osebam.*

Življenje namreč je že takšno, da človek potrebuje človeka, da smo vezani drug na drugega, da se moramo med seboj podpirati. *Človek brez človeka biti ne more* in nihče na svetu bi ne mogel resnično reči: „Jaz ne potrebujem in ne rabim nikogar“, še sam kralj ne. Iz te potrebnosti izvira nadalje vse *družabno življenje*, ki mora biti urejeno, sicer bi bilo neznosno.

Saj pravi znani rek:

„Red in snaga vzdržuje svet,
nered in popir je pogube vir.“

A v to razmerje dolžnosti ne stopim samo proti ljudem, temuč v tem razmerju stojim, kakor hitro sem se porodil, tudi proti Bogu kot najvišjemu bitju, od katerega izhaja vse, kar imam.

Dolžnost je torej, bi naposled rekli, tista obveznost proti Bogu in proti ljudem, ki izvira iz poedinca kot človeka in družabnega bitja in ki na njej temelji ves družabni red.

2. Raznovrstnost in mnogoterost dolžnosti.

Za vzdrževanje omenjenega družabnega reda je treba predpisov in te predpise smo dolžni spoštovati ter izpolnjevati, sicer bi vse družabno življenje bilo v kratkem času uničeno.

Ti predpisi so lahko *javni* ali *zasebni*. Ako se javni predpisi tičejo vse dežele ali vse države ali sploh velike skupine ljudi, se imenujejo *zakoni ali postave*. Zasebni predpisi pa veljajo le za tiste posameznike, ki med njimi nastopi neko razmerje, katero je določeno po ustni ali pismeni pogodbi ali samo po dogovoru. Če hlapec stopi pri gospodarju v službo, skleneta neko pogodbo: gospodar mu razloži, da bo moral pri njem opravljati ta in ta dela ter da bo dobival za to toliko in toliko plače, hlapec pa prevzame ta dela proti pogojeni plači; gospodar je dolžen, hlapca plačevati, hlapec pa delati. Iz tega medsebojnega razmerja torej izvirajo *posebne dolžnosti* za hlapca in gospodarja. Takih posameznih dolžnosti je pri tolikih raznovrstnih življenskih razmerah veliko število: starši imajo dolžnosti proti otrokom, otroci proti staršem, učitelji proti učencem, učenci proti učiteljem, delavci proti delodajalcem, delodajalci proti delavcem, trgovci proti odjemalcem, odjemalci proti trgovcem, sploh prodajalci proti kupcem, kupci proti prodajalcem, hišni gospodarji proti svojim strankam, stranke proti hišnim gospodarjem, rokodelci in obrtniki proti naročnikom, naročniki proti obrtnikom in rokodelcem itd.

Čim bolj pa človek raste, tem več raznih dolžnosti mu je do gotove dobe izpolnjevati. Dokler je še otrok, ima samo dolžnosti do staršev in kolikor toliko do Boga. Ko vstopi v šolo, ga objame nov dolžnostni krog: dolžnosti do učiteljev in šole. Iz šole izstopivši, pride v nove življenske razmere ter najde nove dolžnosti. Ko pa začne skrbeti sam zase, vstopivši v javno ali zasebno službo ali prevzemši lastno gospodarstvo: mu zopet stopi naproti nebrot drugih dolžnosti.

Ali dolžnosti tudi rastejo človeku, bolj ko se razširja tisti družabni krog, ki v njem živi in čim više stopa v družabnem življenju. Čim bolj pa samotari ter se izključuje iz človeške družbe, tem manj dolžnosti mu je izpolnjevati.

Toda ker so življenske razmere tako mnogostranske in tako sestavljene in življenski pogoji tako mnogobrojni, tako raznovrstni: *zato so tudi dolžnosti mnogovrstne*. Kar je zate dolžnost, često zame ni; kar pa je zame, zate ni. Danes še morda ne poznam te ali one dolžnosti, jutri jo bom že moral izpolnjevati. Danes n. pr. še nisem učenec srednje šole, nimam torej nobenih dolžnosti do nje; jutri morda vstopim vanjo in od tistega hipa mi bo izpolnjevati vse predpise, ki se je tičejo. Danes še nisem vojak, nič me torej ne brigajo vojaške dolžnosti; čez teden dni pa bom moral vstopiti v vojaški stan in od tistega časa bodo zame obvezni vsi predpisi, tičeči se vojaštva. Danes še nisem v službi, prost sem še torej tistih dolžnosti, ki jih ona-le nalaga; jutri morda ne bom več sam svoj gospod, ampak bom moral ubogati gospodarja, predstojnika, zapovednika: moral bom torej izpolnjevati vse tiste dolžnosti, ki sem jih vzel nase, stopivši v službo.

V različnih deželah in državah so različni zakoni. Dokler ne bivam v tisti deželi ali tisti državi, ki v njej vlada jo ti in ti zakoni, me ti-le nič ne brigajo: ni moja dolžnost, da bi jih moral izpolnjevati. Kakor hitro pa postanem državljani določene države in se naselim v določeni deželi, prevzamem množico raznih dolžnosti, ki izvirajo iz mojega državljanstva in deželanstva. Naj navedem samo en primer! Na Štajerskem in tudi v drugih kronovinah morajo starši svoje otroke do dovršenega 14. leta v šolo pošiljati: to je njihova dolžnost, ker postava tako velevala; pri nas na Kranjskem, pa tudi na Primorskem jih na kmetih ni treba dalje časa pošiljati, nego le do dovršenega 12. leta: tam je predpisana osemletna, tu šestletna šolska obveznost.

3. Razdelitev dolžnosti.

Iz tega premišljevanja uvidimo obsežnost in raznovrstnost dolžnosti. Treba jih je pa tudi po njih važnosti ter imenitnosti, po njih pomenu za poedince in za celokupno človeško družbo nekoliko natančneje opisati ter porazdeliti. Če namreč o tem vprašanju dalje premišljujemo, spoznamo, da so nekatere dolžnosti skupne vsem ljudem, nekatere veliki množici ljudi, druge manjšim skupinam in zopet druge da se tičejo samo poedincev.

A. a. V *prvo vrsto* dolžnosti spadajo pred vsem naše dolžnosti *proti Bogu*. Bog je ustvaril svet, Bog je ustvaril tudi človeka ter mu dal zemljo v uporabo in uživanje. Njega moramo torej zahvaljevati, da smo na svetu, da živimo, da smemo uporabljati, kar je na zemlji, v svojo korist, v svoj dobiček in napredek, da se smemo in moremo veseliti ter radovati. Proti njemu nam je tedaj izpolnjevati prve dolžnosti, ki so zadržane v našem veroizpovedanju, v božjih zakonih in cerkvenih zapovedih. Verske dolžnosti se tičejo vsakega človeka, naj je tudi krivoverec.

b. Za Bogom prihajajo *roditelji ter vzgojitelji*. Ti skrbе za otroke, za njih telesno in dušno blagostanje: jim dajejo hrane in streho, jih oblačijo ter varujejo, jih pošiljajo v šolo, jih doma uče in vzgajajo, sploh skrbе za njih bodočnost. Za ta trud, za to skrb, za to delo so jim otroci dolžni marsikaj: morajo jih spoštovati ter ljubiti, morajo jih ubogati, morajo jih na stara leta, če je potrebno, podpirati. Tudi te dolžnosti so skupne vsem ljudem: vsak človek ima roditelje, ali če jih je morda izgubil že v nežni mladosti, njih namestnike in vzgojitelje.

c. Za roditelji slede *učitelji*, in sicer raznih vrst: učitelji nižjih, meščanskih, srednjih, višjih šol, učiteljišč, raznih strokovnih šol itd., razni mojstri, trgovci in dr., pri katerih se vajenci uče, sploh vsi tisti, ki v različnih in mnogovrstnih zavodih ter življenjskih položajih s svojim poukom raznim učencem, vajencem in praktikantom omogočujejo in olajšujejo bodočnost. Pretežna večina ljudi se nekaj uči, torej ima tudi dolžnosti do učiteljev.

č. Ker pa človek tudi potrebuje varstva in redu, da lahko uživa življenje mirno in varno, zaradi tega so ustvarjene posebne skupine, ki jih različno nazivljemo. Te skupine so od najvišje do najnižje: država, dežela, okrajno glavarstvo, občina, obitelj. Ker mislim tukaj le na javne skupine in sem o roditeljih že govoril, naj tu opustim obitelj.

Da se pa v teh skupinah zdržuje red in mir, v ta namen je treba posebnih zakonov, postav, naredeb in predpisov ter posebnih oblastev, ki skrbе, da se ti zakoni, te naredbe in ti predpisi izvršujejo. Mi pa, ki uživamo javen red, javno varstvo, javno pomoč in še marsikaj, imamo svoje dolžnosti proti *državi*, njenim zakonom in oblastvom, zlasti proti najvišjemu predstojniku: *cesarju*; imamo dolžnosti proti *deželi*, ki v njej bivamo, in njenim postavam in oblastvom, imamo dolžnosti proti *okrajnemu glavarstvu*, ki v njem živimo, ter njegovim predpisom in naposled še tudi proti *občini* in občinskemu redu.

Tudi te dolžnosti se tičejo vsakega človeka: vsakdo živi v neki državi, v neki deželi, v nekem okrajnem glavarstvu, v neki občini, v neki obitelji ter mora izpolnjevati vse dolžnosti, ki zanj iz tega izvirajo, ker je socialno bitje.

d. A človek ni samo ud človeške družbe kot tak, ampak spada po svojem jeziku, po svojih običajih, šegah in navadah v drugo posebno skupino

ljudi; pripada nekemu narodu. Iz tega izhajajo njegove *narodnostne dolžnosti*. Vsi ljudje iste narodnosti se namreč čutijo kot ena velika skupina, ki jo družijo in vežejo isti jezik, iste šege in navade ter običaji, izvečine tudi ista vera in iste postave, ki stanujejo skupaj v isti deželi ali v istih deželah: čutijo se torej kot celota, kot velika obitelj. Kakor pa je moja dolžnost, da skrbim za svojo in svoje obitelji čast, za svojo in svoje obitelji korist, da spoštujem sebe in svojo obitelj: prav tako moram skrbeti za čast naroda, ki mu pripadam, moram delovati za njega povzdigo, za njega korist, moram ga spoštovati ter ljubiti ter zanj doprinesati marsikatero gmotne žrtve po razmerju svojega imetja in svojih dohodkov.

Vse te dolžnosti postavljam v eno vrsto; zakaj vsakega človeka zadevajo te dolžnosti: vsakdo bi moral izpolnjevati dolžnosti proti Bogu in cerkvi, proti roditeljem, vzgojiteljem in učiteljem, proti javnim oblastvom ter zakonom in predpisom, proti obitelji, proti narodu.

B. Drugo vrsto dolžnosti tvorijo tiste, ki so skupne manjšim skupinam ljudi: to so *stanovske dolžnosti*. Vsak stan ima svoje dolžnosti, ki so baš dotičnemu stanu lastne in se ne tičejo drugih ljudi.

Kdorkoli stopi v kak stan, prevzame z njim mnogo dolžnosti, ki jih mora natanko in vestno izpolnjevati, če hoče vztrajati v tistem stanu; sicer trpi veliko škodo in poleg tega onečaščuje svoj stan. Kakor hitro pa preneha biti član dotičnega stanu, preneha zanj tudi obveznost za izpolnjevanje tistih stanovskih dolžnosti. Izpolnjevanje stanovskih dolžnosti je iz socialnega in gospodarskega, pa tudi iz etičnega stališča silno važno; zakaj od njega je zavisna sreča kakor poedinca tako obitelji in tudi napredek vse človeške družbe.

C. V tretjo vrsto dolžnosti postavljam vse dolžnosti, ki niso skupne vsem ljudem ni veliki niti majhni množici ljudi, ampak ki se tičejo le poedincev in izvirajo za posameznika iz njegovega posebnega razmerja proti drugi privatni osebi. Tu hočem samo nekoliko primerov naštetih — vseh itak ni mogoče, ker so slučaji tako mnogovrstni.

Ako mi je n. pr. kdo kaj posodil, sem postal njegov dolžnik in on moj upnik. Zame je tako nastopila dolžnost, da mu vrnem posojeno reč, bodisi posojilo, bodisi kaj drugega, v določenem času in pod določenimi pogoji.

Ako sem vzel dijaka na stanovanje in hrano ter dobivam zanj pogojeno stanarino in hranino, je moja dolžnost, da skrbim zanj kakor za lastnega otroka in kakor bi skrbeli zanj njegovi starši, ki so mi ga zaupali: dajati mu moram dovolj tečne hrane, po zimi dovolj toplote in luči, skrbeti za snažno, zračno, prostorno sobo, za dobro posteljo; moram ga vestno nadzorovati, navajati ga k pridnosti, marljivosti, npravstvenosti, sploh k vsemu, kar je dobro in blago. Še bolj mi mora biti pri srcu, kakor lastni otrok, ker sem prevzel veliko odgovornost proti staršem, ki so mi izročili z največjim zaupanjem najdražji zaklad.

Sploh če mi je kdo kaj izročil, najsi že bo karkoli, bodisi proti plači ali na dobro besedo in zahvalo, in sem jaz tisto stvar prevzel v svoje varstvo, sem jo dolžen varovati, čuvati in po določenem času vrniti nepoškodovano in nepokvarjeno v polni vrednosti, v kateri sem jo bil prejel.

Če sem se naselil v kateremkoli stanovanju, moram stanarino redno plačevati, razen tega pa še skrbeti ter paziti, da ničesar ne poškodujem, in naposled moram stanovanje zapustiti v istem stanju, v kakršnem sem ga prevzel.

Ako sem komu kaj obljubil resno in istinito, je nastala zame dolžnost, da ostanem mož beseda, da izpolnim svojo obljubo, če niso med tem nastopili taki odnošaji, ki mi ovirajo to izpolnitev. Toda ti odnošaji morajo biti tehtni, velevažni ter takšni, da mi istinito zabranjujejo, ostati mož beseda. Kakor hitro pa se izpremene in se mi je ponudila priložnost, izpolniti to dolžnost dane obljube, jo moram izpolniti. Sicer vem, da je mnogo ljudi, ki obljube ne smatrajo za kaj resnega, ki mnogo obetajo, a malo izpolnjujejo, kakor so tudi takšni, ki mislijo, da jim ni treba vračati izposojenih reči. Ali taki ljudje niso nravstveno dobri, niso poštenjaki, marveč so navadni lahkomislec, ki polagoma izgublja pri poštenih ljudeh svoj dober glas, svoje dobro ime, svoj ugled in svojo veljavo.

Ako mi je kdo zastonj storil kaj dobrega, sem mu dolžen hvaležnost, ki se javlja v tem, da se ga često rad in častno spominjam, da ga spoštujem in da mu tudi jaz pomagam, če potrebuje kdaj pomoči in če mi je mogoče pomagati. Toda žal, da je hvaležnost, ki je za vsakogar sveta dolžnost, tako redka, da človek tako rad pozablja, kar je prejel dobrega od svojega sočloveka, in ne samo da pozablja, ampak da celo dobro često povračuje s hudim. Saj že pravi pregovor: Hvaležnost kaže ti moža, a čednost ta je — bela vrana. Pri tej priliki se obračam zlasti do vas, dragi učenci, ter vas prosim, da visoko cenite to dolžnost in jo tudi izpolnjujete vse svoje življenje. Vi uživate marsikatero podporo za svojega obraževanja: podpira vas gimnazijska podpora zaloga, podpirata vas dijaški kuhinji, podpirajo vas blagoserčni prebivalci našega mesta; ta ali oni uživa celo kako ustanovo. Ne pozabite v poznejšem življenju nikoli teh koristnih zavodov, ustanov in blagih podpornikov, ohranite jim vedno hvaležen spomin, in če ste dosegli lepo službo ali si drugače zagotovili brezskrbno bodočnost, se tudi dejanski spominjajte tistih zavodov, ki tako nesebično podpirajo dijake!

Ako sem komu povzročil škodo, bodisi materialno, bodisi idealno, je moja dolžnost, da jo popravim. Moj bližnjik ne sme trpeti nobene škode zaradi mene: to zahteva javni družabni red. Zlasti je to potrebno tudi takrat, kadar sem koga žalil, ga obrekoval in spravil ob dobro ime. Ne samo, da ga moram tedaj prositi odpuščanja, ampak treba je, da ga pred svetom zopet postavim v prejšnji stan neomadeževane časti.

Takih primerov bi lahko naštel še celo vrsto, a ti naj zadostujejo!

Č. Četrtrič mi je govoriti o neki posebni vrsti dolžnosti. Je namreč neka vrsta izvenrednih dolžnosti, ki jih ne moremo prištevati ni dolžnostim prve ni druge ni tretje vrste. Za te dolžnosti ni nobenih ne javnih zakonov, ne zasebnih predpisov, ne nastajajo iz mojega posebnega razmerja proti drugi osebi ali drugim osebam, ne iz mojega bivanja v tej ali oni deželi ali državi, ne iz mojega stanu, ne iz mojega družabnega življenja itd., za te dolžnosti pa velja vseobči višji zakon človečanstva. Te dolžnosti moram izpolnjevati, *ker sem človek, ki se od živali razločuje po podobi božji, po pameti in plemenitem mišljenju, po prosti volji in po čutečem srcu*. Te dolžnosti niso navadne, vsakdanje, te so nekaj višjega, nekaj blažjega in plemenitejšega: *to so prav človeške dolžnosti, dolžnosti v najvišjem pomenu besede*. Njih visokost in plemenitost se javlja že v tem, da zanje, kakor sem gori omenil, ni postavljenih nobenih posvetnih zakonov in naredeb, da se ne moreš kaznovati, če jih prelamljaš. Ako pa drugih dolžnosti ne izpolnjujemo, nas doleteva ali istinita kazen ali neka druga škoda, ker grešimo proti obstoječim postavam in predpisom, najsi bodo samo ustno dogovorjeni. Če n. pr. ne bi hotel dati „cesarju, kar je cesarjevega“, bi me izvestno zadela kazen; če pa ne pomorem trpečemu prijatelju ali sobratu ali sosedu, kadar ga je doletela nesreča in je v stiski, me ne more in ne sme nihče kaznovati, a vendar je moja dolžnost, da mu pomagam, če le morem.

So sicer ljudje, ki v takih slučajih trde, da jih nesreča njihovega bližnjika nič ne briga, kakor jim tudi ni mar njegove sreče, ki jo često motrijo z zavistnim očesom. Toda ti ljudje nimajo srca in tudi ne vedo ali nočejo vedeti, kaj je njih dolžnost in kaj jim ta velevala, ampak so grdi sebičneži, ki jim ni mar človeštva, ne trpečega brata, ki ne poslušajo besed našega neumrjočega Gregorčiča, ko pravi:

„Imaš li brate mnogo od nebes,
od bratov ne odvrčaj mi oces!
Duh plemeniti sam bo nosil bóli,
a sreče vžival sam ne bo nikoli.

Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze,
sirotam olajšuj gorje!“

Ne poslušajo ga, ko želi:

„Odrpto srce in odrpte roke
imej za trpečega brata,
a trdno zapahni uho in srce,
ko trka sovraštvo na vrata.“

Ne poznajo zlatega, plemenitega nauka Kristusovega: Ljubi svojega bližnjika kakor samega sebe! — To je višek krščanske morale. V izpolnjevanju tega visokega načela se kaže pravo človeštvo. Človek, ki se ravna po tem

načelu, ki izpolnjuje to četrto vrsto dolžnosti, je pravi, je cel človek, ki se razločuje od živali: njegovo človekoljubje, njegova plemenitost v mišljenju in dejanju se blesti v najsijajnejši luči.

D. Naposled naj še omenim eno vrsto dolžnosti, ki jih marsikdo jako zanemarja: *to so dolžnosti proti samemu sebi*. Dolžni smo namreč, da skrbimo za svoje telesno in duševno blagostanje: da si varujemo svoje zdravje in ga ne podkapamo s strastmi, z nerednim ali celo razuzdanim življenjem, z lahkomišelnim postopanjem; da skrbimo za svojo prihodnost ter se marljivo učimo in pripravljamo za bodoči poklic; da varujemo, zdržujemo in večamo svojo imovino ter ne živimo razsipno, nič se ne brigaje za dneve prihodnosti in starosti, da smo torej varčni in ščedljivi; da skrbimo za svoje dobro ime, za svojo čast, za svoj ugled, da si te vrline ohranjujemo neoskrunjene ter jih tako tudi nekdanj izročimo svojim otrokom, sorodnikom in potomcem; da skrbimo za svojo dušo, da si jo obvarujemo čisto, da nekdanj ne bo zavržena.

Pri tej priložnosti se zopet obračam do vas, dragi dečki in mladeniči! Vsak izmed vas ima sveto dolžnost, da tudi sam skrbi za svojo bodočnost, da sam varuje svoje zdravje, da sam ohranjuje svojo dušo čisto in snažno. Starši ali sorodniki vas sicer vzgajajo, za vas skrbijo, vas podpirajo, toda vsega ne morejo dosegati sami. Tu jim morate vi pomagati.

Ni zadosti, da vas pošiljajo v šolo, da vas hranijo in oblačijo; vaša prihodnost leži v vaših rokah. Če sami prav marljivo, prav vestno uporabljate za pouk odmerjeni čas v šoli in doma ter se tako bližate svojemu smotru, vas ni treba biti strah vaše bodočnosti; sicer pa vsa skrb vaših staršev ne bo imela zaželenega uspeha.

Prav tako ne zadošča, da vas uče in opominjajo, kako morate ravnati s svojim zdravjem, da vas nadzorujejo in na vas pazijo v tem pogledu. Tudi vi sami morate svojo skrb obračati na ohranitev svojega zdravja, ki je izmed najdražjih zakladov, ki si jih morate pridobiti. Le živite tako, kakor vas učijo starši, oziroma njih namestniki in kakor vas učimo mi, vaši učitelji in kakor vas naposled uči vaša pamet ter se varujte vsega, kar bi moglo škodovati vašemu zdravju, in prav boste živeli ter ravnali.

Prav isto velja za vašo dušo. Tudi tu nauki in opomini sami in zapovedi same ne pomagajo nič, če se po njih ne ravnate; ampak le tedaj se boste varovali greha, če boste z močno voljo izpolnjevali tiste svoje dolžnosti, ki se ozirajo na bogoljubno in pobožno življenje.

4. Ali moramo izpolnjevati dolžnosti?

Slišali ste, kaj so dolžnosti, kolikere in kako mnogovrstne da so, in videli ste, da vsak hip zadenete ob kako dolžnost.

Ali marsikdo bi mogel dvomiti o izpolnjevanju svojih dolžnosti rekoč: „Dobro! Uvidim, da so dolžnosti, da morajo biti, da so raznovrstne; ali vpraša se, če jih tudi moram in kako jih moram izpolnjevati.“

Tudi temu vprašanju hočem dati dovoljen odgovor ter hitro in kratko reči: *Dolžnosti moramo izpolnjevati.*

a. Že iz pojma dolžnosti samega izvira za nas obveznost njih izpolnjevanja. Kar je za nas dolžnost, to smo dolžni izvrševati, in *kar smo dolžni, to moramo.*

b. Uči nas to nadalje tudi tisoč- in tisočletna človeška navada in vaja: dolžnosti so bile, odkar je človek na svetu, dasi jih ni bilo toliko kakor dandanes in dasi čuvstvo za njih izpolnjevanje v starodavnih časih morda ni bilo tako fino in tako razvito kakor pozneje, ko sta kultura in krščanstvo mogočno vplivali na spoznavanje dolžnosti in na dolžnostno čuvstvovanje. Ali to smelo trdimo, da opazamo povsodi sledove o dolžnostih in njih izpolnjevanju, kakor daleč nas sploh zgodovina vodi nazaj v starodavne dobe človeškega življenja. S kulturo in krščanstvom pa je rastlo število dolžnosti in je rastla zavest o potrebnosti njih izpolnjevanja.

c. Uči nas pa to potrebnost tudi ves družabni človeški red. Ako bi ljudje ne hoteli izpolnjevati svojih dolžnosti, bi kmalu nastal, kakor sem mimogrede opomnil takoj v začetku, velik nered in prepir. Ne bilo bi mogoče, mirno živeti ter brez strahu uživati plodove svojih rok, svojega uma, svoje olike in naobrazbe. Tudi bi ne bilo napredka, nihče ne bi hotel delati ni zase ni za svojega bližnjika, človeška družba bi razpadla in se poživila: splošni poboji in umori, splošne tatvine in splošna ropanja bi bile strašne posledice splošnega zanemarjanja dolžnosti.

č. Moramo pa dolžnosti tudi zaradi tega izpolnjevati, ker se drugače kaznujemo.

Mnogo je namreč takih dolžnosti, za katerih kršitev je postavljena, kakor sem že omenil, kazen. Zakaj človeška narava je slaba in bolj nagnjena k hudemu nego k dobremu. Zavoljo tega bi se marsikdo rad udajal malomarnosti, lenobi ter brezbriznosti in ne bi hotel izpolnjevati svojih dolžnosti, ko bi ne bilo določenih kazni za tiste, ki jih nočejo izpolnjevati.

d. Izpolnjevanje dolžnosti pa je za nas tudi zelo *koristno*. Že iz tega samopašnega razloga jih moramo izpolnjevati. Hrepenenje po lastni sreči, po lastnem blagostanju ni samo ležeče v človeški naravi, ampak je naravnoč pravica poedinega človeka. Zato smo vsi več ali manj sebični ter skušamo in želimo biti srečni. Do sreče pa nas izvestno vodi zvesto izpolnjevanje dolžnosti. Kdor namreč prav, marljivo in vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, ta lahko premaguje vse življenske težkoče, si morda celo pridobi premoženja, izvestno pa si gradi na temelju zadovoljnosti pravo srečo, kolikršno je sploh možno doseči na tem svetu. Kajti poleg materialne sreče, to je tiste, ki leži v dobrih dohodkih, v imetju in dobičku, si pridobivamo z zvestim izpolnjevanjem dolžnosti še tisto vzvišeno duševno srečo, ki jo daje dušni mir, dušno zadovoljstvo in mirna vest, ki jo daje dobro, pošteno ime, čistanost in lep ugled pri ljudeh. Nič ne more v nas zbujati tistega sladkega čuvstva

zadovoljnosti v taki meri, kakor verno in zvesto izpolnjevanje dolžnosti in ne morem si misliti bolj blaženega čuta, nego če morem in smem zvečer leči k počitku s sladko zavestjo: „Glej, danes si zopet izpolnil vse svoje dolžnosti.“

e. Kako pa je s tistimi, ki ne poznajo svojih dolžnosti, ali če jih poznajo, jih nočejo izpolnjevati? Izkušnje in življenje nas uče, da trpe taki ljudje *mnogo škode*, da so krivi svoje *lastne nesreče*, da se često materialno in duševno popolnoma uničujejo.

Kdor ne izpolnjuje svojih stanovskih dolžnosti, bodisi da je v javni, bodisi da je v zasebni službi, bodisi da je sam svoj gospod, ta si sam silno škoduje. Če n. pr. zdravnik ni vesten v izpolnjevanju svojih dolžnosti, ga bolniki zapuščajo ter ne iščejo več pri njem pomoči; pride ob dober glas, ker začenjajo praviti o njem, da noče v sili rad postreči in pomagati. Iz tega izvirajo zanj manjši dohodki, ki naposled celo lahko čisto usahnejo. Preziranje stanovskih dolžnosti mu torej dela veliko škodo. Če trgovec prodaja slabo blago za drag denar, polagoma izgubi svoje odjemalce in trpi škodo: trgovina mu nazaduje. Če kmet ne obdeluje marljivo polja, ampak rajši pohajkuje ali pijančuje, pojde njegovo gospodarstvo kmalu rakovo pot in njegova kmetija lahko pride na boben. To velja za vsakega rokodelca, za vsakega delavca, sploh za vsakogar, ki mora sam skrbeti za svoj kruh. „Kakršno delo, takšno plačilo“ pravi star pregovor.

Marsikdo je že izgubil lepo, dobro službo, ker ni hotel vestno izpolnjevati svojih dolžnosti, marsikdo je že prišel ob lep dobiček, celo ob premoženje po zanemarjanju svojih dolžnosti. Takega človeka pa tudi ljudje nehajo spoštovati ter se ga izogibljejo, kar je velika duševna izguba. Ali ni že ta materialna ali duševna škoda zadosten razlog za izpolnjevanje dolžnosti?

f. Toda navedimo še dva! Dolžnosti nam je namreč izpolnjevati tudi zaradi tega, *ker se tako povzdiguje naša npravstvenost in krepí naš značaj*. V tem neprestanem boju, ki ga mora človek bojevati za svoj obstanek, za ohranitev svoje npravstvenosti, se čisti njegovo mišljenje, se blažijo njegovi nazoni ter jači njegova volja; kajti težko je, izpolnjevati vse dolžnosti in zato je treba premagovanja in duševnega boja. Čim večkrat pa kdo zmaga v tem boju, tem krepkejšega in močnejšega se čuti za nadaljnji boj, za nadaljnje izpolnjevanje dolžnosti. Zaradi tega laže ostane plemenit in pošten tisti, ki mu je prenašati razne življenske težave, ki se mu je boriti za življenski obstoj in za ohranitev npravstvenosti, nego tisti, ki mu tega boja ni treba in ki ne pride mnogokrat v izkušnjave; ta-le pri prvi priložnosti podleže v takem boju in takim izkušnjam.

g. Dolžnosti moramo naposled izpolnjevati tudi zaradi tega, *ker tako delujemo za bližnjika, za narod, za človeštvo*.

Znanost in umetnost, omika in kultura človeška so le zategadelj napredovale, ker so živeli v raznih časih in dobah mnogi ljudje, ki so se prav zavedali svojih dolžnosti ter jih navdušeno izpolnjevali, zlasti tiste najvišje

in najplemenitejše, ki smo jih gori imenovali prav človeške, četudi sami čestokrat od tega izpolnjevanja niso imeli nobenega dobička, nobene koristi.

Saj tako dosegamo višek značajnosti, višek prave npravstvenosti, če ne izpolnjujemo svojih dolžnosti zato, ker bi sicer trpeli kazen; če jih ne izpolnjujemo radi tega, ker imamo korist od njih izpolnjevanja; če jih tudi ne izpolnjujemo zaradi ljudi, da bi nas ti hvalili, povzdigovali ter častili; ampak če jih izpolnjujemo zgolj zategadelj, ker poznamo njih etiško vrednost, ker smo prepričani, da dolžnosti morajo biti, da je od njih izpolnjevanja zavisen obstanek in napredek vsega človeštva. Kadar smo dosegli v svojem etičkem naziranju in v svojem npravstvenem razvoju stališče, da lahko porečemo: Vse, kar je zame istinita dolžnost in kar sem spoznal za svojo dolžnost, moram izpolnjevati brezpogojno, brezuvetno in brez obotavljanja, le takrat stojimo na edino pravem, npravstveno popolnem stališču, le takrat izpolnjujemo dolžnosti *s prosto voljo*.

h. Ali moramo torej izpolnjevati tudi tiste višje, tiste prav človeške dolžnosti, ki sem jih gori omenil na četrtem mestu? Izvestno jih moramo. Če so tudi te dolžnosti tako vzvišene, da zanje ne veljajo nobene posvetne kazni, da te-le zanje sploh niso postavljene, ker se nihče ne sme in ne more siliti, da jih izpolnjuje: so vendar dolžnosti, in ker so dolžnosti in še tako imenitne, smo zavezani, da jih izpolnjujemo, če le moremo, ako nam je marsikrat tudi težko, jih izvrševati. Moramo pa jih izpolnjevati prav zavoljo tega, ker smo, kakor sem že prej omenil, ljudje, ker nam mora biti mar naše človeške vrednosti, ker moramo hrepeneti po vzvišenem smotru in se ne smemo pogrezati v nižine nevrednosti in brezmejne samopašnosti, v kateri se ne razločujemo od živali. Kdor hoče svojo nalogo *kot človek* dobro in prav vršiti, si mora najprej biti v svesti, da ni sam zase na svetu, ampak da živi tudi za vse človeštvo, čigar član je; da mora pomagati sočloveku, sobratu; da mora delovati za povzdigo in blagost vsega človeštva in takim potem postati njega vreden član. Kdor te svoje dolžnosti ne spoznava in ne priznava, ta sploh ni vreden, da je človek; le kdor se zaveda teh prav človeških dolžnosti, kdor jih pozna in zvesto in s prepričanjem izvršuje: ta zasluži, kakor sem že trdil, ime pravega in celega človeka.

Opomniti pa mi je pri tej priliki, da moramo *poznati* svoje dolžnosti, če jih hočemo vestno izpolnjevati. A to ni posebno težko. Že vest sama nas natanko uči, je li to in ono naša dolžnost ali ni; uče nas pa tudi starši, vzgojitelji, učitelji; učita nas izkušnja in življenje; uči nas cerkev; uče nas javne oblasti in javni zakoni, predpisi in razne naredbe. Treba je samo, da se pobrigamo za svoje dolžnosti, da ne živimo kakor ljuba žival, kateri je le mar njenih nagonov in poželjenj.

Često si tudi marsikdo naprti dolžnosti, katerih bi mu ne bilo treba. Marsikrat se n. pr. kdo da voliti v odbor kakega društva ali v kak javen zastop. S tem prevzame posebne dolžnosti: skrbeti mora za povzdigo, za ugled

in za napredek dotičnega društva, dotičnega zastopstva ter izpolnjevati razne predpise, tikajoče se tega novega dolžnostnega kroga. Ni mu sicer bilo treba prevzeti tistega častnega mesta in si z njim naprtiti novih dolžnosti, toda kakor hitro in ker jih je prevzel, jih tudi mora izpolnjevati, ako mu je mar njegovega ugleda in njegove časti.

Toda žalibog moram priznavati, da je dandanašnji toliko ljudi, ki niti ne poznajo svojih navadnih dolžnosti, kam li te pravkar navedene, ali če jih poznajo, jih nočejo izpolnjevati. Ne poznajo dolžnosti ni proti Bogu ni proti oblastim ni proti bližnjiku ni proti samemu sebi ni proti človeštvu sploh. Odtod pa izvira toliko uboštva in bede, toliko nezadovoljnosti in nestrpnosti, toliko prepirov in sovraštev, toliko nezgod in nesreč, toliko hudobij in zločinstev!

II.

O gojenju čuvstva za dolžnosti.

Spoznali smo, da ni človeka brez dolžnosti, da je dolžnostni krog za vsakogar jako obsežen, da so dolžnosti mnogovrstne in mnogoštevilne, da mora vsakdo svoje dolžnosti izpolnjevati, če hoče biti vreden član človeške družbe, da je zvesto izpolnjevanje dolžnosti izvir blagostanja in sreče. Zategadelj pa je tudi vseh staršev in vseh vzgojiteljev najvišja dolžnost, da razumno, premišljeno, marljivo in vztrajno zbuja in gojijo v svojih otrocih in gojencih *čuvstvo za dolžnosti*. Vzgoja mora mladega človeka dovesti tako daleč, da mu izpolnjevanje dolžnosti ni več težko delo, ki ga izvršuje površno in malomarno; da mu ni neprijetno breme, ki ga nosi nejevoljen in prisiljen; da dolžnosti ne zanemarja lahkomiselno, ampak da jih izpolnjuje rad in vesel in da vztraja pri tem izpolnjevanju, ker je prepričan, da tako dela na korist i sebi i vsemu človeštvu.

Kako nam je torej postopati, da dovedemo otroke ali gojence do tega lahkega in vztrajnega izpolnjevanja dolžnosti?

Premišlujmo v ta namen naslednje nasvete, ki se mi zde vredni uvaževanja!

1. Navajajte rano svoje otroke izpolnjevanja dolžnosti!

Navaja spada med tista vzgojna sredstva, ki se najlaže in najčešče rabijo; saj se celo nespametna žival temu ali onemu privadi. Dušeslovje in izkušnja nas namreč učita, da tem laže in rajši kaj storimo, čim večkrat smo storili. Odtod prihaja pregovor: Navada železna srajca. Težko se je torej tega odvaditi, čemur smo se privadili. Navadno ima ta rek slab pomen; sicer pa ga lahko rabimo tudi v dobrem zmislu: če smo se navadili kreposti, so nam ljube in ni nam težko njih izvrševanje. Bolj ko smo se torej navadili izpolnjevanja dolžnosti, rajši in laže jih izpolnjujemo. Zategadelj je treba, da se že otročiček tega navadi: *začnite otroke zarana navajati, da izpolnjujejo svoje*

dolžnosti; kajti tudi že majhni otroci imajo dolžnosti, če jih tudi še ne umejo, četudi ne vedo, kaj je dolžnost. Toda polagoma jih začno spoznavati, če jih starši prav uče in vzgajajo. Kmalu namreč uvidijo, da je to njihova dolžnost, kar starši zapovedujejo ali prepovedujejo. *Otroci naj se torej seznanijo s pojmom in z obsegom dolžnosti.*

2. Spoznavajte dolžnosti!

Ako hočete svoje otroke, oziroma gojence učiti, katere dolžnosti jim je izpolnjevati, morate najprej sami dobro poznati obseg njihovih dolžnosti. Zato morate o tem često premišljevati in skrbeti, da spoznavate te dolžnosti in jih ne prezirate. Dolžnosti otrok, ki jih imajo do vas, sicer poznate, poznate tudi tiste, ki jih imajo do Boga in do bližnjika, če se tudi često premalo brigate zanje. Izvestno slabo pa poznate dolžnosti svojih otrok do šole in učiteljev. Da se o teh poučite, hodite popraševati o njih ravnatelja in profesorje; prihajajte marljivo k roditeljskim sestankom, pri katerih se razpravlja o takih vprašanjih; proučujte naposled prav vestno in natanko *disciplinarni red*, ki obsega vse predpise, ozirajoče se na učence naše srednje šole! V tem redu se govori: *a.* o verskih vajah, *b.* o vedenju v šoli, *c.* o šolskih zamudah, *č.* o vedenju zunaj šole, *d.* o šolskih kaznih. V vsakem teh poglavij je več odstavkov, ki natanko določujejo, kaj je učencu dovoljeno, kaj ne; kaj mora izpolnjevati, kaj opuščati; kako se mora vesti v šoli, kako zunaj šole; kako proti profesorjem, kako proti součencem; sploh vse njegove dolžnosti do šole, ki jih ni malo, so tam zapisane. Ta disciplinarni red morajo natanko poznati kakor učenci sami tako tudi njih starši ali vzgojitelji, oziroma namestniki. Ali kaj navadno opazujemo? Marsikateri oče in marsikatera mati in še marsikdo drug, ki mu je izročena skrb za srednješolsko mladino, ne pozna teh predpisov. Morda jih je pogledal od zunaj, ko mu jih je učenec predložil v podpis, morda celo prelistal, a poglobil se ni v njih vsebino. Prosim vas torej pri tej priložnosti, nabavite si ta disciplinarni red, če ga še nimate, in ga proučujte, da si boste v svesti vseh šolskih dolžnosti svojih otrok ali gojencev.

Razen tega pa rabite besedo „dolžnost“ pri svojem vzgojnem delu vsak dan ne samo po enkrat, ampak po večkrat. Učenec naj jo sliši vsak dan, in sicer čestokrat, da se je jame zavedati. Večkrat ko jo sliši, bolj se obrača njegova pozornost nanjo: začne o njej premišljevati, preudarjajoč, da mora za to besedo tičati kaj posebnega, pomembnega, ker tolikokrat bije na njegova ušesa. Pravite mu torej približno tako-le: „Zjutraj zgodaj vstajati, je koristno, torej je to tvoja dolžnost. Kadar si se oblekel, je tvoja dolžnost, da Boga zahvališ, da te je obvaroval čez noč. Nato je tvoja dolžnost, da želiš staršem ali vzgojiteljem ‚dobro jutro‘ ter se pripravljáš za šolo, ponavlja je to, kar si se učil prejšnji dan. Kadar si zajtrkoval in se je približal čas odhoda v šolo, pospravi vse svoje reči, poglej, če imaš vse s seboj,

česar potrebuješ, ter premisli, kaj boste delali v šoli, da ničesar ne pozabiš doma; kajti to je tvoja dolžnost. Prav tako je tvoja dolžnost, da pojdeš o pravem času v šolo, da se na poti v šolo vedeš mirno, spodobno, vljudno in pošteno. V šolo prišedši, bodi miren in ne razsajaj, a med poukom pazljivo poslušaj nauke; zakaj to je tvoja dolžnost. Tudi moraš gospode profesorje spoštovati, jih lepo pozdravljati in ubogati, saj veš, da je to tvoja dolžnost . . .“

Tako naj bi vzgojitelj postopal ves dan do večera! Zvečer naj bi pa učenci dajali račun o svojem podnevnem delovanju ter se svojim roditeljem ali vzgojiteljem takorekoč izpovedavali o izpolnjevanju svojih dolžnosti. Ti-le naj bi jih izpraševali o raznih dolžnostih, oni pa naj bi odgovarjali, so jih li izpolnjevali. Zlasti naj pravijo, ali so se vestno, marljivo in dobro pripravljali za šolski pouk prihodnjega dne ter napisali vse svoje naloge. Ta vsakdanja kontrola je neizogibno potrebna, da se učenci navadijo misliti na svoje vsakdanje šolske dolžnosti in da ne postajajo brezbrizni in lahkomišelní. Naravno je, da le tedaj dosega svoj namen, če so otroci resnicoljubni in ne lažejo. Toda o tem vprašanju mi tu zdaj ni govoriti.

3. Dajajte otrokom dober zgled!

Dober zgled je kakor sploh izmed najboljših in najizvrstnejših vzgojnih sredstev, tako zlasti blagodejno učinkuje na izpolnjevanje dolžnosti.

Saj že sam pregovor pravi: Besede mičejo, zgledi vlečejo. Nauki so dobri, zgledi so boljši; kazni so dobre, zgledi so boljši, ukazi so dobri, zgledi so boljši. Vzgodno, dobro, lepo in blago življenje je večjega in trajnejšega učinka nego najsijajnejša propoved. Koliko vzvišenih zgledov o krepostnem, blagem, posnemanja vrednem življenju daje učencem posvetna in cerkvena zgodovina! Koliko jih daje ves ostali pouk! Koliko jih dobivajo v javnem in zasebnem življenju! — *A tudi domača hiša bi tu ne smela zaostajati*, ona bi marveč morala biti prva, ki naj bi izpodbujala otroke z dobrim in lepim zgledom na izpolnjevanje dolžnosti.

V zgodovini n. pr. čitajo učenci o Sokratu, da je bil vzor v izpolnjevanju dolžnosti, zlasti tistih prav človeških. Tako je rešil svojega učenca Alkibiada iz smrtne nevarnosti v bitki pri Potideji leta 432. pred Kristusom ter ga zanesel iz boja v varno zavetje, za kar je bil odlikovan z meščansko krono, danes bi rekli, z redom „železne krone“. V nesrečni bitki pri Deliju je Ksenofontu rešil življenje. Mladino je učil lepega, vzornega življenja ter naposled junaško umrl za svoje prepričanje. — Kako mora vojak žrtvovati celó življenje za izpolnjevanje dolžnosti, jih uči tisti vojak stražnik v Pompejih, ki je pred več ko 1800 leti hrabro umrl na svojem stražišču, ko je začel Vezuv ogenj bljuvati. Drugi so mogli bežati in marsikdo si je tako rešil življenje, on pa je moral ostati na svojem mestu — to je bila njegova vojaška dolžnost — in je tako našel smrt v dimu in pepelu.

V jezikovnem nemškem pouku čitajo Bürgerjevo balado „Das Lied vom braven Mann“. Tu se jim pripoveduje, kako je leta 1776. reka Adiža s svojim ledom razrušila most, ki je na njem stala mitarjeva kočica. Samo tisti steber, ki je nosil hišico, je še stal sredi razburkanih valov in strašnih ledenih plošč, ki so butale obenj. Nihče si ni upal rešiti ubogega mitarja, njega žene in otročičev, tudi tedaj ne, ko je prijezdil neki grof ter obljubil rešilcu mošnja cekinov. Naposled pride preprost kmetič ter z občudovanja vrednim pogumom, tvegajoč se življenja, reši obupno rodbino mitarjevo. A ko ga vsi slave kot junaka in rešitelja in mu grof ponudi obljubljeni zlato darilo, se obrne rekoč: „Nisem za denar rešil mitarja in njegovih ljubljencev, ampak ker je to bila moja krščanska dolžnost. Dajte denar tej ubogi rodbini!“ Rekši te besede, je izginil v množici.

O tem plemenitem kmetiču veljajo besede angleškega pisatelja E. Smilesa, ki pravi: Ne tisti mož, ki daruje svoj denar, je pravi dobrotnik svojega rodu, marveč tisti, ki daruje samega sebe. Moža, ki daruje svoj denar, javno pove-ličujejo, moža, ki daruje svoj čas, svojo moč, svojo dušo, ljubijo.

Kolikokrat se učencev pozornost obrača na našega presvetlega cesarja, ki še zdaj kot skoraj osemdesetleten starček vzorno izpolnjuje svoje dolžnosti.

Najlepši zgled za izpolnjevanje dolžnosti pa jim daje Kristus sam, ki je bil Očetu pokoren do smrti. Toda bolj nego čitani zgledi in bolj nego oni, o katerih se jim pripoveduje, vplivajo tisti, ki jih sami opazujejo.

V vsakdanjem življenju lahko čestokrat vidijo čine, ki so posledica storjenih dolžnosti. Kolikokrat reši plemenit človek koga strašne smrti! Kolikokrat žrtvuje kdo samega sebe vseobči koristi! — Bil je mož, ki je velik del svojega življenja posvečeval človekoljubnim delom. Zlasti je rad posečal uboge bolnike, tudi take, ki so bili bolni za nalezljivimi in nevarnimi boleznimi, ter jih tolažil in jim pomagal, kolikor je mogel. Ko so ga prijatelji opominjali, da naj ne hodi med te bolnike, ker lahko sam oboli, jim je dejal: „Med družabne dolžnosti spada tudi dolžnost, pomagati bolnikom in ubožkom ter jih tolažiti; ker pa sem človek in se zavedam svoje človeške vrednosti, je moja dolžnost, da hodim tolažit bolnikov in jim pomagat.“

Nekdo je rešil s svojo nesebično pogumnostjo iz ljubezni do človeštva čisto neznanega človeka strašne smrti v ognju. Nihče si ni upal v gorečo hišo, on pa je skočil vanjo vkljub smrtni nevarnosti ter prinesel onemöglega starčka na svojih ramah iz plamenov. Ko so ga vsi hvalili ter občudovali, je rekel preprosto: „Ne zaslužim nobene hvale in nobene odlike, storil sem le svojo dolžnost.“ Tako visoko je cenil ta mož dolžnosti proti svojemu bližnjiku.

Kolikokrat morata zdravnik in duhovnik po dne in po noči biti pripravljena, da pohitita k bolniku, oni-le, da pomaga njegovemu telesu, ta-le, da ozdravi njegovo dušo. Ne smeta se zbiti dolgega pota, ne hudega vremena, ne temne noči. Iti morata, to je njuna dolžnost.

Dalje učenci tudi v šoli opazujejo, da morajo vsi učitelji svoje težke stanovske dolžnosti do pičice izpolnjevati. Ali je morda kdo izmed vas, cenjeni starši, oziroma njih zastopniki, že natančneje premišljeval, kako je naporno delovanje učiteljev, kako žrtvujejo šoli in učencem vse svoje najboljše duševne moči?

Kadar ura odbije in pozvoni, mora učitelj stopiti v razred: mora torej biti jako natančen in točen. Nato mu je vso uro neprenehoma duševno delati, in sicer prav naporno: mora strogo paziti na red in disciplino, ker brez nje ni uspešnega pouka; mora zastavljati premišljena vprašanja ter paziti na vsako besedo, na vsak odgovor učencev, da lahko popravlja ali daje popravljati, kar ni prav; mora zbuditi med učenci zanimanje za pouk, jih privajati do samodelavnosti, do skupnega sodelovanja; sploh mora uvaževati vse tisto, kar spada k njegovim metodiško-poučevalnim sredstvom. Že po prvi uri se čuti utrujenega, a delati mora naprej še drugo in še tretjo, večkrat celo tudi četrto uro. So pa celò dnevi, ko mu je poučevati pet do šest ur. A s tem poukom je storil šele en del svojih stanovskih dolžnosti. Zunaj šolskega pouka še ga čaka marsikatero drugo šolsko delo. Vsak dan se mora skrbno pripravljati na pouk prihodnjega dne: izbrati, urediti, razdeliti, ponoviti mu je učno stvarino ter premisliti, kako jo drugi dan najboljše poda; priskrbeti si mora učnih pripomočkov, nazoril in drugih za dobro in jasno razlaganje potrebnih reči. Nadalje mu je pregledovati in popravljati pismene naloge učencev, hoditi k predpisanim konferencam, učence v šolskih odmorih in pri verskih vajah nadzorovati, staršem in njih namestnikom dajati pojasnila o napredku in vedenju učencev, pisati konferenčne in druge zapisnike, izpričevala in kataloge in opravljati zlasti kot varuhu kabinetov in knjižnic ter kot razredniku še marsikatero druge posle.

Učenec torej dobiva v šoli marsikatero izpodbudo za izpolnjevanje dolžnosti: v raznih učnih urah po izvrstnih zgledih, o katerih čita in sliši učitelja govoriti, pa tudi neposredno po učitelju samem, po njegovem vestnem šolskem delovanju. Življenje mu tudi daje mnogo lepih zgledov, in če se tem zgledom še pridružuje domača hiša s svojim zglednim postopanjem, ni se bati, da bi vsi ti vplivi bili zaman, marveč pričakovati je z največjo gotovostjo, da se bode tudi pri njem uresničil že gori navedeni rek: Besede mičejo, zgledi vlečejo.

Skrbite torej, da boste i vi z dobrim zgledom navduševali svoje otroke ali gojence za zvesto in vztrajno izpolnjevanje dolžnosti!

Ako učenec doma opazuje, da starši ali njih namestniki ter vzgojitelji prav vestno in zvesto opravljajo svoje stanovske in druge dolžnosti, jih začne tudi sam posnemati. Otrok vidi vsak dan na lastne oči, da hodi oče na delo in se trudi ves dan za svojo družino, bodisi da je obrtnik, rokodellec ali delavec, bodisi da je uradnik, učitelj ali zdravnik, bodisi da je trgovec ali prodajalec; vidi, da mati doma pridno dela, v hiši vzdržuje red, skrbi za

snago, hrano itd., opazuje, da skrbita obadva za blagostanje svojih otrok; spoznava, da zvesto izpolnjujeta svoje verske in še druge dolžnosti: kako bi ne učinkoval ta lepi zgled na njegovo dovzetno dušo v najboljšem pogledu, kako bi ne zbujal v njej čustva za izpolnjevanje dolžnosti? Ako se učenec pri takih zgledih ne nauči spoznavati in ljubiti dolžnosti ter si prizadevati, da jih zvesto izpolnjuje, potem se jih tudi pozneje nikoli več ne nauči v življenju.

4. Bodite dosledni v ukazovanju!

Bodite *dosledni* v zahtevi, da otroci morajo izpolnjevati svoje dolžnosti! Kar ste spoznali za njihovo dolžnost, to tudi dosledno zahtevajte! Ni prav, če se danes pobrigate za njihove dolžnosti, jutri vam jih ni mar; če jim danes dovolite, kar ste jim včeraj prepovedali, jutri jim pa prepoveste, kar ste jim danes dovolili. Kdor tako postopa, je nedosleden v svojem postopanju, *nedoslednost vzgojiteljeva pa je velika nevarnost za gojenca*. Če n. pr. danes od otroka zahtevam: Pospravi svoje knjige, zvezke in druge reči, preden pojdeš v šolo, preden pojdeš na izprehod, preden pojdeš spat, jutri pa opustim to zahtevo ali morda celo sam pospravim, kar je otrok pustil v neredu: sem že grešil proti važnemu načelu doslednosti in sploh proti pravi vzgoji. Ako pa to ponovim ali celo večkrat storim, se kmalu pokažejo slabe posledice: otrok mojega ukaza ne smatra več za resnega in pospravljanja ne za svojo dolžnost in jo tem večkrat zanemari, čim večkrat sem jaz nedosleden.

Treba je torej vztrajne doslednosti, ki je izmed najmenitnejših kreposti vsakega vzgojitelja. Doslednost pa obenem tudi pripravlja na čvrsto voljo, ki o njej zdaj nadaljujem svoje nasvete.

5. Vzgajajte v otrocih krepko voljo!

Pot dolžnosti je često trnjeva pot: velike težave je treba premagovati ter svoja ušesa in svoje oči zapirati proti mnenju, očitaniu ali zapeljivosti sveta in zatajevati svoja poželenja.

Kolikokrat pridejo naše dolžnosti v navzkrižje z našim čustvovanjem in poželenjem, z našimi nagnjenji in strastmi ter z raznovrstnimi živlenskimi položaji. Kolikokrat se bori v nas dobra volja in naše čustvo za dolžnosti, ki zahteva od nas, da izpolnimo neko določeno dolžnost, z drugim močnejšim čustvom, ki nas zapeljuje, da naj je ne izpolnimo. Takih borb je vse polno človeško življenje: vsak dan jih lahko pri sebi opazujemo in pri drugih, vsak dan lahko čitamo o njih, življenje velikih mož in ženâ, mučnikov in svetnikov nam svedoči o njih.

Znana je povest o sodniku, ki je moral svojega lastnega sina obsoditi v težko ječo. Kako je pač trpela njegova duša, kako se je borila očetova ljubezen z dolžnostjo sodnikovo v eni in isti osebi, ko je vodil pravdo in naposled izrekel sodbo! Lahko bi bil rešil svojega sina, toda pregrešil bi se

bil proti svoji vesti ter svoji sodnijski dolžnosti; rajši se je torej po težkem boju odločil, da zadosti čuvstvu pravicoljubnosti, izpolni svojo dolžnost ter ostane poštenjak.

Nekoč sem čital povest o ubogem starčku, ki je poznega, mrzlega, deževnega jesenskega dne šepal slabo oblečen in lačen po ulicah večjega mesta. Zdaj pa zdaj je potegnil nekaj v papir zavitega iz žepa, obstal, pogledal, zopet vtaknil v žep ter šepal dalje. Zdajci zagleda na gostilni napis: Tukaj se dobiva za 50 h topla večerja in prenočišče. On, siromak ni imel hišice, kjer bi prenočil, in lačen je bil, tako lačen. Zopet je potegnil zavitek iz žepa, ga pogledal, milo pogledal tudi na tisti napis, zmajal z glavo ter težko se opiraje na palico, šental dalje, dokler ni došel do policijske stražnice. „Česa iščete tako pozno tukaj?“ se je zadril uradnik nad ubogim starčkom, „blato in mokroto mi nosite v sobo.“ — „Oprostite, gospod,“ je odgovoril, položivši na mizo oni zavitek, ki je v njem bilo 50 h. „Ta denar sem našel, vest mi ni dala miru, moral sem ga semkaj zanesti, ker ne poznam tistega, ki ga je izgubil.“ „Čemu me motite v tem slabem vremenu in tem poznem času?“ se je nad njim obregnil uradnik. „Ali ne bi bilo časa dovolj za te ničeve vinarje, ko bi jih bili prinesli jutri ali pri lepšem vremenu?“ — Na to ga jame izpraševati, kdo in odkod da je, in ko spozna, da je lačen siromak brez strehe, ga povrhu še da zapreti. Taka je bila ubožku plača za njegovo tanko vest in rahlo čuvstvovanje, njemu, ki se je, gredoč na policijo, bojeval s seboj, ne bi li obdržal onih 50 h, zlasti takrat, ko je stal pri oni gostilni, ki bi v njej lahko bil dobil za ta denar toplo večerjo in prenočišče.

Ta siromak je imel trdno voljo, je premagal izkušnjava in izpolnil svojo dolžnost, toda koliko je takih, ki je nimajo, ki v takem slučaju omagajo ter pozabijo, kaj je njihova dolžnost, in često celo zagreše hudodelstvo!

Popolno izvrševanje dolžnosti je torej le tistemu mogoče, ki mu je čvrsta, krepka, nepremagljiva volja. Jasno je pri tem, da mora naša volja biti obrnjena proti dobremu in blagemu: le takrat je prava, koristna in blagotvorna. Volja, obrnjena proti slabemu, ni nič vredna, bodi še tako močna in jaka.

Zgodovina in vsakdanje življenje nas uči, koliko hudobnega lahko počenjajo ljudje, katerih volja je močna, toda nagnjena k slabemu; uči pa nas tudi, kako plodonosno in plemenito je delovanje tistih, ki s svojo krepko voljo hrepene po lepem, blagem in dobrem, ki s svojo močno voljo združujejo blago srce. Mož krepke volje in blagih ciljev ter namenov sam lahko izpolnjuje vse dolžnosti, pa tudi druge vnema in pridobiva zanje. S svojo močno in izrazito osebnostjo vlada v svojem krogu ter navdušuje svoje prijatelje in sodruge za blage namene in plemenita dejanja.

Kakšni pa so brezvoljni omahovalci? Zdaj se obračajo sem, zdaj tja, kamor jih veter nagiblje. Zdaj bi radi to storili, kar je prav, kar je njihova dolžnost, zdaj jim je zopet odveč, jim preseda. Zdaj poslušajo tega, zdaj onega

nimajo volje, niti da bi storili kaj dobrega, niti da bi zagrešili kaj posebno hudega. Brez značaja so, brez prave volje. Žalibog da je večina ljudi takih: to so tisti, ki se ne brigajo za nič, ki jim ni mar ne dobrega ne hudega, ki so mlačni in nemarni, ki so slabi ter se dado vladati, ki so tialo za klaidivo krepke volje.

Pravim torej dalje: *Obračajte voljo svojih otrok, oziroma gojencev neprestano na dobro, blago stran, krepite jo v plemenitih dejanjih ter jih vzgajajte v korenite, blage značaje!*

Iz krepke, k dobremu obrnjene volje se porodi ter zraste pravi pogum. Poguma pa je treba za težka, velika dejanja. Kar je velikega na svetu, vse je dosegel in dovršil pogum: vse velike iznajdbe, vsa odkritja deželá in tudi velike države so posledica poguma; velike pravice so se izvojevale s pogumom; za vsako zmago, naj je bila pridobljena s telesom, naj z uma svetlim mečem, naj z blagostjo srca, je bilo treba krepke volje in poguma.

Pogumnih src zlasti potrebujemo za izvrševanje tistih dolžnosti, ki so najtežje, kadar se je treba bojevati za svoje prepričanje in morda celo žrtvovati svoje življenje za svojo navdušenost, za svojo visoko dolžnost. Najlepši dokaz takega poguma, ki umrje za svoj vzor in za to, kar smatra za svojo dolžnost, so vsi mučeniki.

Znana je morda povest o tistem puščavniku, ki je okoli leta 400. po Kristusu daroval svoje življenje, da bi odpravil krute gladiatorske boje.

Pri starih Rimljanih so namreč bile več sto let v navadi bojne igre, ki so se izvajale v takozvanih amfiteatrih, kjer so se ljudje bojevali z divjimi zvermi, pa tudi med seboj. Za preganjanja kristjanov so te-le metali divjim zverinam, da so jih raztrgavale. Sicer pa so se obrazovali in vežbali posebni bojniki, ki so nastopali v omenjenih glediščih. Zvali so jih gladiatorje. Največje tako gledališče je bil v Rimu takozvani kolisej, kjer je lahko sedelo ter gledalo nad 80.000 ljudi. Kadar so se uprizarjale te igre, je drlo vse v kolisej: možje, žene, otroci, da bi se naslajali na teh krvavih igrokazih. Navadno ljudstvo in plemenitaši, državni uradniki ter najvišji dostojanstveniki in celo cesar sam so se tamkaj zbirali, brepeneč po teh igrah. Mimo cesarja idoči gladiatorji so ga vselej pozdravili rekoč: „V smrt gredoči te pozdravljajo.“ Igre so trajale pozno v noč, dokler ljudje niso bili pijani prelite krvi. Razume se, da so te krute igre kaj slabo vplivale na rimsko ljudstvo, da so množile njegovo sirovost, brezsrčnost in nemoralnost.

To je bolelo nekega starega puščavnika, ki je sklenil odpraviti te krvave boje, ako bi tudi moral dati svoje življenje za to idejo. Ko so torej zopet bile napovedane gladiatorske igre, je tudi on šel v kolisej. Že sta se bližali vrsti gladiatorjev, da bi začeli smrtonosni boj, ko skoči starček v areno med gladiatorje, jih preseč in roteč, naj opuste to krvavo igro, naj ne prelivajo človeške krvi. Toda gledajoče ljudstvo je zagnalo krik in hrup ter kričalo, naj starček odstopi, gladiatorji pa naj se jamejo bojevati. In res, gladiatorji

so starčka sunili na stran ter že vzdignili meče v boj. Starček pa se zopet postavi med vzdignjene meče in gladiatorjem zaukaže, naj nehajo in zapuste areno. Zdajci ljudstvo zbesni, zahtevajoč od bojevnikov, naj umore starčka, in ker se ta-le res noče umakniti, ga posekajo ter gredo čez njegovo truplo v boj.

Tako je ta puščavnik dal svoje življenje za svoje prepričanje o škodljivosti teh bojev. Njegova žrtev pa ni bila zaman. Ljudstvo je začelo premišljati ter občudovati moža, ki je žrtvoval svoje življenje, da bi mu odprl oči ter mu jasno pokazal krutost, ob kateri se je naslajalo. In zares, od istega dne v koliseju ni bilo več teh krvavih predstav; kajti cesar Honorij jih je odpravil leta 402. po Kristusu.

Komu ni znana povest o rimskem konzulu Regulu, ki je prav tako za svoje prepričanje dal svoje življenje?

Regul je bil poveljnik rimske vojske v boju s Kartažani ob severni obali Afrike. V začetku vojne je napredoval, naposled pa je bil vendar-le premagan in ujet. Kartažani so mu sicer obljubili, da ga izpuste, če pojde v Rim in tamkaj pregovori senat, da sklene mir s Kartažani, toda zahtevali so, da se zopet povrne v sužnost, če tega ne doseže. Regul jim obljubi, biti mož beseda ter hiti v Rim. Tamkaj pa pregovori senat, naj ne sklene miru, svetujoč to zaradi tega, ker je prepričan, da bi sklepanje miru Rimljanom bilo v škodo. Ker torej nič ne doseže, se vrne v Kartago, dasi ga prosi stara mati, prosijo žena in otroci, naj ostane, in dasi dobro ve, da pojde v smrt. — Tako visoko je cenil Regul dano besedo, tako je umeval on dolžnost, da moramo biti mož beseda. Zapustil je vse: domovino, mater, ženo, otroke, prijatelje in znance, samo da ne bi prelomil storjene obljube, ter je naposled daroval svoje življenje za domovino. Naš pesnik Stritar je uporabil to zgodovinsko snov za dramatski prizor, v katerem pravi Regul:

„Gorje narodu, ako neomajni
zakoni večni ne stoje mu več.
Igrače so nesmrtni mu resnice.
Ako beseda več, jeklena vez
možem, narodom dana, ne velja,
kaj stalno je? Česa se je držati?“

In rimskemu ljudstvu svetuje odhajajoč:

„Ne kreni s prave poti nikedar,
resnica naj nad vse ti sveta bo;
z lažjo nikdar se ne sprijazni ti,
nevarna je, pogubna zveza njena,
krepost, moštvo Rimljanu naj velja,
pravica vodi te, in svet bo tvoj!“

Vzgajajte torej v svojih otrocih in gojencih močno voljo, dajajte tej volji blag smoter ter jo vodite do poguma! — Ne bodite predobri in omahljivi proti njim, ne ustrezite v slepi ljubezni vsaki njihovi želji!

Kako nespametno starši često postopajo v tem pogledu, za to naj navedem štiri primere iz šolskega življenja!

Prvi primer. Otroka nekoliko glava boli, rad bi doma ostal! Dobrosrčna mamica mu takoj ugodi, dasi še ni pravega vzroka. Življenje je težko ter zahteva celega moža. Moramo torej otroke v prvi mladosti navajati življenjskih težkoč in jim ne smemo takoj dajati olajšav. Ako ni važnega vzroka, otrok le pojdi v šolo! Glavobolja često izhaja od zatohle sobe, v kateri je otrok prespal vso noč, od pokvarjenega želodca in sličnih vzrokov ter kmalu premine, če otrok pride na čisti, sveži zrak. Oče in mati torej podpirata otrokovo mehkužnost in omahljivost in ne krepita njegove volje, če mu v takem slučaju dovolita ostati doma; tudi nimata jasnega pojma ni o svojih ni o otrokovih dolžnostih.

Glavobolja pa je lahko tudi začetek težke bolezni. To je treba preiskati. V tem slučaju naj otrok ostane doma in naj pride zdravnik, da ga natanko preišče.

Drugi primer. Huda zima je: zunaj vse belo in mrzlo, doma v postelji pa gorko. Treba je vstati ter iti v cerkev k službi božji, ki se začne ob 8. uri zjutraj. Toda dečku se ne ljubi, rajši bi doma ostal; zato poprosi starše, naj mu to dovolijo, češ da pojde ob 10. uri k maši. Tudi tukaj popustljivost ni na svojem mestu ter mnogo škoduje. Nič ne velja učenčev sklep, da hoče pozneje zadostiti svoji verski dolžnosti. Disciplinarni red predpisuje skupno službo božjo in to dolžnost je učencem izpolnjevati. To morajo starši, oziroma njih namestniki vedeti ter uvaževati.

Še hujše je, če se otrok stori bolnega, da mu ni treba vstati ter iti v cerkev. Tu je zopet treba pozornosti ter previdnosti, da se spozna, je li otrok samo navidezno ali zares bolan.

Tretji primer. Deček za šolo ni dobro pripravljen ali mora delati v šoli iz predmeta, v katerem se čuti slabega, pismeno nalogo. Da bi se izognil nevarnosti nezadostnega uspeha, ostane doma, starši pa mu podpišejo izpričevalo, da je prejšnji dan zamudil pouk radi bolezni. Tu se je dogodila dvojna napaka ali bolje dvojni prestopok: dotičnik, ki je podpisal izpričevalo, se je pregrešil v dvojem pogledu: prvič ni storil svoje dolžnosti, ker učenca ni poslal v šolo, drugič mu je pomagal lagati. To ni malenkostna napaka, to je v vzgoji dalekosežna, težka pregreha, ki je mati hudih posledic. Če starši ali njih namestniki tako zanemarjajo svoje vzgojne dolžnosti; če otrokom dajajo potuho in jim celo pomagajo grešiti in opuščati dolžnosti: ni čuda, da otroci ne samo nimajo nobenega čuvstva za dolžnosti, ampak da se tudi pokvarjajo v moralnem pogledu.

Četrti primer. Doma obhajajo rodbinsko slavnost. Da se je lahko udeleži, se sinu dovoli, da sme en dan izostati iz šole. Drugi dan doma nadaljujejo to

veselico. Zdaj bi sicer bila dečkova dolžnost, da se vrne v šolo, ker je dobil dovoljenje le za en dan; a rad bi doma ostal ter še nadalje bil deležen splošne veselosti. Zato poprosi starše dovoljenja, ki mu ga dajo v svoji preveliki ljubezni. Tako zakrivijo, da fant prestopi šolsko dovoljenje in se pregreši zoper šolski red. Umevno je, da se mu v šoli te zamujene ure ne morejo opravičiti. Starši pa zdaj tožijo, kako strogi, kako brezsrčni so profesorji, ki dečkom ne privoščijo veselja niti pri domači obiteljski slavnosti. Oj kratkovidni starši! Ali ne spoznajo, da tako podpirajo sinovo lahkomišelnost in omahljivost, da tako podkapajo njegovo krepko voljo, ki jo potrebuje za izvrševanje dolžnosti? Ko jih je sinko poprosil, da bi smel ostati doma, bi ga bili morali ljubeznivo zavriniti ter poučiti rekoč: „Glej, dragi, te prošnje ti ne moremo izpolniti. Za današnji dan nimaš dovoljenja niti od gospoda razrednika niti od gospoda ravnatelja. Zaradi tega je tvoja dolžnost, da se vrneš v šolo, mi starši nimamo nobene pravice, da bi ti dali dovoljenje, ki ga v šoli nisi dobil. S teboj vred bi se pregrešili zoper šolske predpise, kar se ne sme zgoditi. Šolska dolžnost je zdaj tvoja prva dolžnost. Brzdaj torej svoje poželenje, izpolni svojo dolžnost ter pojdi v šolo!“ Deček bi gotovo izprevidel, da je tako prav, kakor ga uče pametni starši, ter bi šel v šolo, če morda tudi nekoliko težkega srca; a njegovemu bodočemu značaju bi tako lepo, pravilno vzgojno postopanje neizmerno koristilo.

Nikar torej ne podpirajte, cenjeni starši in njih namestniki, svojih otrok in gojencev v zanemarjanju dolžnosti, ne dajajte jim potuhe, ne podpirajte njihove mehkužnosti, lahkomišelnosti ter malomarnosti, ampak s strogo doslednostjo skušajte krepiti njihovo voljo! Pravi, ugodni čas za vzgajanje dobre in krepke volje je mladost. Kakor moremo le mlado drevo pripogibati ter mu dajati obliko in mer, tako moremo le mlademu človeku učvrščati voljo ter njegovim dejanjem dajati pravo mer; starejšega človeka voditi ni več mogoče. Življenje zahteva dandanašnji celega, odločnega, značajnega moža s krepko, neodoljivo voljo, ki naj bi jo udeleževal v raznih življenjskih položajih; zakaj volja sama še ne zadošča, treba je tudi delovanja.

6. Učite deco vztrajnega dela!

Neprecenljive vrednosti za нравstveni obstoj in napredek človeštva je delo. Delo človeka ohranjuje zdravega, delo ga krepi, delo ga varuje izkušnjav, delo ga blaži in tolaži, delo mu je razvedrilo in zabava, delo ga tvori zadovoljnega in srečnega. Kar kdo doseže iz lastne moči ter z lastnim delom, to ga napolnjuje s tihim veseljem in z mirno zadovoljnostjo. Ta vzorni dušni položaj pa mu daje izpodbudo in moč za novo delovanje. Kdor se je učil neumorno in vztrajno delati, tudi ve, kako lahko mu je izpolnjevati dolžnosti; zakaj izpolnjevanje dolžnosti je tudi delo, za katero je treba volje in volje.

Nasproti pa vemo, da je začetek vseh pregreh lenoba. Prej omenjeni angleški pisatelj Smiles pravi, da je lenoba podobna rji, ki razjeda dušo in

telo, ki nam jemlje čednosti in kreposti. „Kdor ne dela, naj tudi ne je“, pravi narodna prislovica po vsej pravici, kajti tisti ne izpolnjuje svojih dolžnosti. Kdor ne dela, ne koristi ni sebi ni drugim. Zato pravi nemški pesnik Schiller: „Ein unnütz Leben ist ein früher Tod.“ (Brezkoristno življenje je rana smrt.)

Naš blagi Gregorčič pa svetuje mladini, stopajoči med svet:

„Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!
Od zore do mraka, rosan in potan
ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
saj moško dejanje krepčuje moža,
a pokoj mu zdrave moči pokonča.
Dejanje ti ljubi, a boj se pokoja!
Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!
Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud ti nebo blagoslovi.“

Te besede naj bi si globoko vtisnili v spomin in srce! *Učite torej svojo deco resnega, vztrajnega dela, učite jo ljubiti delo in spoznavati neizmerno korist, ki jo imajo i v telesnem i v dušnem pogledu od marljivega dela.*

Zopet je šola najboljša vzgajališče čvrste volje in resnega vztrajnega delovanja. Učenec mora biti vsak dan pripravljen iz raznih predmetov; mora svoje misli zbirati, da zna dobro odgovarjati; mora pazljivo poslušati; sploh najmanj pol dneva mora vsak dan naporno duševno delati, a to delo mora še nadaljevati doma. Zraven tega mora svojo voljo brzdati ter jo pokarjati šolskim predpisom in zahtevam gospodov učiteljev.

7. Otroci naj se uče spoštovati avtoriteto!

Učite nadalje svoje otroke in gojence spoštovati *avtoriteto*, to je: učite jih čislati vse, kar je nad njimi, kar je više od njih, čemur se morajo vklanjati, čemur se morajo udajati, čemur morajo podrežati svojo voljo. To načelo je tolikega vzgojnega pomena, da vam ga ne morem zadosti toplo priporočati. *Spoštovanje avtoritete spada med prve dolžnosti vsakega človeka.*

Prva in najvišja avtoriteta je za vaše otroke — Bog, druga ste vi starši sami, tretja so vsi vzgojitelji ter učitelji, četrta javne oblasti, zakoni, predpisi, naredbe.

Vse to morajo učenci spoštovati, pred vsem tem morajo imeti — kakor pravimo — respekt, neki sveti strah, da se boje kršiti predpise, prestopati postave, prelamljati zakone, žaliti starše, vzgojitelje in učitelje ali se jim celo

zoperstavlјati. Kar ukazuje oče, kar mati; kar zapoveduje učitelj, kar vzgojitelj; kar zahtevajo razne javne oblasti ter njih predpisi, naredbe, zakoni: to mora biti za vsakega otroka nekaj tako svetega, da se mu zdi greh sama misel, da bi mogel proti ravnati.

A dandanašnji žalibog ni tega spoštovanja avtoritete in odtod prihaja toliko prestopkov pri naši mladini. Jaz sam se spominjam še prav dobro, s kakim svetim strahom sem hodil v šolo, kakor bi hodil v cerkev, kakšno spoštovanje sem imel do gospodov profesorjev in šolskih predpisov, kako sem do pičice ubogal doma in v šoli. Dandanes kaj stokrat prepovej učencu, in stokrat ti prestopi ukaz in še češče nego stokrat.

Ako pa se otroci ne nauče spoštovati avtoritete, je tudi kot odrasli ljudje ne bodo spoštovali. Poznam v Ljubljani pešpot, ki drži čez tujo last in je dovoljena le proti odpovedi. V začetku te poti stoji tabla s svarilom, da je pod kaznijo prepovedano, hoditi poleg poti po travniku. Pot je prej bila zagrajena z žico, toda vsako leto so ljudje, ki ne poznajo avtoritete in se ne brigajo za škodo, povzročeno drugim, potrgali žice, izruvali kole ter hodili ob poti po travniku. Javna oblast je kot posestnica sicer vsako leto dala iznova zgraditi pot, pa to ni nič pomagalo: pot se je vedno bolj širila, ker so ljudje teptali travo ter ob poti na vsaki strani delali novo pot. Zdaj se pot ne zagraja več; toda če bodo ljudje naprej tako prezirali spoštovanje tuje lasti in avtoritete, se izvestno kmalu odpove dovoljenje za uporablanje te poti.

Takih primerov bi lahko naštel množico in množico. Vsi nam bi dokazali dejstvo, da med širokimi sloji ljudstva ni najti pravega spoštovanja avtoritete. Zatorej morata šola in dom skupno vplivati na mladino, da se jo navadi spoštovati in uvaževati. *Naša mladina naj se sploh uči pokorščine, naj se navaja podreјati svojo voljo volji tistih, ki ji imajo pravico zapovedovati.* Po znanem pregovoru sme in more le tisti kdaj ukazovati, ki se je učil v mladosti ubogati.

8. Vzгajajte tanko in občutljivo vest!

Naposled naj se uče poslušati tisto avtoriteto, ki jo čuti vsakdo v samem sebi in ki mu pravi pri vsaki priliki: Tega ne smeš storiti, to moraš opustiti, tako ni prav, ono stori, ono je prav; to je: *naj poslušajo svojo vest in naj se ravnajo po njej!* Toda vsaka vest ni enako tanka in občutljiva; treba jo je torej vzgajati: občutljiva vest je dobra posledica prave vzgoje. Čim občutljivejši, čim finejši pa je ta notranji glas, tem laže se izogiblјemo tega, kar je krivo in pregrešno, tem laže izpolnjujemo svoje dolžnosti.

Ta notranji glas so že poznali stari pogani. Že grški pesnik Menander, ki je živel 300 let pred Kristusom, je pravil: „V svojih prsih imamo Boga — svojo vest.“ Ta se vselej oglasi, kadar se v nas vname boj med našo nižjo, rekel bi, živalsko in višjo — božjo naravo: boj duha proti mesu, boj hrepenenja po višjem proti nagnjenju k slabemu. Bolj ko zmagujemo v tem boju, bolj ko

prevladuje v nas božja narava: bolj se krepimo v dobrem, bolj rasto naše kreposti ter čednosti in finejša postaja naša vest; bolj pa ko podlegamo, bolj ko se udajamo strastem, samopašnosti ter ničvrednosti: bolj slabi naša vest. Čim večji je hudodelnik in čim večkrat je zagrešil hudodelstvo: tem debelejša je njegova vest, toda brez vesti ni nobeden. Tudi v največjem hudodelniku se tu in tam oglasi, samo čedalje redkeje, in slišati je noče.

Pesnik Anton Medved pravi o njej:

„Življenje nas uči,
nalog težavnih daje mnogo,
a red pod vsako nam nalogo
zapiše glas vesti.“

Vest je torej naš čuvaj v vseh naših dejanjih: svari nas, kadar smo na krivi poti; hvali nas, kadar smo prav ravnali. Če pa še imamo krepko voljo, se lahko spet povrnemo na pot dolžnosti, ki smo jo zgrešili, a nam jo pokaže naša vest.

Najlepša zmaga je zmaga samega sebe, a zanjo je zopet treba čvrste volje. Tako se vrši vsa vzgoja ob teh glavnih točkah: vzgajajte v svojih otrocih, gojencih in učencih krepko voljo; nagibajte jo k dobremu, lepemu in blagemu; učite jih, da naj vselej hočejo le dobro in plemenito; navajajte jih to ne samo hoteti, marveč tudi izvrševati in delati; vodite in urite jih v tem hotenju in delovanju, vadite pa jih tudi vladati svoja nagnjenja in brzdati svoja poženja! — V šoli dobivajo itak lepa, vrednostna načela, po katerih naj bi urejevali svoja dejanja in nehanja, sploh vse svoje življenje. A tudi vi, dragi starši, oziroma njih namestniki, podpirajte v tem pogledu šolo in učitelje, tudi vi jim dajajte dobrih nauk, lepih načel za življenje in jih učite vsega tega, kar sem vam polagal na srce. Dobra načela so za izpolnjevanje dolžnosti, kar vajeti za konja. *Če so si namreč učenci za svojega vzgojevanja in poučevanja v šoli ter doma nabrali dobrih, koristnih, blagih načel, ki naj po njih urejujejo svoje življenje; če so se učili svojo voljo obračati k dobremu, brzdati svoje strasti ter gospodstvo nad seboj izročati zdravi pameti: bode njihovo življenje istinito dobro in srečno, ker bodo njihova dela izhajala iz blagih naklepov, se urejevala po tistih načelih ter izvrševala s krepko voljo in z razumom in ker bodo izpolnjevali svoje dolžnosti radi, vestno in vztrajno. Kdor pa ima dobro razvit čut za dolžnosti, kdor jih zvesto izpolnjuje: ta uživa najčistejše veselje ter največjo srečo in zadovoljnost.*

Šolska poročila.

I.

Učiteljstvo.

A. Izpremembe.

1.) Na novo sta vstopila v začetku šolskega leta 1909./10. v učiteljski zbor:

Izidor Modic, kot namestni gimnazijski učitelj potrjen z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 1. oktobra l. 1909., št. 5820.

Fran Pavlič, kot namestni gimnazijski učitelj potrjen z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 1. oktobra l. 1909., št. 5752.

2.) Izstopil je pred začetkom šolskega leta:

Dr. Janko Lokar, ki je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 30. avgusta l. 1909., št. 34.580, imenovan pravim gimnazijskim učiteljem na c. kr. gimnaziji v Novem mestu.

3.) V VIII. činovni razred je bil pomaknjen s 1. septembrom l. 1909. profesor **Josip Wester**, in sicer z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 9. julija l. 1909., št. 24.241.

4.) Pravi gimnazijski učitelj **Jakob Teršan** je bil z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 23. junija l. 1909., št. 24.850, stalno potrjen kot učitelj in je dobil naslov c. kr. profesorja.

B. Dopusti.

C. kr. naučno ministrstvo je podelilo za šolsko leto 1909./10. naslednje dopuste:

1.) **Ravnateljju Franu Wiesthalerju** z razpisom z dne 27. julija l. 1909., št. 24.397, v svrhu izvršitve latinsko-slovenskega slovarja dopust za I. poluletnje šolskega leta 1909./10.;

2.) **profesorju Ivanu Macherju** z razpisom z dne 11. oktobra l. 1909., št. 39.431, celoleten dopust v svrhu vodstva tukajšnjega mestnega dekliškega liceja, oziroma višje dekliške šole;

3.) **profesorju Franu Jeraju** z razpisom z dne 10. decembra l. 1909., št. 38.896, zaradi okrevanja delen dopust z obveznostjo 9 (12) tedenskih ur;

4.) **profesorju dr. Gregorju Pečjaku** z razpisom z dne 27. julija l. 1909., št. 24.397, delen dopust z obveznostjo 10 tedenskih ur v svrhu spisovanja učne knjige za verouk.

C. Vodstvo in njega stalna izprememba.

1.) Ker je c. kr. naučno ministrstvo kakor gori rečeno podelilo ravnatelju **Wiesthalerju** dopust za I. poluleetje, je poverilo z razpisom z dne 27. julija l. 1909., št. 24.397, za omenjeno dobo začasno vodstvo zavoda še zanaprej dotakratnemu začasnemu voditelju šolskemu svetniku profesorju **dr. Janku Bezjaku**.

2.) Omenjeni dopust je trajal samo do 31. januarja t. l.; kajti s tem dnem je bil ravnatelj **Fran Wiesthaler** z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 26. januarja t. l., št. 2397, po Najvišjem sklepu Njega c. kr. apostolskega Veličanstva z dne 18. januarja t. l. na lastno prošnjo stalno upokojen ter odlikovan z naslovom **vladnega svetnika**.

3.) Na njegovo mesto je Njega c. kr. apostolsko Veličanstvo z Najvišjim sklepom z dne 23. februarja t. l. (naznanjenim z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 24. februarja t. l., št. 7652) račilo imenovati ravnateljem c. kr. II. državne gimnazije dotedanjega začasnega voditelja šolskega svetnika profesorja **dr. Janka Bezjaka**.

Č. Učiteljsko osebje koncem šolskega leta.

A. Za obvezne predmete.

Šte- vilo	Ime in značaj	Raz- rednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
1	Janko Bezjak , dr. modroslovja, šolski svetnik in c. kr. ravnatelj VII. činovnega reda	—	Grščino v IV. a. — Propedeutiko v VIII.	6
2	Otto Jauker , dr. modroslovja, c. kr. profesor, varuh zemljepisnim in zgodovinskim učilom	VI.	Nemščino v VI., VII. in VIII. — Zemljepis in zgodovino v VI., VII. in VIII.	19
3	Fran Jeraj , c. kr. profesor VII. činovnega reda, varuh prirodopisnim učilom	—	Prirodoslovje v III. a., III. b. — Prirodopis v V. a., V. b. in v VI.	12
4	Anton Jeršinović , c. kr. profesor	VIII.	Latinščino in grščino v VIII. — Latinščino v V. a.	16
5	Fran Kropivnik , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda	—	Zemljepis v I. a., I. b. in I. c. — Zemljepis in zgodovino v II. a., II. b. in III. a.	18
6	Ivan Macher , c. kr. profesor VII. činovnega reda, začasni vodja mestnemu dekliškemu liceju in mestni višji dekliški šoli	—	Vse šolsko leto na dopustu	—

Šte- vilo	Ime in značaj	Raz- rednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
7	Gregorij Pečjak , dr. bogoslovja, profesor VIII. činovnega reda, svetni duhovnik in varuh knjižnice podpornega društva	---	Verouk v V. a., V. b., VI., VII. in VIII. — Opravljal je tudi cerkvene vaje	10 2
8	Anton Peterlin , c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh prirodoslovnim učilom	—	Matematiko v IV. a., V. b., VII. in VIII. — Prirodoslovje v IV. a., VII. in VIII.	I. pol. 22 II. pol. 23
9	Josip Pipenbacher , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, c. kr. vojaški oskrb. akcesist v rezervi in občinski svetnik	III. a.	Latinščino in nemščino v III. a. in IV. a. — Propedeutiko v VII.	22
10	Jakob Teršan , c. kr. profesor	II. b.	Latinščino, nemščino in slovenščino v II. b. — Grščino v V.	20
11	Ivan Tertnik , dr. modroslovja, c. kr. profesor VIII. činovnega reda, varuh učiteljski knjižnici	VII.	Latinščino in grščino v VII. — Grščino in nemščino v III. b.	18
12	Alojzij Virbnik , c. kr. profesor VII. činovnega reda	II. a.	Latinščino in slovenščino v II. a. — Latinščino v VI.	15
13	Josip Wester , c. kr. profesor VIII. činovnega reda	I. a.	Latinščino v I. a. — Grščino v III. a. — Slovenščino v I. a., V. b. in VIII.	20
14	Leopold André , namestni gimn. učitelj, c. in kr. voj. oskrb. akcesist v rezervi	V. a.	Matematiko v I. c., II. a., II. b., IV. b., V. a. in VI. — Prirodoslovje v IV. b.	22
15	Fran Kralj , namestni gimn. učitelj	IV. b.	Latinščino in slovenščino v I. c. — Latinščino in grščino v IV. b.	21
16	Pavel Lokovšek , namestni gimn. učitelj	III. a.	Latinščino v III. b. — Nemščino v I. a., II. a. in IV. b. — Slovenščino v IV. b.	22
17	Anton Lovše , namestni gimn. učitelj, varuh slov. dijaški knjižnici, c. in kr. poročnik v rezervi pri 27. pešpolku	V. b.	Latinščino in grščino v V. b. — Grščino v VI. — Nemščino v I. b.	21

Šte- vilo	Ime in značaj	Raz- rednik v razredu	Učil v razredu	Šte- vilo ur na teden
18	Alojzij Merhar , dr. bogoslovja, namestni gimn. učitelj, korni vikar	—	Verouk v I. a., I. b., I. c., II. a., II. b., III. a., III. b., IV. a. in IV. b.	18
19	Izidor Modic , namestni gimn. učitelj, c. in kr. poročnik v rezervi pri 2. bosanskem pešpolku	I. c.	Nemščino v I. c., V. a. in V. b. — Slovenščino v V. a., VI. in VII.	17
20	Fran Pavlič , namestni gimn. učitelj, c. in kr. poročnik v rezervi pri 79. pešpolku	I. b.	Latinščino v I. b. — Slovenščino v I. b., III. a. in III. b.	17
21	Pavel Pestotnik , dr. modroslovja, namestni gimn. učitelj, voditelj šolskih iger, c. in kr. poročnik v rezervi pri 17. pešpolku	IV. a.	Zemljepis in zgodovino v III. b., IV. a., IV. b., V. a. in V. b. — Slovenščino v IV. a.	22
22	Gvidon Sajovic , dr. modroslovja, namestni gimn. učitelj, asistent na deželnem muzeju	—	Matematiko v I. a., I. b., III. a. in III. b. — Prirodopis v I. a., I. b., I. c., II. a. in II. b.	22

B. Za neobvezne predmete.

- 1.) **Bercé Josip**, namestni učitelj mestnega liceja v Ljubljani, je učil laščino v 1. tečaju (v A. in B. oddelku) in v 2. tečaju po 2 uri na teden.
- 2.) **Brunet Fran**, c. kr. profesor telovadbe na državni višji realki, je učil telovadbo v 3 oddelkih po 2 uri na teden.
- 3.) **Gorečan Josip**, c. kr. učitelj telovadbe na učiteljišču, je učil nemško stenografijo v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 4.) **Juvančič Friderik**, c. kr. redni učitelj na državni višji realki, je učil francoščino v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 5.) **Koželj Anton**, c. kr. redni učitelj na državni višji realki, je učil risanje v 3 tečajih po 2 uri na teden.
- 6.) **Lovše Anton**, namestni učitelj (gl. A, štev. 17), je učil lepopisje v 2 tečajih po 1 uro na teden.
- 7.) **Novak Fran**, c. kr. profesor na I. drž. gimnaziji, je učil slovensko stenografijo v 2 tečajih po 2 uri na teden.
- 8.) **Vedral Josip**, učitelj »Glasbene Matice«, je učil petje v 3 oddelkih po 5 ur na teden.

Šolski sluga: **Ivan Rozman**.

Pomožni sluga: **Ivan Gril**.

II.

Učni načrt.

A. Obvezni predmeti.

Podlaga pouku v obveznih predmetih I. do V. razreda je novi normalni učni načrt za gimnazije, objavljen z razpisom gospoda ministra za uk in bogočastje z dne 20. marca l. 1909., št. 11.662; za VI., VII. in VIII. razred pa doslej veljavni učni načrt, objavljen z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 23. februarja l. 1900., št. 5146. — Učni načrt za nemščino v I. in II. razredu določuje razpis c. kr. naučnega ministrstva z dne 6. julija l. 1892., št. 11.297. Število ur se je z razpisom istega ministrstva z dne 22. septembra in 14. decembra l. 1908., št. 27.245 in 40.914, za ta predmet pomnožilo tako, da se nemščina poučuje v I. in II. razredu po 5 ur, v III. in IV. po 4 ure na teden.

Z ozirom na pravkar navedeni razpis c. kr. naučnega ministrstva, ki določuje, da naj se uvede na utrakvističnih državnih gimnazijah na Kranjskem polagoma slovenski učni jezik ter na razpis istega ministrstva z dne 1. oktobra l. 1909., št. 39.330, ki dovoljuje, da se poučujejo v V. razredu še matematika in prirodopisje, v VI. pa verouk v slovenščini, in glede na prejšnjo naredbo istega ministrstva z dne 4. avgusta l. 1900., št. 22.102, je bil učni jezik v šolskem letu 1909./10. razdeljen takole:

a) V vseh štirih nižjih razredih je bila slovenščina učni jezik pri vseh predmetih razen nemščine.

b) V V. razredu je služila slovenščina kot učni jezik pri verouku, slovenščini, matematiki ter prirodopisju, pri ostalih predmetih je rabila kot učni jezik nemščina.

c) V VI., VII. in VIII. razredu je bila nemščina učni jezik pri vseh predmetih, izvzemši slovenščino, ki ji služi v zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 20. septembra l. 1873., št. 8172, slovenščina kot učni jezik, in v VI. razredu verouk, ki mu je bila po gori navedenem ministrskem razpisu kot učni jezik določena slovenščina.

V odnosno-obveznih ali na izvoljo danih predmetih, razen petja in slovenske stenografije, je učni jezik nemški, imenstvo je podajati sploh v obeh jezikih.

Pregled predmetov,

razpredeljenih po posameznih razredih in tedenskih urah.

Predmet	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V. a.	V. b.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj
Verouk	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28
Latinščina	8	8	8	7	7	6	6	6	6	6	6	6	5	5	90
Grščina	—	—	—	—	—	5	5	4	4	5	5	5	4	5	42
Nemščina	5	5	5	5	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3	56
Slovenščina	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	33
Zgodovina	—	—	—	2	2	2	2	2	2	3	3	4	3	3	28
Zemljepis	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	—	—	—	20
Matematika	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	2	43
Prirodopis	2	2	2	2	2	—	—	—	—	3	3	2	—	—	18
Prirodoslovje	—	—	—	—	—	2	2	3	3	—	—	—	4	3	17 (I. pol.) 18 (II. pol.)
Propedevtika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Skupaj	25	25	25	25	25	29	29	28	28	29	29	27	28	27 28	379 380

B. Neobvezni predmeti.

1. Telovadba.

V tem predmetu so se poučevali učenci v treh oddelkih, razdeljeni po svoji spretnosti v 3 tečaje (vsak oddelek po 2 uri na teden). V I. oddelku so bili združeni učenci I. a., I. b. in I. c. razreda, v II. oddelku učenci II. a., II. b., III. a., III. b., IV. a. in IV. b. razreda, v III. oddelku pa učenci V. a., V. b., VI. in VIII. razreda.

Učni načrt:

V I. tečaju se je prevadila tvarina, ki jo propisuje učni načrt (razglašen z razpisom c. kr. naučnega ministrstva z dne 12. februarja l. 1897., številka 17.261) za I., II. in (deloma) III. razred, v II. tečaju tvarina, propisana za III., IV. in V. razred, v III. tečaju pa tvarina, propisana za VI., VII. in VIII. razred.

Na orodju se je vadilo v vsakem oddelku v treh oddelih; proste in redovne vaje so se vršile v vsakem oddelku skupno.

Udeležba: v prvem polletju $37 + 36 + 32$, v drugem polletju $33 + 29 + 24$ učencev.

2. Petje.

V tem predmetu so se poučevali učenci v treh tečajih po nastopnem načinu: I. tečaj (začetniki, 2 uri na teden).

Predmet temu tečaju so bili temelji petja do vštetihi durovih načinov, praktične pevske vaje, ter eno-, dvo- in triglasne vaje in pesmi po Foersterjevi »Pevski šoli«.

Udeležba: v prvem polletju 35, v drugem polletju 23 učencev.

II. tečaj. Udeležba: v prvem polletju 20, v drugem polletju 11 učencev.

III. tečaj. Udeležba: v prvem polletju 25, v drugem polletju 10 učencev.

Oba tečaja kot mešan zbor sta imela po 3 ure na teden skupne vaje; vadile so se večinoma potrebne cerkvene pesmi za nedeljske službe božje ter nekaj posvetnih zborov.

3. Lepopisje.

Pouka v tem predmetu so se udeleževali učenci nižjih razredov v dveh tečajih, in sicer deloma svojevoljno, deloma zaradi slabe pisave primorani od učiteljskega zbora na predlog razrednikov.

V I. tečaju (1 uro na teden) so se vežbali učenci v genetiško razvijanih črkah slovenskega tekočega pisa.

Udeležba: v prvem polletju 36, v drugem polletju 33 učencev.

V II. tečaju (1 uro na teden) so se vežbali učenci prvega oddelka v genetiško razvijanih črkah nemškega tekočega pisa, učenci drugega oddelka pa so se na isti način urili v francoskem okroglem pisu in naposled v grških črkah.

Udeležba: v prvem polletju 20, v drugem polletju 22 učencev.

4. Risanje.

V tem predmetu so se učenci poučevali v treh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj: Enostavni okraski (moderni in historijski) na podlagi geometrijskih osnovnih likov. Po obliki so učenci risali, oziroma z naravnimi barvami slikali naslednje liste: lovorja, lipe, jetrnika, bršljina, detelje in druge. — Vrstitve, bordure, centrični in somerni tvorci.

Risalo se je s svinčnikom, slikalo pa z lazurnimi in krijočimi vodenimi barvami.

Udeležba: v prvem polletju 25, v drugem polletju 15 učencev.

II. tečaj: Perspektivno risanje. Risanje predmetov iz učenčevega obzorja kakor tudi geometrijskih teles. V drugi vrsti slikanje teh predmetov in modernih okraskov. Skiciranje enostavnih pokrajinskih motivov.

Risalo se je s svinčnikom, slikalo pa z lazurnimi vodenimi barvami.

Udeležba: v prvem polletju 18, v drugem polletju 16 učencev.

III. tečaj: Nadaljevanje risanja in slikanja po naravnih predmetih: orodje, posode, školjke, cvetlice, sadeži itd. Risanje glav po mavcu. Skiciranje, oziroma slikanje pokrajinskih motivov po naravi.

Risalo se je s svinčnikom, ogljem, z belo in črno kredo, tušem, slikalo pa z vodenimi, tempera- in oljnatimi barvami.

Udeležba: v prvem polletju 23, v drugem polletju 18 učencev.

5. Stenografija.

a) Slovenska.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učna knjiga: Fr. Novak. Slovenska stenografija, I. in II. del, v Ljubljani, 1900 in 1901.

I. tečaj (2 uri na teden): Korespondenčno pismo (t. j. nauk o besedotvoritvi).

Udeležba: v prvem polletju 47, v drugem polletju 38 učencev.

II. tečaj (2 uri na teden): Debatno pismo ali stavkovno krajšanje.

Udeležba: v prvem polletju 21, v drugem polletju 17 učencev.

b) Nemška.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj: Korespondenčno pismo. — Učna knjiga: Gabelsbergers Stenographie von Prof. A. Heinrich, umgearbeitet von Pucskó-Hempel.

Udeležba: v prvem polletju 15, v drugem polletju 6 učencev.

II. tečaj: Debatno pismo. — Učna knjiga: Prof. A. Heinrich, Debattenschrift des Gabelsbergerschen Systems, IV. Auflage.

Udeležba: v prvem polletju 7, v drugem polletju 5 učencev.

6. Francoščina.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. do VIII. razreda v dveh tečajih po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj (2 uri na teden): Glasoslovje in oblikoslovje, metodiško razporejeno. Določni in nedoločni spolnik, sklanjatev in spol samostalnikov, pridevnik, zaimek, števniki, prislov, predlog, osnovni pojmi o glagolski spregatvi. Metodiško urejeno narekovanje, učenje na izust in recitovanje prostih, predelanih vaj in beril, na njih sloneče razgovarjanje po knjigi: Boerner-Kukula: Lehrbuch der französischen Sprache für österreichische Gymnasien.

Udeležba: v prvem poluletju 16, v drugem poluletju 10 učencev.

II. tečaj (2 uri na teden): Natančnejše razmotrivanje oblikoslovja pravilnih in nepravilnih glagolov. Popolnitev oblikoslovja ostalih govornih razpolov. Najvažnejše iz skladnje. Čitanje pripovedovalne, dialogiške in epistolarne proze. Učenje na izust in recitovanje pesni. Najvažnejša pravila francoskega stihoslovja. Razgovarjanje na podlagi beril iz II. dela Weitzenböckove knjige: *Lehrbuch der französischen Sprache*.

Udeležba: v prvem poluletju 12, v drugem poluletju 6 učencev.

7. Laščina.

V tem predmetu so se poučevali učenci IV. — VIII. razreda v dveh tečajih, izmed katerih je bil prvi zaradi prevelikega števila udeležencev razdeljen na dva oddelka (A in B), po 2 uri na teden.

Učni načrt:

I. tečaj z oddelkoma A in B (po 2 uri na teden): Glasoslovje in oblikoslovje prvih 27 lekcij učne knjige: *Lehr- und Lesebuch der italienischen Sprache von Boerner und Lovera*. Čitali so se razni prozaiški sestavki in razne pesemce.

Udeležba: v prvem poluletju 50, v drugem poluletju 35 učencev.

II. tečaj (2 uri na teden): Razpravljala se je sintaksa laščine po učni knjigi: *Italienische Sprachlehre von Mussafia*. Razen tega se je čitalo: prvih XII. poglavij Manzoničevega romana *«I promessi sposi»*, 11 pesmi pesnika G. Leopardija in nekaj iz G. Carducciija.

Udeležba v obeh polulethjih: 20 učencev.

III.

Učne knjige,

ki bodo služile pouku v obveznih predmetih v šolskem letu 1910./11.

Njih zaznamek se bode mogel objaviti šele začetkom prihodnjega šolskega leta, ker visoko c. kr. naučno ministrstvo doslej še ni rešilo dotičnih predlogov, ki jih je stavil učiteljski zbor.

IV.

Prebrana tvarina.

A. Iz latinščine.

III. a. razred. Berila iz Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred (ed. J. Košan), in sicer iz *Kornelija Nepota* Aristides, Pausanias, Cimon, Pelopidas; iz *Kurcija Rufa* berila št. 1., 2., 3., 4.

III. b. razred. Berila iz Latinske čitanke za tretji gimnazijski razred (ed. J. Košan), in sicer iz *Kornelija Nepota* Miltiades, Themistocles, Aristides, Cimon, Pelopidas; iz *Kurcija Rufa* berila št. 1., 2., 3., 5., 9.

IV. a. razred. *Caesaris* Comment. de bello Gallico: lib. I.; IV. 1 — 16, 18 — 38.

IV. b. razred. *Caesaris* Comment. de bello Gallico: lib. I.; II. 16—35; III. 7—27; VII. 1—56. — *Domače berilo*: *Caesaris* Comment. de bello Gallico: Bende: III. 15—29; VI. 9—30. Benedik: II. 1—15. Borušak: IV. 1—16. Erlih: VI. 1—19. Haller: IV. 1—15. Kovač: VI. 9—29. Kuhar: III. 1—16; IV. Lovšin: II. 1—16. Petrič: II.; V. 1—24. Prezelj: VI. 30—44. Rupnik: IV. 1—20. Seliškar: VIII. Turk: VI. 30—44.

V. a. razred. *Caesaris* Comment. de bello Gallico (ed. Pramer): lib. VII. 13—23. *Ovidii* Metamorph. (ed. Sedlmayer): Die Götterversammlung, Die große Flut, Deukalion und Pyrrha, Der Raub der Proserpina, Niobe. *Ovidii* libri Tristium: Abschied von Rom, Selbstbiographie. *Livii* ab urbe condita libri (ed. Zingerle-Scheindler): lib. I. 1—10, 22—30; XXI. 27—38. — *Domače berilo*: Cerar: Liv. XXXIX. 49—53. Ferenčak: Ovid. Met. (Dädalus und Ikarus). Jerin: Ovid. Met. (Phaethon). Koleča: Ovid. Met. (Die Zauberin Circe). Lapajne: Ovid. Trist. (Unter den Barbaren). Leskovec: Ovid. Trist. (Am Feste des Bacchus); Liv. XXVI. 9. Lozej: Liv. III. 26—29. Miglič: Ovid. ex Pont. (Orestes und Pylades, An die Freunde, O süße Heimat, Wankelmut des Glückes). Mihelčič: Liv. IV. 35—40. Modrijan: Liv. VIII. 8, 19—11, 4; XXVI. 9. Uran: Ovid. Trist. (Unheilbare Leiden, An die Gattin). Zalokar: Ovid. Met. (Phaethon).

V. b. razred. *Caesaris* Comment. de bello Gallico (ed. Pramer): lib. VII. 11—23. *Ovidii* Metamorph. (ed. Sedlmayer): Die Götterversammlung, Die große Flut, Deukalion und Pyrrha, Der Raub der Proserpina, Niobe. *Ovidii* libri Tristium: Abschied von Rom. *Livii* ab urbe condita libri (ed. Zingerle-Scheindler): lib. I. 1—10, 22—29; XXI. 27—40. — *Domače berilo*: Peček: Liv. V. 35—49. Pirc: Liv. I. 49—60. Poderžaj: Liv. XXVI. 1—9; XXXIX. 49—52. Švigelj: Liv. III. 26—29.

VI. razred. *Sallustius*: Bellum Iugurthinum 1—70. *Cicero*: In Catilinam oratio I. *Vergilius*: Ecloga I., V.; Georgicon I. 1—42, 118—159, 351—514; Aeneis lib. I. — *Domače berilo*: Čelešnik: Verg., Aeneis IX. Jager: Verg. Aeneis. II. 560—800. Kranjec: Cicero, In Catilinam oratio II. Miklavc: Phaedri fabulae (izbor). Ogorelec: Plinius, Briefe 15, 28, 29, 58. Penko: Sall., bellum Iugurth. 84—114. Pintar: Verg., Ecloga 7; Verg., Georgicon II. 319—345, IV. 8—50, 149—227. Stelè: Cicero, In Catilinam oratio III. Vovk: Verg., Aeneis II. 300—560. Zelenik: Verg., Aeneis IV. 1—500. Zupančič: Verg., Aeneis II. 1—300.

VII. razred. *Vergilius* (ed. Klouček): Aeneis lib. I. 441—656, 740—756; II. 1—558; VIII. 26—65. *Cicero* (ed. Nohl): Pro Sexto Roscio Amerino. — *Obvezno domače berilo*: Pro Archia poeta. — *Domače berilo*: Bregar: Sall., bellum Catilinae; Cicero, Catilinariae I—IV.; Verg., Aeneis lib. III.—IV. Sobočan: Cicero, Catilinariae II.—IV.

VIII. razred. *Horatius* (ed. Huemer): Carmina: lib. I. 1—4, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 20—22, 28, 31, 32, 34, 37, 38; II. 3, 7, 10, 13, 14, 18, 20; III. 1—6, 8, 9, 13, 30; IV. 3, 7, 12; Epoden 2; Satir. lib. I. 6, 9; II. 6. *Tacitus* (ed. Weidner): Germania, 1—27; Annal. lib. I. 1—30; IV. 1—9, 37—42, 57—59; XV. 38—45, 60—65. Kurzorično odstavki iz Annal. lib. II., III. — *Na izust*: Hor., Carm. I. 1, 22, 38; II. 3, 10; III. 9, 30. — *Domače berilo*: Ramovž: Hor., Od. I. 6, 9, 19, 26; II. 2, 6, 9, 15; III. 12, 18, 21, 23, 25; Ep. 7, 13. Sodnik: Tac., Annal. II. 41—43, 53—55, 69—83; III. 1—7. Matičič: Tac., Annal. I. 31—49. Rus: Tac., Germ. 28—38. Lemež: Tac., Annal. II. 44—46, 62—63, 88; III. 40—47.

B. Iz grščine.

V. a. razred. *Xenophon*, Chrestomathie (ed. K. Schenkl): Anabasis št. I.—IV., Kyrupädie I. *Homeri Ilias* (ed. Christ): lib. I.; II. 1—235. — *Domače berilo*: Cerar: Xenoph., Memorab. III. Ferencak: Hom., II. XIX. Lozej: Xenoph., Anab. VI. 1—47. Mihelčič: Xenoph., Anab. VI. 47—87. Miglič: Hom. II. III. Uran: Hom. II. XXII.

V. b. razred. *Xenophon*, Chrestomathie (ed. K. Schenkl): Anabasis št. I.—III.; Kyrupädie I. 1—15. *Homeri Ilias* (ed. Christ): lib. II.; I. 1—200. — *Domače berilo*: *Homeri Ilias*: Gregorec: IV.; Peček: V.; Pirc: VIII.; Poderžaj: XVIII.; Širca: XIX.; Šimnic: XXI.; Švigelj: X.

VI. razred. *Homeri Ilias* (ed. Christ): lib. II., III., VI. *Herodot* (ed. Scheindler): lib. VI. 43—45, 94—120; VII. 19—25, 33—57, 100—105, 175—177, 198—210. — *Domače berilo*: *Homeri Ilias*: Kranjec: VII.; Penko: XX. *Herodot*: Čelešnik: I. 204—214; Pintar: I. 28—33, 85—88; Stele: I. 108—130; Rupar: I. 1—4 in III. 1—3; Franza: I. 23—24 in II. 112; Detela: III. 39—43; Lavrič: VI. 1—31; Gorše: V. 35—49; Urek: III. 120—125, 153—159; Janežič: III. 31—43, 120—125 in V. 49—54; Korun: VIII. 121—125, 140—144; Schiffrer: VIII. 121—125; Zelenik: III. 1—153.

VII. razred. *Demosthenes* (ed. Wotke): *Κατὰ Φιλίππου Α*; *Ὀλυνθιακὸς Α*; izbor iz *Ὀλυνθιακὸς Γ*, iz *Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ* in iz *Κατὰ Φιλίππου Γ*. *Homer Ὀδύσσεια* (ed. Christ): lib. I. 1—95, V. 43—493; izbor iz XV., XX. in XXII. — *Domače berilo*: Bregar: Dem., *Περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ*; *Homer, Ὀδύσσεια* I.—IV. Sobočan: *Homer, Ὀδύσσεια*, I.—III.

VIII. razred. *Plato* (ed. Christ): *Apologia Socratis et Kriton*; *Phaidon* 64—67. *Sophokles* (ed. Schubert): *Antigone*. *Homer*: *Odysea* lib. XIII.; Kurzorično XXII. in XXIII. — *Domače berilo*: Ramovž: *Plato*, *Euthyphron* in *Theaitetos*. Matičič: *Homer*, *Odyss.* XIX. Štamcar: *Homer*, *Odyss.* XXIV. Šefman: *Homer*, *Odyss.* XIV. 1—150. Rus: *Homer*, *Odyss.* IX. 250—500. Svetek: *Homer*, *Odyss.* IX. 1—250. Lemež: *Homer*, *Odyss.* XIV. 151—351. Merješič: *Homer*, *Odyss.* XIV. 351—472.

C. Iz nemščine.

V. a. razred. Izbor iz nemške čitanke. Uhland, Gedichte. — *Na izust*: Schiller, Die Kraniche des Ibykus; Goethe, Erlkönig, Gefunden; Uhland, Schäfers Sonntagslied. — *Domače berilo*: Bergant: Schiller, Wilhelm Tell. Koleča: Wildach, Novellen. Zalokar: Ibsen, Kronprätendenten. Cerar: Heyse, Novellen. Ferencak: H. Kleist, Novellen.

V. b. razred. Izbor iz nemške čitanke. Uhland, Gedichte. — *Na izust*: Schiller, Die Kraniche des Ibykus; Goethe, Erlkönig, Gefunden; Uhland, Schäfers Sonntagslied. — *Domače berilo*: Mauer: Grillparzer, Argonauten. Mohar: Grillparzer, Die Ahnfrau. Oblak Jos.: Grillparzer, Der arme Spielmann. Peček in Rigler: Schiller, Räuber. Pirc: Arnim-Brentano, Des Knaben Wunderhorn. Poderžaj: Lessing, Minna von Barnhelm. Richter: Shakespeare, Maß für Maß. Sajovic: Shakespeare, König Lear. Stojkovič: Grillparzer, Des Meeres und der Liebe Wellen. Šimnic: Goethe, Hermann und Dorothea. Švigelj: Tolstoj, Macht der Finsternis.

VI. razred. Izbor iz nemške čitanke. Lessing, Minna von Barnhelm. — *Na izust:* Klopstock, Die beiden Musen, Der Eislauf. — *Domače berilo:* Franza: Schiller, Räuber, Don Carlos; Goethe, Hermann und Dorothea. Miklavc: Zschocke, Hans Dampf. Petavs: Grillparzer, König Ottokars Glück und Ende. Pintar: Lessing, Miss Sara Sampson. Rupar: Dahn, Kämpfende Herzen. Stanonik: Ibsen, Stützen der Gesellschaft, J. G. Borkmann. Stele: Lessing, Philotas; Hauff, Lichtenstein. Urek: Grillparzer, Die Ahnfrau. Ustar: Schiller, Wallenstein; Shakespeare, Julius Caesar. Zelenik: Lessing, Emilia Galotti, Nathan der Weise, Philotas; Gobineau, Michel Angelo.

VII. razred. Poleg izbranih beril iz nemške čitanke še: Goethe, Iphigenie; Schiller, Kabale und Liebe. — *Domače berilo:* Bole: Goethe, Tasso; Grillparzer, Hero und Leander. Bregar: Calderon, Das Leben ein Traum; Shakespeare, Coriolanus. Drašler: Goethe, Götz von Berlichingen. Gabrovšek Jos.: Schiller, Wilhelm Tell. Jug: Eichendorff, Aus dem Leben eines Taugenichts; Freytag, Die verlorene Handschrift. Kolenc: Goethe, Faust (I. Teil). Luštrek: Schiller, Fiesko. Marolt: Schiller, Wallenstein. Novak: Shakespeare, Romeo und Julia. Pelc: Goethe, Clavigo; Ibsen, Nora; Grillparzer, Die Jüdin von Toledo. Pfeifer: Schiller, Maria Stuart, Die Braut von Messina. Privšek: Grillparzer, Der Traum ein Leben. Sobočan: Schiller, Wallenstein; Mádach, Die Tragödie des Menschen. Šuštar: Grillparzer, Die Ahnfrau. Žibert: Goethe, Tasso; Shakespeare, Der Kaufmann von Venedig.

VIII. razred. Poleg beril iz nemške čitanke še posebe: Lessing, Laokoon (izbrana poglavja); Goethe, Hermann und Dorothea; Grillparzer, Weh dem, der lügt. — *Domače berilo:* Abram: Goethe, Iphigenie auf Tauris, Egmont, Tasso, Die Geschwister; Schiller, Kabale und Liebe; Grillparzer, Die Ahnfrau. Bajec: Grillparzer, Hero und Leander, König Ottokars Glück und Ende. Borštnik: Goethe, Clavigo, Egmont, Die Geschwister, Götz von Berlichingen, Faust (I. Teil); Schiller, Räuber, Don Carlos, Fiesko, Wallenstein, Die Braut von Messina; Kleist, Der zerbrochene Krug, Käthchen von Heilbronn; Grillparzer, Die Ahnfrau, Ein treuer Diener seines Herrn, Sappho, Ein Bruderzwist im Hause Habsburg; Hauptmann, Der arme Heinrich, Biberpelz, Der rote Hahn. Gosar: Goethe, Iphigenie; Schiller, Wilhelm Tell, Kabale und Liebe, Wallenstein. Klembas: Schiller, Wallenstein; Grillparzer, Die Ahnfrau, König Ottokars Glück und Ende. Lekan: Lessing, Minna von Barnhelm, Emilia Galotti; Goethe, Götz von Berlichingen, Egmont; Schiller, Räuber, Fiesko, Maria Stuart, Jungfrau von Orleans, Braut von Messina, Wilhelm Tell. Lemež: Goethe, Clavigo, Egmont, Iphigenie, Tasso, Stella, Die Geschwister; Schiller, Fiesko, Jungfrau von Orleans, Maria Stuart, Wilhelm Tell, Demetrius; Grillparzer, König Ottokars Glück und Ende, Die Ahnfrau, Sappho, Ein treuer Diener seines Herrn, Hero und Leander; Otto Ludwig, Zwischen Himmel und Erde; Kleist, Käthchen von Heilbronn; Anthologie, Dichtergrüße; N. Lenau, Gedichte. Loyšin: Goethe, Götz v. Berlichingen, Egmont; Schiller, Jungfrau von Orleans, Maria Stuart, Braut von Messina; Grillparzer, Sappho, Der Traum ein Leben, Die Ahnfrau; Wieland, Oberon. Malin: Lessing, Minna von Barnhelm; Goethe, Götz von Berlichingen; Schiller, Wallenstein, Don Carlos, Wilhelm Tell; Grillparzer, König Ottokars Glück und Ende. Matičič: Goethe, Egmont; Schiller, Räuber, Fiesko; Grillparzer, Die Ahnfrau. Melik: Klinger, Sturm und Drang; Goethe, Faust (I. Teil); Schiller, Wallenstein, Maria Stuart, Jungfrau von Orleans, Wilhelm Tell; Grillparzer, Die Ahnfrau, Sappho, König Ottokars Glück und Ende, Ein treuer Diener seines Herrn, Hero und Leander, Der Traum ein Leben; Hebbel, Maria Magdalena; Sudermann, Der Katzensteg. Merješič: Goethe, Faust (I. Teil),

Egmont, Clavigo, Geschwister; Grillparzer, König Ottokars Glück und Ende, Primic: Schiller, Räuber, Jungfrau von Orleans; Goethe, Egmont; Grillparzer, Die Ahnfrau, Sappho; Hauptmann, Hanneles Himmelfahrt. Ramovž: Lessing, Emilia Galotti; Goethe, Wahlverwandschaften; Schiller, Wilhelm Tell; Grillparzer, Hero und Leander; Mörike, Das Stuttgarter Hutzelmännchen; Hebbel, Maria Magdalena; Grabbe, Napoleon; Kleist, Prinz von Homburg; Heyse, Mutter und Tochter; Hauptmann, Elga; Hauff, Phantasien im Bremer Ratskeller; Eschenbach, Gottlos. Rus: Lessing, Nathan der Weise, Emilia Galotti; Goethe, Iphigenie; Schiller, Jungfrau von Orleans, Räuber, Maria Stuart; Grillparzer, Ein treuer Diener seines Herrn; Lenau, Gedichte. Sodnik: Lessing, Nathan der Weise; Goethe, Leiden des jungen Werther, Iphigenie; Schiller, Fiesko, Kabale und Liebe, Braut von Messina; Grillparzer, König Ottokars Glück und Ende, Hero und Leander, Der Traum ein Leben; Kleist, Der zerbrochene Krug, Erzählungen. Svetek: Goethe, Iphigenie, Egmont; Schiller, Räuber, Fiesko, Braut v. Messina; Grillparzer, König Ottokars Glück und Ende, Hero und Leander. Šefman: Goethe, Clavigo, Egmont; Schiller, Räuber, Wallenstein, Maria Stuart, Braut von Messina; Grillparzer, Der Traum ein Leben, König Ottokars Glück und Ende. Šerbec: Schiller, Jungfrau von Orleans; Kleist, Käthchen von Heilbronn; Grillparzer, Sappho. Štamcar: Goethe, Iphigenie, Götz v. Berlichingen, Werther; Schiller, Fiesko, Kabale und Liebe, Don Carlos, Jungfrau von Orleans, Wilhelm Tell, Braut von Messina; Lessing, Nathan der Weise, Emilia Galotti; Kleist, Der zerbrochene Krug, Käthchen von Heilbronn; Grillparzer, Die Ahnfrau, Sappho, Das goldene Vließ, Der Traum ein Leben, Ein treuer Diener seines Herrn; Lenau, Gedichte; Heine, Buch der Lieder, Romancero, Neue Gedichte. Wohinz: Schiller, Räuber, Kabale und Liebe; Goethe, Faust (I. Teil); Grillparzer, Die Ahnfrau, Libussa; Kleist, Der zerbrochene Krug. Zaverl: Goethe, Iphigenie, Die Geschwister; Grillparzer, Sappho. Žgur: Schiller, Braut von Messina, Wilhelm Tell; Goethe, Iphigenie, Egmont; Grillparzer, Die Ahnfrau, Der Traum ein Leben.

C. Iz slovenščine.

V. a. razred. Izbor iz čitanke o epskem pesništvu. Aškerc, Balade in romance; Jurčič, Deseti brat. — *Na izust:* Svetopolkova oporoka, Jeftejeva prisega, Mutec osojski, Ubežni kralj. — *Domače berilo:* Pirnat: Aleksandrov-Murn, Pesmi in romance. Velikajna: S. Jenko, Pesmi.

V. b. razred. Epsko pesništvo (narodno in umetno) na podlagi beril iz čitanke. Izbera iz Aškerčevih Balad in romane; natančneje ciklus: Stara pravda. — *Na izust:* Mutec osojski, Svetopolkova oporoka, Jeftejeva prisega, Ubežni kralj.

VI. razred. Lirsko in dramatsko pesništvo. Izbor iz slovenske čitanke. Gregorčičeve Poezije v izboru A. Medveda (izdala Družba sv. Mohorja). A. Medved, Kacijanar. — *Hrvaško berilo:* Kosovo (izdal St. Novaković). — *Domače berilo:* Gorše: Medved, Za pravdo in srce. Ogorelc: Kette, Poezije.

VII. razred. Izbor iz staroslovenske in slovenske slovstvene čitanke (do katoliške dobe). Shakespeare-Zupančič, Julij Cezar. — *Hrvaško berilo:* Mažuranić, Smrt Smail-age Čengijića. — *Domače berilo:* Brodar: Aleksandrov-Murn, Pesmi in romance. Kozak: Dela Otona Zupančiča. Žibert: Kette, Poezije.

VIII. razred. Izbor iz slovstvene čitanke (do najnovejše dobe). — *Na izust:* Vodnik, Moj spomenik; Prešern, Slovo od mladosti, Glosa; Gregorčič, Življenje ni praznik.

V.

Govorne vaje in prosti govori.

A. V nemščini.

V. a. razred. Bergant: Schiller, Wilhelm Tell; Cerar: Paul Heyse; Ferencak: H. v. Kleist; Jerin: Überschwemmungen in St. Petersburg; Klavs: Valvasor; Koleša: Wildach; Lapajne: Historische Beinamen; Zalokar: Ibsen, Kronpräsidenten.

V. b. razred. Čermak: Resel; Gerčar: Meine Reise nach Wien; Gregorič: Die Indianerkönige; Hirschmann: G. Verdi; Kerhne: Baron Vega; Lavrenčak: Meine Ferienreise; Mauer: Grillparzer, Argonauten; Mohar: F. Grillparzer; Novak: Der junge Schiller; Oblak Iv.: Wieland; Oblak Jos.: Sienkiewicz, Quo vadis; Peček: Über den Alkoholismus; Pirc: Geschichte der Glocken und ihre Symbolik; Poderžaj: Castro, Cid; Rigler: Der Planet Mars; Richter: Lortzing, Undine; Sajovic: Die Sonne.

VI. razred. Franza: Meine Reise nach Mailand; Jerina: a) Ein Ausflug auf den Steiner Sattel, b) Die Straße von Emona nach Nauportus; Laurič: Die Römerstraßen in Krain; Ogorelec: Liebe, Ehe und Familie im Mittelalter; Pintar: Über Aëronautik; Rupar: Shakespeare, König Lear; Stele: Über Pfahlbauten, mit besonderer Rücksicht auf das Laibacher Moor; Zelenik: a) Über Uhlands Nibelungen, b) Über Wirtschaftsleben und Handel im Mittelalter.

VII. razred. Drašler: Die zeitgenössischen Dramatiker der Klassiker; Kozak: Die römische Erbschaft (nach Chamberlain); Pelc: Laibach zur Zeit der Türken; Sobočan: Über Körners Zriny; Zaletel: Über italienische Renaissance und die Germanen; Žvokelj: Der Kirchenstaat in napoleonischer Zeit.

VIII. razred. Bajec: Schillers Geisterseher; Gosar: Die Elemente der Kartographie; Lemež: Über die Theorie des Romans; Merješič: Über Freilichtmalerei; Šavelj: a) Über Goethes Novelle, b) Goethe und Schiller, ein Vergleich ihrer Persönlichkeiten.

B. V slovenščini.

V. a. razred. Koleša: Čehi; Lozej: O trgovini; Miglič: Esperanto; Novak: Stanko Vraz; Pirnat: Aleksandrov-Murn; Sirk: Dr. Kette; Uran: Trenta; Velikajna: S. Jenko.

V. b. razred. Referati o vsebini in obliki posameznih pesmi iz Aškerčevih Balad in romanc. Točno pripovedovanje Levstikovega Martina Krpana.

VI. razred. Franza: Potovanje v Italijo; Gorše: Medved: Za pravdo in srce; Jamnik: Francoska revolucija; Janežič: Esperanto; Jerina: V čolnu od Vrhlike do Ljubljane; Korun: Reformacija in kmetški upori na Slovenskem; Lavrič: Cerkniško jezero; Ogorelec: Dragotin Kette; Pintar: Kamniške planine; Pirkovič: O šahu; Stanonik: S. Gregorčič; Tratnik: Idrija; Ustar: Deželno gledališče.

VII. razred. Brodar: Aleksandrov-Murn; Kolenc: Kolcov; Kozak: Oton Zupančič; Sobočan: Ogrski Slovenci; Tominec: Reformacija na Slovenskem; Žibert: Dragotin Kette.

VIII. razred. Borštnik: Lepa Vida v slovenskem slovstvu in slovenski glashi; Kunst: Razvoj našega telesa in njega higiena; Lekan: Jezikovne posebnosti vipavskega narečja; Lemež: a) Socialni boji slovenskih kmetov in verska reformacija; b) Po jezikovni meji od Maribora do Radgone; Štamcar: Razvoj slovenske opere in operete; Wohinz: Domoljubje v Gregorčičevih poezijah.

VI.

Naloge.

A. Za nemške sestavke.

V. a. razred. *Domače naloge*: 1.) Abschied von der Heimat. — 2. a) Warum liegen so viele Städte an den Ufern der Flüsse? b) Leid und Lachen aus meiner Kinderzeit. — 3. a) Blüte und Verfall des höfischen Epos. b) Die Umgebung von Laibach, vom Schloßberg aus gesehen. — 4. a) Die Ferien, b) Niobe. (Nach Ovid.) — *Šolske naloge*: 1. a) Der Taucher. (Nach Schiller.) b) Die Gaben des Herbstes. — 2. a) Ums tägliche Brot. b) Harter Winter, streng und rauh, — Winter, sei willkommen, — nimmst du viel, so gibst du auch, — das heißt nichts genommen. (Grillparzer.) — 3.) Die Schlacht bei Kunaxa. (Nach Xenophon.) — 4. a) Und droht der Winter noch so sehr — mit trotzigem Geberden, — und streut er Eis und Schnee umher, — es muß doch Frühling werden. (Geibel.) b) Warum nimmt Oberon an den Schicksalen Hlons und der schönen Rezia Anteil? — 5. a) Bei uns zu Hause. b) Die Bedeutung der Eisenbahnen. — 6. a) Der Jäger und der Schiffer. b) Agamemnon und Achilles.

V. b. razred. *Domače naloge*: 1.) Wer nichts besitzt, der ist ein armer Mann, noch ärmer der, dem nichts genug sein kann. (F. W. Weber.) — 2. a) Erst die Last, dann die Rast. b) Weihnachten. — 3. a) Die Bedeutung der höfischen Dichtung. b) Ein Ausflug in die Umgebung Laibachs. — 4. a) Eine Wasserpartie. b) Die vier Zeitalter bei Ovid. — *Šolske naloge*: 1. a) Die Macht des Gesanges. b) Ein Brand im Dorfe. — 2. a) Unter der Dorflinde. b) Zu spät. c) In unser Stübchen leuchtet der Schnee. — 3. a) Unter die Eiche gestreckt — im jung belaubten Gehölze — lag ich, ein Büchlein vor mir, — das mir das lieblichste bleibt. (E. Möricke.) b) Siegfrieds Tod. (Nach dem Nibelungenliede.) — 4. a) Ostern, das Fest der Auferstehung des Herrn, ein Fest des Erwachens der Natur. b) Der Seelenzustand eines auf eine einsame Insel verschlagenen Menschen. (Nach „Salas y Gomez“ von Chamisso.) — 5. a) Moderne Verkehrsmittel. b) Unsere Singvögel. — 6. Ein Rückblick auf das verflossene Schuljahr.

VI. razred. *Domače naloge*: 1. a) Minnegesang. b) An der Sprache erkennt man den Menschen. — 2. a) Klopstock und der Streit der Leipziger und Schweizer. b) — geendet nach langem, verderblichen Streit war die kaiserlose, die schreckliche Zeit. — 3.) Die Vorgeschichte in Lessings Minna von Barnhelm. — *Šolske naloge*: 1. a) Siegfrieds Tod nach der älteren und jüngeren Fassung des Nibelungenliedes. b) Die Entstehung des römischen Kaisertums. — 2. a) Die Ursachen der Kreuzzüge. b) Einfluß geschichtlicher Bewegungen auf die deutsche Literatur. — 3. a) Das Epos in der deutschen Literatur bis zu den Klassikern. b) «Begraben ist in ewige Nacht der Erfinder großer Name zu oft». — 4. a) Die Entdeckungen am Beginne der Neuzeit und ihre Folgen. b) Der Nutzen der Vögel. — 5.) Die Soldaten in Lessings Minna von Barnhelm.

VII. razred. *Domače naloge*: 1. a) Goethe und die poetischen Formen seiner Zeit. b) Die Last gibt mir das Leben. (Inscription auf einer alten Wanduhr.) — 2. a) Wodurch wird die Erkennung zwischen Orest und Iphigenie herbeigeführt? b) «Ein edler Mann wird durch ein gutes Wort der Frauen weit geführt». — 3. a) Die Aufklärungsbewegung und ihre Folgen. b) Was wir als Schönheit hier empfinden, Wird einst als Wahrheit uns entgegengehen. (Schiller.) (Ausführungen der Dispositionen in der 4. Schularbeit.) — *Šolske naloge*: 1.) Zu jeder Zeit

war die Poesie der Inbegriff der Fehler und Vollkommenheiten eines Volkes, ein Spiegel der Gesinnung und der Ausdruck des Höchsten, wonach sie strebte. (Herder.) — 2. a) Die Belagerung Wiens 1683 (Bericht eines Augenzeugen). b) Die Entwicklung des Naturgefühls bei Goethe. — 3.) Gedankengang in Schillers Spaziergang und eleusischem Fest. — 4. a), b) Dispositionsübungen wie Hausarbeit 3. — 5. Antike Erinnerungen in der französischen Revolution und der Zeit Napoleons.

VIII. razred. Domače naloge: 1. a) Wirf keinen Stein in den Brunnen, aus dem du getrunken hast. b) Prometheus und Faust. — 2. a) Grillparzers Dramen nach Stoff und Form. b) Romantisches außerhalb der Romantik. — 3. a) Der Roman nach den Klassikern. b) Was ist modern? — *Šolske naloge:* 1. a) Ein fahrender Sänger auf einer mittelalterlichen Ritterburg. b) Die ostafrikanische Steppe. (Schilderungen eines Gemäldes nach Lessings Grundsätzen.) — 2. a) Der Pfarrer und Apotheker in Goethes Hermann und Dorothea. (Vergleichende Charakteristik.) b) Stoff und Form in Schillers Lied v. d. Glocke. — 3. a) Die Franken und Barbaren in Grillparzers Lustspiel: Weh dem, der lügt! b) Stoffe und Kunstformen der Romantik. — 4. a) Die Bedeutung der Alpen für Österreich. b) Wodurch ist Klima und Wetter bedingt? — 5. Maturitätsarbeit. (gl. str. 93.)

B. Za slovenske sestavke.

V. a. razred. Domače naloge: 1. a) Na kmetih. b) Jeseni v gozdu. — 2. a) — povej, kako brez nade — moglo bi srce živeti. (I. Cankar.) b) Moji cilji. — 3. a) Preprosto ljudstvo v Jurčičevem »Desetem bratu«. b) Mrtvaški zvon, kako tesno — srce ob glasih bije tvojih. (A. Medved.) — 4. a) Dijak med svojci. b) Spomini. — *Šolske naloge:* 1. a) Kaj je pripovedovala babica. b) V Ljubljani na Glavnem trgu. — 2. a) Petje prinese veselje, žalost od nas odpodi. (F. Cimperman.) b) Življenje mlado vre iz starih ran in iz trohnobe se rodi življenje. (I. Cankar.) — 3. a) Komu poje ptiček v pomlajenem logu? (A. Medved.) b) Svidenje. — 4. a) Kmetski upori v Aškerčevi »Stari pravdi«. b) Po nevihti.

V. b. razred. Domače naloge: 1.) Moji načrti in sklepi o pričetku šolskega leta. — 2. a) Nevernik in Štempihar. (Izvirna pravljica po vzoru grške o Polifemu in Odiseju.) b) Lepa Vida na španskem dvoru. (Prizor po narodni pesmi.) — 3. a) Potovanje okoli zemlje na ljubljanskem vzporedniku (46° s. š.) b) Slike na končnicah kranjskih panjev. (Po zbirki v deželni muzeju.) — 4. a) Trubarjev spomenik v Bleiweisovem parku. (Opis.) b) Kmetska hiša v deželni muzeju. (Opis.) — *Šolske naloge:* 1. a) Narodno blago — priča narodove duše in zgodovine. b) Moja pot v šolo in iz šole. (Opis.) — 2. a) Ko zvonec zazvoni... (Razpoložnostna slika.) b) Okolje in značaji v narodni pesmi »Mlada Zora«. — 3. »Znamenja na nebu« in »Kronanje v Zagrebu«. (Dve sliki iz Aškerčeve »Stare pravde«.) — 4. a) Martin Krpan doma na Vrhu. (Prizor iz domačega življenja po motivih Levstikove povesti.) b) Povest o Ravbarju, kakor bi jo pripovedoval svojemu bratcu.

VI. razred. Domače naloge: 1. a) Vaški črednik. b) Kmetski sejem. c) Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod sužnjim solncem svetli dnovi. (F. Prešeren.) — 2. a) Ko prvič vidiš človeka, ne sodi! (A. Medved.) b) Prvič v šolo. c) Pismo prijatelju. — 3. a) Rad svet le sodi po zunanjem. (J. Cimperman.) b) Prava pogumnost velja — uniči zapreke kamnite; treba je iti prej v boj, potlej se venci dobo. (J. Cimperman.) — 4. a) Ob morju. b) Na planinah. c.) V kmetski hiši. — *Šolske naloge:* 1. a) Značaj Martina Krpana. b) Ko škrjančki žvrgole. — 2. a) Moja domovina. b) V noben kelih ni točil Bog samega

pelina. (Cankar.) — 3. a) Moje štivo. b) Vse človek preboli. (A. Medved.) c) Grenko je mreti in mreti, — a mrtev biti je sladko. (A. Medved.) — 4. a.) Igra in protigra v Medvedovem «Kacijanarju». b) Brata Zrinjska v Medvedovem «Kacijanarju».

VII. razred. Domače naloge: 1. a) Kmetski original. b) Iz življenja. — 2. a) Komur pevski duh sem vdihnil, — ž njim sem dal mu pesmi svoje; drugih ne, le te naj poje, — dokler da bo v grobu vtihnil. (Prešeren.) b) Čestit si nam lovor bojniške slave, — a ljubimo oljko miru in sprave. (J. Cimperman.) c) Oro gnezdo vrh timora vije, — jer slobode u ravnici nije. (Mažuranić.) — 3. a) Peripetija v Shakespearjevem «Juliju Cezarju». b) Rimsko ljudstvo v Shakespearjevem «Juliju Cezarju». — 4. a) Moj najljubši slovenski pisatelj. b) Kar zares je lepo, — zdi se zmeraj novo. (Medved.) — *Šolske naloge:* 1.) V tih noči. — 2. a) Na vso zemljo solnce sije, — poti vseh megla ne krije. b) Človek strmi nazaj in naprej. — Bilo je, kot bi nikdar ne bilo — in nikdar ne bode poslej. (Medved.) — 3. a) V delih svojih živel sam boš večno. (Aškerc.) b) Pesem nas spremlja v zimskem življenju, — vanjo izlivamo radost, bolest, — v upanju, strahu, veselju, trpljenju — pesmi odmev ostane nam zvest. (Medved.) — 4. a) Dokler ni človek v črno zemljo legel — po sreči hrepeni, — le česar duh nemirni ni dosegel, — v tem sluti srečo in zanjo hiti. (Medved.) b) Cerkvene, politične in literarne razmere v XVI. st.

VIII. razred. Domače naloge: 1.) Kako se zrcali v jeziku in slovstvu narodov kulturni razvoj? — 2.) Prevod Horacijeve ode «Integer vitae» (I. 22) in posledica pesnikovih mislij o njej. — 3. a) Shakespearov «Julij Cezar» v našem gledališču. b) Kaj se mi zdi vzvišeno, kaj malenkostno, kaj smešno? (Razprava.) — *Šolske naloge:* 1. a) Na Ilirski akademiji v Mestnem domu. b) «Osel gre le enkrat na led! — Baš to je oslovstvo. Modrec ve: Danes sem pal, jutri bom plesal po njem». (Oton Župančič.) — 2. a) Vodnik o sebi v pesmi «Moj spominek». b) Slast in veselje vrh planin. (Misli ob Vodnikovih besedah: «Pod velikim tukaj Bogom breztelesen bit' želim.») — 3. a) Spored misli v Prešernovi elegiji «Slovo od mladosti». b) Kako hočem občevati s prijateljem, kako s tovarišem in kako z nasprotnikom? (Razprava.) — 4. Zrelostna naloga (gl. str. 93).

VII.

Učila.

C. kr. naučno ministrstvo je z razpisom z dne 16. februarja l. 1909., št. 29.238 ex 1908, dovolilo 4500 K, da bi se mogle nabaviti nove knjige za dijaško knjižnico, novi fizikalni priroji in novo telovadno orodje. Od te vsote je omenjeno ministrstvo za tekoče leto nakazalo z razpisom z dne 23. februarja l. 1910. št. 4175, 1000 K. Razen tega so učenci prispeli po razpisu istega ministrstva z dne 20. oktobra l. 1909., št. 38.642, za dijaško knjižnico 402 K. Zaradi tega so se letos izdatno pomnožile knjižnične knjige, fizikalna učila in telovadno orodje. — Prav tako je isto ministrstvo z razpisom z dne 7. oktobra l. 1909., št. 18393, dovolilo 4000 K za nabavo prirodopisnih učil in od te vsote za tekoče leto nakazalo z razpisom z dne 25. maja l. 1910., št. 990, 2000 K; toda ta vsota se uporabi za nakup prirodopisnih učil šele v jeseni.

I. Gimnazijska knjižnica, in sicer:

1.) *Učiteljska knjižnica*, ki jo je oskrboval profesor *dr. Ivan Tertnik*, se je pomnožila v šolskem letu 1909./1910. za 187 knjig (i. e. zvezkov + sešitkov) ter za 305 šolskih izvestij.

a) Po nakupu:

α) Časopisov in zbornikov: Verordnungsblatt für den Dienstbereich des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht, 1909. — Zeitschrift für österreichische Gymnasien, 1909. — Zeitschrift für österreichische Volkskunde, 1909. — Ljubljanski Zvon, 1909. — Dom in Svet, 1909. — Slovan, 1909. — Popotnik, 1909. — Zbornik. Na svetlo daje Matica Slovenska. XI. zvezek. (Bleiweisov zbornik). — A. Knezova knjižnica. Zbirka zabavnih in poučnih spisov, XVI. zvezek. 1909. — Zabavna knjižnica. Založila in na svetlo dala Slovenska Matica. XXI. zvezek. 1909. — Slovenske narodne pesmi. Uredil K. Štrekelj. 13. snopič. 1909. — Pre vodi iz svetovne književnosti. VI. zvezek. 1909. — Slovenska zemlja. VI. del: Vojvodina Koroška. I. zvezek. Spisal M. Potočnik. 1909. Hrvatska knjižnica. Knjiga četrta. 1909. — Poučna knjižnica Matice Hrvatske. Knjiga XXXV. 1909. — Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCVI.—CCVIII. 1909. — Hrvatsko Kolo. Naučno-književni zbornik. Knjiga V. 1909. — Slike iz svjetske književnosti. Svezak VIII. 1909. — Hrvatske narodne pjesme. Knjiga V. 1909. (Ženske pjesme. Sveska prva). 1909. — Pedagoški letopis. IX. zvezek. 1909. — Nazorni nauk. II. del. (3. snopič). 1909. — Poljudno znanstvena knjižnica. Izdaja Slovenska Šolska Matica II. zvezek. 1909.

β) Knjig: Jahrbuch des höheren Unterrichtswesens in Österreich, 1910. — Pidoll M., Der neue Normallehrplan des Gymnasiums. — Lavtar L., Didaktika. III. del. Posebno ukoslovje računanja v ljudski šoli. — Lichtenwallner M., Prosto spisje v ljudski šoli. 2. snopič. — Lamberg J., Die erste Hilfe bei plötzlichen Unglücksfällen. — Thesaurus linguae Latinae. Vol. III., fasc. 5, 6; vol. IV., fasc. 6, 7, vol. V., fasc. 1. — Stowassers Lateinisch-Deutsches Schul- und Handwörterbuch. 3. Auflage, von M. Petschenig. Einleitung und etymologischer Teil neu bearbeitet von Fr. Skutsch. — Strigl H., Sprachwissenschaft für alle. I. Jahrgang. Nr. 17 bis 20. — Eberhardt K., Die Poesie in der Volksschule. I. Reihe. 6. Auflage. — Kersnik Janko, Zbrani spisi. Zvezek V., sešit. 2. — Dante Alighieri, Božanstvena komedija. Prvi dio. Pakao. Preveo i protumačio Iso Kršnjavi. — Im Wandel der Jahrtausende. Eine Weltgeschichte in Wort und Bild. Herausgegeben von A. Wirth. — Berichte über den mathematischen Unterricht in Österreich. Heft 1.

b) Podarila je:

C. kr. deželna vlada kranjska: Landesgesetzblatt für das Herzogtum Krain, 1908 in 1909. — Knezoškofijstvo ljubljansko: 1 knjigo. — Mestni magistrat ljubljanski: 1 knjigo (v dveh izvodih). — C. kr. namestništvo štajersko v Gradcu: 1 knjigo. — Založnik Fr. Deuticke na Dunaji: 1 knjigo. — Založnik A. Hölder: 5 knjig. — Založnik Manz: 1 knjigo (v dveh izvodih). — Založnik Fr. Tempsky: 29 knjig. — Slovensko profesorsko društvo (kakor založnik): 1 knjigo. — Kranjska hranilnica: 1 knjigo (v dveh izvodih). — Zveza avstro-ogrskih knji-garjev: 1 knjigo. — Vladni svetnik Fr. Wiesthaler: 86 knjig. — Mestni arhivar A. Aškerc: 10 knjig. — Bivši osmošolec Iv. Lovšin: 3 knjige. — Četrtošolec Ev. Erlah: 2 knjigi.

c) Po zameni:

290 šolskih izvestij.

Koncem šolskega leta 1909./1910. šteje ta knjižnica 5021 knjig (i. e. zvezkov + sešitkov) ter 6642 šolskih izvestij.

2.) *Dijaška knjižnica:*

a) Nemški oddelek dijaške knjižnice, ki ga je oskrboval v šolskem letu 1909./1910. profesor *Jakob Teršan*, se je pomnožil za 73 del, oziroma 125 knjig, in sicer:

a) Po nakupu (za 62 del, oziroma 113 zvezkov):

G. Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte, 21. Auflage von Baldamus: Ergänzungsband. — Gaudeamus, Jahrgang XI. — Deutscher Hausschatz, Jahrg. XXXV. — Karl Mühl, Larven und Käfer. — D. Geyer, Die Weichtiere Deutschlands. — Leo Smolle, Die neuen Reichslande Österreich-Ungarns, Bosnien und Herzegowina. — W. Lackwitz, Das Buch der Tierwelt. — Gustav A. Ritter, Das Buch der Entdeckungen. — K. W. Braun, Der Erdball. Seine Entdecker und seine Wunder. — Das große Weltpanorama. — Umlauf, Die Alpen. — A. v. Schweiger-Lerchenfeld, Atlas der Himmelskunde. — Mellmann, Chemie des täglichen wirtschaftlichen Lebens. — Gustav Ritter, Walhalla und Olymp. — Paul Lindenberg, Auf deutschen Pfaden im Orient. — Eivind Astrup, Unter den Nachbarn des Nordpols. — H. J. Bull, Südwärts! — Unser Vaterland Japan. Ein Quellenbuch, geschrieben von Japanern. — Knigge, Über den Umgang mit Menschen. — Klassische Sentenzen, herausgegeben von Max Mandl. — Lessing: Hamburgische Dramaturgie (2 izvoda), Laokoon (3 izvodi), Emilia Galotti (3 izvodi). — Schiller: Die Räuber (2 izvoda), Die Jungfrau von Orleans (2 izvoda), Wilhelm Tell (2 izvoda), Maria Stuart (3 izvodi), Die Braut von Messina (2 izvoda), Kabale und Liebe (2 izvoda), Fiesco (2 izvoda), Don Carlos (2 izvoda). — Goethe: Goetz von Berlichingen (2 izvoda), Hermann und Dorothea (3 izvodi), Torquato Tasso (3 izvodi), Iphigenie auf Tauris (3 izvodi), Faust I. Teil (2 izvoda). — Grillparzer: König Ottokars Glück und Ende (2 izvoda), Die Ahnfrau (3 izvodi), Das goldene Vlies (2 izvoda), Sappho (3 izvodi). (Vsa ta Lessingova, Schillerjeva, Goethejeva in Grillparzerjeva dela v zbirki: Freytags Schulausgaben etc.) — Dalje zbrana dela naslednjih avtorjev: Herder (3 zvezki), Shakespeare (4 zvezki), H. v. Kleist (2 zvezka), Eichendorff (2 zvezka), Körner (1 zvezek), Uhland (2 zvezka), Freiligrath (2 zvezka), Lenau (1 zvezek). — Dalje: Henrik Ibsen, Dramatische Werke (3 zvezki). — Friedrich Gerstäcker, Ausgewählte humoristische Erzählungen (3 zvezki). — Bibliothek wertvoller Novellen und Erzählungen. Herausgegeben von Dr. O. Hellinghaus (4 zvezki). — Mark Twain, Die Abenteuer Tom Sawyers; Die Abenteuer Huckleberry Finns. — Charles Dickens, Romane. Deutsch von Karl Wilding (13 zvezkov). — Klein-Dorrit, Das Glockenspiel in der Sylvesternacht, Die Pickwickier, Das Heimchen am Herde, David Copperfield jun., Oliver Twist. — Swift, Gullivers Reisen, für die Jugend bearbeitet von Wolfgang Pfeleiderer. — Wyß, Robinson, überarbeitet von K. Schlenker usw. — La Fontaine, Ausgewählte Fabeln für die Jugend. Illustriert von De Monvel.

b) Po darilih: (za 11 del, oziroma 12 zvezkov):

Podarili so: ravnatelj šolski svetnik dr. J. Bezjak: Heinrich von Kleist, Der zerbrochene Krug. — Nam. učitelj Izidor Modic: Clemens Brentano Märchen (2 zvezka), Heinrich Zschokke, Hans Dampf, Kleine Ursachen (1 zvezek). — Mestni arhivar Anton Aškerc: D. Paulus Cassel, Vom Nil bis zum Ganges; Sebastian

Brant, Narrenschiff; Goethes Werke. Auswahl in 16 Bänden (3 deli v 1 zvezku); Nikolaus Lenau, Sämtliche Werke. Herausgegeben von Anastasius Grün (1 zvezek). — Založništvo Freytag-Tempsky je podarilo: H. v. Kleist, Das Käthchen von Heilbronn; Otto Ludwig, Zwischen Himmel und Erde; Droste-Hülshoff, Die Judenbuche; Eduard Mörike, Mozart auf der Reise nach Prag.

Koncem šolskega leta šteje ta oddelek 1182 del v 1316 knjigah.

β) Slovenski oddelek dijaške knjižnice, ki ga je oskrboval namestni učitelj *Anton Lovše*,* se je pomnožila za 63 del, oziroma 126 knjig, in sicer:

a) Po nakupu (za 56 del, oziroma 116 knjig):

Aškerc, Zlatorog (2 izvoda). — Aškerc, Balade in romance (2 izvoda). — Medved, Poezije (2 izvoda). — Pagliaruzzi-Krilan, Poezije. — Prešeren, Poezije (2 izvoda). — Burgar, Simon Gregorčič. — Kersnik, Zbrani spisi (4 zvezki). — Knezova knjižnica (10 zvezkov). — Meško, Ob tihih večerih (2 izvoda). — Meško, Mir božji (2 izvoda). — Murnik, Navihanci (2 izvoda). — Murnik, Znanci (2 izvoda). — Zabavna knjižnica (6 zvezkov). — Cankar, Hlapec Jernej. — Alešovec, Jama nad Dobrušo (2 izvoda). — Alešovec, Vrtomirov prstan (2 izvoda). — Bregar, Potovanje v Liliput (2 izvoda). — Brezovnik, Zvončeki. — Cooper, Naseljenci, Na preriji, Stezosledec, Poslednji Mohikanec (8 izvodov). — Erazem Predjamski (2 izvoda). — Kragelj, Ilijada, Odiseja (4 izvodi). — Majar, Gozdovnik. — Mali vseznalec (2 izvoda). — Feldmaršal grof Radecki (2 izvoda). — Robinson (2 izvoda). — Silvin Sardenko, Roma. — Stowe-Malavašič, Stric Tomova koča. — Sket, Miklova Zala (2 izvoda). — Nikolaj Zrinjski (2 izvoda). — Pravila dostojnosti (3 izvodi). — Dimnik, Avstrijski junaki (2 izvoda). — Funtek, Spominski listi iz zgodovine c. in kr. pešpolka štev. 17 (2 izvoda). — Tominšek, Josip Stritar (2 izvoda). — Vošnjak, Zapiski mladega popotnika (2 izvoda). — Slovenska knjižnica (7 izvodov). — Tom. Grossi, Marco Visconti. — Zupančič, Čez plan (2 izvoda). — Dimnik, Pripovedke iz avstrijske zgodovine (2 izvoda). — Kosi, Zlate jagode, Sto narodnih legend (4 izvodi). — Hubad, Pripovedke za mladino (4 izvodi). — Detela, Gospod Lisec (2 izvoda). — De Amicis, Srce (4 izvodi). — Detela, Malo življenje (2 izvoda). — Medved, Za pravdo in srce. — Zupančič, Pisanice (3 izvodi). — Nedeljko, Narodne pripovedke za mladino (4 izvodi). — Aškerc, Jadranski biseri (2 izvoda).

b) Po darilih:

Darovali so: arhivar Anton Aškerc 4 češke, 1 hrvatsko in 1 slovensko; upokojeni ravnatelj Fran Wiesthaler 1 hrvatsko in 1 slovensko knjigo, drugošolec Šparovec 2 slovenski knjigi.

Koncem šolskega leta šteje ta knjižnica 1126 slovenskih del v 1518 knjigah ter 50 hrvatskih knjig. 26 raztrganih in razbranih knjig se je izločilo iz knjižnice.

II. Zemljepisni in zgodovinski kabinet (varuh profesor *dr. O. Jauker*) se je pomnožil za tale učila:

a) Po nakupu:

Časopisov: Umlauft, Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik, 1910. — Rusch (Becker), Zeitschrift für Schulgeographie, 1910. — Zbirke podob: Fraas, Naravne prikazni (12 tabel). — Zemljevidov: Baldamus, Zemljevid nemške države za 1815. l.

* Na pomoč so mu bili pri izposojevanju knjig učenci V. b. razreda: Lavrenčak Zmagoslav, Pirc Ivan, Poderžaj Ferdo, Rigler Vekoslav in Širca Ignacij.

b) Po darilih:

A. baron Koudelka, Unsere Kriegsflotte, nach Gemälden von Kirchner (krasen zvezek), darilo knjigarne Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Vsa zbirka šteje koncem šolskega leta 106 zemljevidov (v 107 izvodih), 19 atlantov (v 20 izvodih), 22 raznih podob in tabel. 13 zbirk podob, dr. W. Hensella zbirko: Modelle zur Veranschaulichung antiken Lebens, 1 Felklov telurij, 2 zemeljski obli in 59 knjig.

III. Prirodoslovni kabinet (varuh profesor *Anton Peterlin*) se je pomnožil po nakupu za te-le:

a) Pristroje in druge priprave:

Merilo, 10 m dolgo, v kovinskem ovitku. — Tehnica s kazalcem po Hartlu. — Padalne krogle po Augustu. — Metalni stroj po Rosenbergu. — Precesijski aparat po Fesselu. — Steflitschkov aparat za predočevanje pritiska tekočin na dno. — Aparat za predočevanje pritiska v tekočinah po Hartlu. — Aparat za iztekanje tekočin po Weinholdu. — Heronov vodomet. — Looserjev diferencialni termoskop s pristroji. — Pišoče glasbene vilice. — Kaleidofon po Wheatstoneu. — 8 lesenih zvočnih palic. — Magnetometer po Weberu. — Cev napolnjena z živim srebrom za vzbujanje elektrike. — Vertikalni galvanometer z 2 tuljavama. — Dvojni stožec za predočevanje stožkosečnic. — 10 ravnil.

b) Knjige:

Looser, Versuche aus der Wärmelehre.

Nekatere manjše priprave in pristroje je izgotovil šolski sluga Ivan Rozman.

Vsa zbirka šteje koncem šolskega leta: 90 kosov oprave, 475 fizikalnih pristrojov, 13 fizikalnih stenskih slik, 128 kemikalij, 37 lesnih barvil, 282 kemijskih potrebščin, 34 knjig, oziroma zvezkov, 48 kosov orodja, 84 stereometrijskih teles, 29 risalnih potrebščin; skupaj 1220 kosov.

IV. Prirodopisni kabinet, ki ga je oskrboval profesor *Fr. Jeraj*, je pridobil tele predmete:

a) Po nakupu:

Knjig: Thomé, Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz, Bd. V und Folge, Lfg. 74—93. — Francé, R. H., Floristische Lebensbilder, Lfg. 15—20. — Rabenhorst, L., Kryptogamenflora, Bd. VI., Lfg. 9—10. — Landsberg, B. und Schmid, Monatshefte für den naturwissenschaftlichen Unterricht aller Schulgattungen, II. Bd., Lfg. 7—12 und III. Bd., Lfg. 1—5.

b) Darovana učila:

Škrjančar (podaril g. I. Rozman, šolski sluga), lišček (podaril I. Hilbert, učenec I. a.), kobranka (podaril Fr. Drašler, učenec VII.), 2 rakovici (podaril Iv. Podržaj, učenec I. b.), krivuljasta rilnica (podaril M. Pavlin, učenec II. a.), srnjakovi rožički (podaril J. Pavlič, učenec I. b.). — Vsa prirodopisna zbirka šteje koncem šolskega leta: 13 antropoloških, 2909 zooloških, 1241 botaničnih predmetov, 238 kristalnih vzorcev, 1388 rudnin in geoloških predmetov, 150 orodij in potrebščin, 249 prirodopisnih (stenskih in manjših) slik, 235 zvezkov, oziroma snopičev prirodopisne vsebine, skupaj 6378, izmed katerih je že marsikaj zastarelega, poškodovanega in neporabnega.

V. Šolski botanični vrt, ki je v oskrbi namestnega učitelja dr. *Gv. Sajovica*, se je pričel zasajati v šolskem letu 1909./10. Posadilo se je dosedaj 61 vrst iz naslednjih družin: Košarice, zvončice, črnobine, razhudniki, srhkolistnice, svišči, oljčnice, jeglič, vresnice, kobulnice, volčini, vijolice, javorji, metuljnice, zlatičnice, podraščci, murve, bresti, skledičnice, vrbe, perunike, narcisi, lilije, iglovci, praproti. Vse rastline je zavodu prijazno prepustil šolski svetnik g. *Alfonz Paulin*, vodja c. kr. botaničnega vrta v Ljubljani, za kar mu ravnateljstvo tukaj izreka prav iskreno zahvalo.

VI. Risalna učila (oskrbuje realni profesor *Anton Koželj*).

Na novo se je letos nakupilo 7 Torglerjevih predlog in 115 malih geometrijskih teles.

Zbirka šteje koncem tega šolskega leta: 21 knjig, 29 predložnih zbirk, 41 sadrenih vzorcev (okrasov, vaz), 3 reliefe in 5 doprsnic, 1 človeško lobanjo, 44 školjk, 31 vzorcev iz trdega papirja, 6 prstenih posodic, 7 Torglerjevih predlog, 115 geometrijskih teles, 3 risalne deske z oporami in 2 brez opor, 8 Peyrekovih risalnih podlog, 1 risalno ravnilo, 93 komadov risalnične oprave, skupaj 410 komadov.

VII. C. kr. botaniški vrt (pod nadzorstvom c. kr. šolskega svetnika in profesorja v pokoju *Alfonza Paulina* in v oskrbi botaničnega vrtnarja *Frana Juvana*). Pravico, uporabljati ta vrt v svoj prid, imajo vsa ljubljanska učilišča. Troške njegovega vzdrževanja so doslej zlagale (po naredbi c. kr. naučnega ministrstva z dne 17. aprila l. 1891., št. 6323) tukajšnja I. in II. gimnazija s skupnim doneskom letnih 420 K iz prispevkov za učila, ki jih plačujejo učenci, država z doneskom letnih 420 K in mestna občina, ki prispeva 210 K na leto. Odslej naprej I. in II. gimnazija ne bosta nič več prispevali, ampak omenjenih 420 K je tudi prevzela država (po razpisu c. kr. naučnega ministrstva z dne 4. oktobra 1909, št. 17.713) na svoj račun.

VIII. Javna študijska knjižnica z letno državno dotacijo 2400 K je pod zakonitimi pogoji pristopna učiteljem in učencem. Koncem leta 1909 je štela 38.864 del, in sicer 59.837 zvezkov, 8782 sešitkov, 3537 listov, dalje 434 rokopisov in 132 zemljevidov. Bila je v oskrbi c. kr. varuha *Luke Pintarja*.

IX. Deželni muzej Rudolfinum z bogatimi zbirkami iz vseh treh delov narave, mnogimi starinami in kulturnozgodovinskimi predmeti, ki se jim pridružujejo obilne prazgodovinske najdbe, zlasti ostanki nakolnih stavb na Kranjskem.

V r a z e d u															Skupaj
I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V. a.	V. b.	VI.	VII.	VIII.		Skupaj
3. Po materinščini.															
Slovencev	27	33	27	34	39	33+1	34	25	27	19	22	35	28	23	406+1
Hrvatov	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Cehov	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Nemcev	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj	28	33	28	35	39	34+1	34	25	28	19	23	35	28	23	412+1
4. Po veri.															
Katoličanov (latinskega obreda)	28	33	28	35	39	33+1	34	25	28	19	23	35	28	23	411+1
Protestant	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skupaj	28	33	28	35	39	34+1	34	25	28	19	23	35	28	23	412+1
5. Po starosti.															
10 let starih	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
11 »	5	7	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
12 »	10	10	16	7	7	1	7	—	—	—	—	—	—	—	58
13 »	7	12	3	14	12	8	9	—	—	—	—	—	—	—	65
14 »	—	3	2	4	8	10	7	4	4	—	—	—	—	—	42
15 »	—	—	1	5	7	10	10	7	5	—	4	2	—	—	51
16 »	—	—	—	3	4	4	1	9	12	3	8	5	—	—	49
17 »	—	—	—	1	—	1	—	2	7	3	7	13	6	—	40
18 »	—	—	—	—	—	—	—	3	—	8	1	12	5	2	31
19 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	8	4	19
20 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	5	9	17
21 »	—	—	—	—	—	+1	—	—	—	—	—	1	2	6	8
22 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5
23 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	28	33	28	35	39	34+1	34	25	28	19	23	35	28	23	412+1
6. Po bivališču staršev.															
Iz Ljubljane	17	20	17	15	14	17	14	11	6	6	10	4	10	7	168
Od drugod	11	13	11	20	25	17+1	20	14	22	13	13	31	18	16	244+1
Skupaj	28	33	28	35	39	34+1	34	25	28	19	23	35	28	23	412+1

	V r a z r e d u														Skupaj
	I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V. a.	V. b.	VI.	VII.	VIII.	
7. Razredba.															
a) <i>Koncem šolskega leta 1909./1910.</i> <i>je bilo:</i>															
Za vstop v višji razred (ozir. je dovršilo najvišji razred):															
Z odliko sposobnih (z odličnim uspehom)	1	6	2	3	5	2	1	—	6	1	2	3	3	2	37
Sposobnih (z dobrim uspehom)	18	18	11	23	21	20	22	13	19	13	18	25	19	18	258
V obče sposobnih	1	2	3	1	3	5	—	2	1	—	—	—	—	—	18
Nesposobnih (z nezadostnim uspehom)	7	7	7	8	7	5	9	7	2	2	1	3	2	2	69
Ponavljajna izkušnja se je dovolila	1	—	5	—	3	1+1	2	2	—	2	2	4	3	1	26
Nerazredovani so ostali	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	—	4
Izrednih učencev	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	28	33	28	35	39	34+1	34	25	28	19	23	35	28	23	412+1
b) <i>Dodatek k šolskemu letu 1908./1909.</i>															
Ponavljajnih izkušenj je bilo dovoljenih	—	—	1	—	2	2	—	—	—	3	—	4	3	2	17
Izkušajo je prebilo	—	—	1	—	2	2	—	—	—	1	—	4	3	2	15
Izkušajo ni prebilo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
K izkušnji jih ni prišlo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dodatnih izkušenj je bilo dovoljenih	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Izkušajo je prebilo	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Izkušajo ni prebilo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K izkušnji jih ni prišlo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tedaj je končni <i>posledek</i> za šolsko leto 1908./1909. tale:															
Za vstop v višji razred je bilo (oziroma je dovršilo najvišji razred):															
Z odliko sposobnih (z odlič. uspehom)	1	5	1	3	2	—	7	1	3	6	—	3	3	3	38
Sposobnih (z dobrim uspehom)	21	12	19	30	30	18	19	16+1	17	30	—	30	24	35	301+1
V obče sposobnih	4	3	4	2	5	5	4	4	2	—	—	—	—	—	33
Nesposobnih (z nezadost. uspehom)	10	7	6	7	2	8	—	4	3	5	—	4	2	—	58
Nerazredovani so ostali	—	+1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+1	—	+2
Skupaj	36	27+1	30	42	39	31	30	25+1	25	41	—	37	29+1	38	430+3

V r a z e d u

V r a z e d u															Skupaj
I. a.	I. b.	I. c.	II. a.	II. b.	III. a.	III. b.	IV. a.	IV. b.	V. a.	V. b.	VI.	VII.	VIII.		
8. Denarni prispevki učencev.															
Šolnino jih je moralo { v I. poluletnju	12	14	16	9	4	5	3	4	2	3	3	5	3	3	86-
plačati { v II. »	7	5	11	15	15	13	8	14	7	7	3	9	10	5	129-
Na pol oprošenih je { v I. »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
bilo { v II. »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Popolnoma oprošenih { v I. »	17	21	15	32	38	31	32	23	28	21	22	33	28	25	366-
je bilo { v II. »	20	28	17	21	25	21	26	11	23	13	20	26	19	18	288-
Šolnina je znašala { v I. poluletnju K	480-	560-	640-	360-	160-	200-	120-	160-	80-	120-	120-	200-	120-	120-	3440-
» { v II. »	280-	200-	440-	600-	600-	520-	320-	560-	280-	280-	120-	360-	400-	200-	5160-
Skupaj K	760-	760-	1080-	960-	760-	720-	440-	720-	360-	400-	240-	560-	520-	320-	8600-
Vzprejemnina je znašala K	151-20	142-80	147-	12-60	42-	4-20	4-20	12-60	—	25-20	12-60	8-40	12-60	4-20	579-60
Prispevki za učila so znašali »	78-	78-	74-	84-	84-	72-	72-	54-	60-	52-	52-	76-	62-	56-	954-
Prispevki za nemško in slovensko															
dijaško knjižnico so znašali »	28-	33-	29-	39-	40-	34-	34-	25-	30-	21-	25-	35-	29-	—	402-
Prispevki za igrata so znašali »	15-60	15-60	14-80	16-80	16-80	14-40	14-40	10-80	12-	10-40	10-40	15-20	12-40	11-20	190-80
Skupaj K	272-80	269-40	264-80	55-80	182-80	124-60	124-60	102-40	102-	108-60	100-	134-60	156-	71-40	2126-40
9. Udeležba pri pouku v odnosno-obveznih in neobveznih predmetih.															
Italijanska	—	—	—	—	—	—	—	3	7	2	4	13	18	3	50
Francoščina	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	2	6	2	1	15
Risaje	2	3	4	7	7	10	2	—	4	1	2	—	—	—	46
Lepopisje	11	14	10	9	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
Telovadba	11	9	3	11	12	8	10	6	1	—	2	3	—	—	86
Petje	3	8	5	6	9	5	1	3	1	1	2	—	—	—	44
Stenografija, a) slovenska	—	—	—	—	—	—	—	10	16	7	10	5	8	1	57
b) nemška	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	8	—	12
10. Ustanove.															
Število štipendistov	—	—	2	1	2	4	1	—	—	2	1	5	5	5	28
Skupni znesek ustanov K	—	—	600-	80-	355-	609-84	84-	—	—	140-	107-05	1141-	764-	948-	4828-89

II. Podpore.

a) Ustanove. (prim. št. 10!).

Štev.	Imena štipendistov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
1	Podreberšek Stanko	I. c.	Josip Bergant	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 19. VI. 1907, št. 12.461	400.—
2	Puc Anton	I. c.	Fond za prebitek iz dohodarskih glob	c. kr. finančnega ministrstva z dne 12. VII. 1907, št. 47.768	200.—
3	Pavlin Maks	II. a.	Blaž Blaznik	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 24. XII. 1903, št. 24.929	80.—
4	Kenk Boris	II. b.	Tomaž Chrön	c. kr. namestništva v Gradcu z dne 22. VII. 1909, 1920 št. 8 $\frac{1920}{8}$	200.—
5	Krištof Vladimir	II. b.	Ignacij Federer	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 21. II. 1910, št. 28.027 ex 1909	155.—
6	Jeglič Ciril	III. a.	«Nepoznan» II.	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. III. 1909, št. 4875	80.—
7	Kočevar Ivan	III. a.	Andrej Leuz	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. VII. 1908, št. 16.418	78.84
8	Pečenik Rudolf	III. a.	Jurij Töttinger, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. IV. 1908, št. 8393	118.—
9	Tomšič Josip	III. a.	Neža Schittnig	knezoškojski ordinariat z dne 4. II. 1909, št. 565	333.—
10	Vider Friderik	III. b.	Lovrene Lakner, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 29. X. 1908, št. 24.463	84.—
11	Koleša Ivan	V. a.	Valentin Hočevar	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 26. I. 1909, št. 1790	80.—
12	Miglič Jakob	V. a.	Mihael Cmersa	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 24. VI. 1905, št. 12.031	60.—
13	Krhne Štefan	V. b.	Dominik Repitsch, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 4. II. 1908, št. 2426	51.—
			Lukež Marenig	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 27. I. 1910, št. 2177	56.05
14	Lavrič Vinko	VI.	Marija Kosmatsch	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 29. I. 1909, št. 29.088 ex 1908	200.—
				Odnos	2175.89

Štev.	Imena štipendistov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
				Prenos .	2175·89
15	Lobé Ludovik	VI.	Anton Umek, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 16. I. 1906, št. 547	249·—
			Valentin Kuss, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 7. I. 1905, št. 213	95·—
			Adam Schuppe, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. I. 1905, št. 1616	65·—
16	Pintar Anton	VI.	Friderik Skerpin, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. VII. 1905, št. 12.870	106·—
			Friderik Skerpin	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 21. II. 1906, št. 3014	86·—
			Fran Schagar, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 18. IX. 1908, št. 18.730	102·—
17	Schrey Amon	VI.	Anton Kos, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 21. VI. 1906, št. 12.970	120·—
18	Stanonik Ivan	VI.	Jurij Töttinger, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 16. I. 1906, št. 547	118·—
19	Bregar Vladimir	VII.	Fran Knerler, 3. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. VIII. 1907, št. 16.091	200·—
20	Glowacki Kazimir	VII.	Godbeni fond, 3. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 18. I. 1909, št. 29.099 ex 1908	110·—
21	Jelenc Leon	VII.	Jernej Sallocher	mestnega magistrata ljub- ljanskega z dne 14. III. 1907, št. 10.674	100·—
			Blaž Kortsche, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 1. VII. 1906, št. 12.802	79·—
22	Tominec Ivan	VII.	Martin Lamb in Schwarzenberg, 6. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. III. 1903, št. 943	186·—
23	Žvokelj Dominik	VII.	Matej Schigur, 2. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 1. VII. 1909, št. 20.739 ex 1908	89·—
24	Abram Anton	VIII.	Pavel Abram	namestništva tržaškega z dne 2. II. 1906, št. 39.457 ex 1905	532·—
				Odnos .	4412·89

Štev.	Imena stipendistov	Razred	Ime ustanove	Podelilni odlok	Znesek v kronah
				Odnos .	4412·89
25	Klembas Anton	VIII.	Lovro Lakner, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 28. XII. 1903, št. 24.987	84·—
26	Sodnik Ivan	VIII.	Jernej Sallocher	mestnega magistrata ljub- ljanskega z dne 10. III. 1910, št. 6245	100·—
27	Wohinz Ivan	VIII.	Maks Wiederwohl, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 11. I. 1905, št. 23.524 ex 1904	145·—
28	Žgur Ivan	VIII.	Matej Šigur, 1. mesto	c. kr. dež. vlade kranjske z dne 5. III. 1904, št. 1521	87·—
				Skupaj .	4828·89

b) *Podporno društvo in druge podpore.* Večina naših učencev, ki so po največ sinovi kmetskih staršev, delavcev, obrtnikov in nižjih uradnikov, je tako ubožna, da ne bi mogla pohajati našega zavoda, ko bi je ne podpiralo tukajšnje prebivalstvo in v najnovejši dobi tudi sploh na Kranjskem stanujoče ljudstvo po svoji milosrčnosti. Prebivalstvu so se tudi pridružili visoki deželni zbor, slavni mestni magistrat ljubljanski, slavna Kmetška posojilnica in slavna Glavna posojilnica.

Da bi darovi pritekali tem obilneje, je ravnateljstvo v tem šolskem letu ustanovilo «Podporno društvo za učence c. kr. II. drž. gimnazije v Ljubljani», ki odslej naprej zalaga ubožno knjižnico ter daje vrednim in ubogim učencem podpore.

Iz nabranih prispevkov so se torej preskrbovali pridnejši učenci z učnimi knjigami, vrhu tega pa so nekateri prejeli večje ali manjše zneske v gotovini za stanovanje in hrano. — 10 % nabrane vsote se naloži vsako leto po pravilih v Mestno hranilnico kot glavnica. Tako se bo nabiral podporni zaklad, ki bo vsako leto prinašal gotove obresti.

Ubožna knjižnica, ki jo oskrbuje prof. dr. Pečjak, se je pomnožila za 250 novih učnih knjig. Nakupilo se je 240 knjig; darovali pa so: četvero g. realčni profesor Jos. Mazi, petero ravnatelj in eno učenec R. Bežek.

Računski pregled.

I. Dohodki.

A. Glavnica.

Neimenovan daroval za glavnico K 200·—

B. Za razpolaganje z gotovino so l. darovali:

visoki dež. zbor vojvodine Kranjske K 700·—

slavni občinski svet dež. stol. mesta Ljubljane 150·—

Odnos K 1050·—

Prenos . . .	K 1050'—
slavna Kmetška posojilnica v Ljubljani	» 100'—
slavna Glavna posojilnica v Ljubljani	» 40'—
gosp. Jernej Bahovec, trgovec s papirjem	» 30'—
» Ottomar Bamberg, knjigotržec	» 30'—
» dr. Al. Nastran, prefekt mis. dijaške hiše	» 10'—
neka družba v gostilni pri Banku po šolskem slugi Rozmanu	» 10'—

Ob novem letu:

- a) gg. učitelji, oz. profesorji: A. Jeršinović 3 K, dr. Kropivnik, dr. J. Pipenbacher, J. Wester, nam. učitelji André, Kralj, Lokovšek, Sajovic po 4 K, A. Peterlin in J. Teršan po 5 K, dr. O. Jauker 6 K, nam. učitelj Mazi 7 K, ravnatelj dr. J. Bezjak, Fr. Jeraj, dr. Iv. Tertnik, A. Virbnik po 10 K, dr. Gr. Pečjak 20 K, skupaj » 114'—
- b) učenci: razreda I. a 6 K, I. b 11·30 K, I. c 8 K, II. a 10·40 K, II. b 7·54 K, III. a 9·89 K, III. b 10·37 K, IV. a 5·07 K, IV. b 8·24 K, V. a 5·65 K, V. b 11·48 K, VI. 6·16 K, VII. 10·11 K, VIII. 9·22 K, skupaj . . . » 119·43

O drugih prilikah:

učenci I. a razr., namesto venca za umrlega sošolca	» 8·72
učenci II. b razr., 0·66 K, učenci III. a razr. 1·60 K, skupaj	» 2·26
Popustki dobljeni pri nakupu zvezkov so znašali:	
v razr. I. a 0·77, III. b 0·71, IV. a 0·18, V. a 0·16, VII. 0·78, VIII. 1·52, skupaj	» 4·12

Odnos . . . K 1518·53

¹ I. a razreda: Hilbert, Sbrizaj po 1 K; Zupnek Bog., Zupnek Fran po 60 h; Adamič 40 h; Krish 24 h; Benčan, Ilec, Luxa, Paulin po 20 h; Mrak, Rojce po 16 h; Debeljak, Stojkovič po 14 h; Kune 12 h; Bovha, Drogenik, Kanobelj, Majce Al., Prezelj, Smit po 10 h; Jenko 4 h. — I. b razreda: Fakin 1 K 46 h; Vrhovec 1 K 40 h; Pavlič 80 h; Klenha 60 h; Srebotnjak 64 h; Stefancioza 44 h; Lovšin, Zvokelj po 40 h; Dimnik Ciril 36 h; Plevel 31 h; Jeglič, Kemperle, Kušar, Štímeec po 30 h; Aljančič, Čeh, Christof, Fajfar, Frančič, Gabršek, Gnezda, Kraševac, Križman, Majcen, Nosan, Prosene, Rihar, Sadar, Trdan po 20 h; Podržaj 10 h. — I. c razreda: Funda, Suflaj po 1 K; Ravnikar 80 h; Predovič 60 h; Oražem 56 h; Černe, Dovjak, Filipan, Puc po 40 h; Dermastija 36 h; Slana 30 h; Lilleg, Mole, Svete po 20 h; Belič, Kavčič, Kumelj, Prijatelj po 12 h; Črnagoj, Gabršek, Možek, Nagode, Podreberšek, Rupnik, Zakrajšek po 10 h. — II. a razreda: Kraut, Lončar, Vidmajer po 1 K; Masle 60 h; Gabršek, Kozelj po 50 h; Terpin 41 h; Goljar, Habič po 40 h; Gabrejna 37 h; Vesely 30 h; Debelak 28 h; Bele, Bitenc, Borštnik Bruno, Dekleva, Irkič, Lajovec, Lilleg, Pibernik, Schrey, Sieherl, Zagar po 20 h; Bizjak 14 h; Aplenc, Borštnik Rado, Daneu, Eiletz, Grampovčan, Korošec, Kristof, Pavlin, Poderžaj, Puntar, Rožič, Torkar, Sparovec, Wissiak po 10 h. — II. b razreda: Fojkar, Magolič po 60 h; Bregar, Gradišnik, Lenassi po 40 h; Steh 30 h; Rebolj 26 h; Florjančič, Gnezda, Gornik, Hojan, Jelenič, Kavčič, Kenk, Krotič, Leben, Modič, Osana, Pavčič, Sedej, Sieherl, Sket, Židan po 20 h; Bahovec, Bayr, Bergant, Gden, Grobljar, Kikelj, Ponikvar, Pogačar, Remie, Strnad, Tomažič, Tomec, Teršar po 10 h; Prelog 8 h. — III. a razreda: Černe Jos., Dolenc, Vizjak Fr. po 1 K; Černe Iv. 60 h; Macher 54 h; Jeglič, Kavčič po 50 h; Kragelj, Outrata po 40 h; Arko 32 h; Kos, Lukesch po 30 h; Lunaček 28 h; Borštnik 23 h; Jenko 21 h; Ahčin, Bežek, Debelak, Majhene, Novak, Oblak, Pance, Rus po 20 h; Nadrah 11 h; Arzenšek, Guzelj, Kollaritsch, Sever, Tomaž, Tomšič po 10 h. — III. b razreda: Modič 1 K 10 h; Goropevšek 1 K 4 h; Kavčnik, Zalesjak 1 K, Pristov 62 h; Gologranc 50 h; Ivane, Mežan po 40 h; Peterca 37 h; Janež 26 h; Sterle, Štepec po 24 h; Bahovec, Rihar, Rozman,

2. plačali so:

a) ustanovnino naslednji ustanovniki:

gosp. Jernej Stele, trgovec v Sp. Šiški, v znesku	50'—
» dr. Iv. Tertnik, c. kr. prof. v Ljubljani	50'—
gospa Terezija Tertnik, prof. soproga v Ljubljani	50'—
gosp. Iv. Velkavrh, c. in kr. nadporočnik v p. v Ljubljani . . .	50'—
» Vojteh Vidmajer, bančni uradnik v Ljubljani	50'—

b) letnino naslednji redni člani:

gosp. Avg. Agnola, steklar v Ljubljani	4'—
» Ivan Bajželj, trgovski agent v Ljubljani	4'—
» Oton Bayr, ravnatelj Kmetске posojilnice	4'—
» Fr. Bergant, posestnik v Ljubljani	4'—
» J. S. Benedikt, trgovec v Ljubljani	4'—
» Fr. Bregant, oficial v Ljubljani	4'—
» Marko Borušak, urar v Trbovljah	4'—
» Jos. Cotič, posestnik v Ljubljani	4'—
» dr. Jernej Demšar, šol. zdravnik v Ljubljani	4'—
» Fr. Dekleva, oficial v Vipavi	4'—
» Jak. Dimnik, posestnik pri D. M. v Polju	4'—
» Jerica Dolenc v Ljubljani	4'—
» Juri Fajfer, c. kr. okr. sodnik v Črnomlju	4'—
» Fr. Ferencak, Šmarje pri Jelšah	4'—
» Emerik Filipan, oficial v p. v Ljubljani	4'—
» Ivan Franza, posestnik, Škedenj pri Trstu	5'—

Smerdu, Vider, Vidrih po 20 h; Kadunc 17 h; Baltezar, Mravlje, Strnad po 16 h; Jančar, Tavčar po 14 h; Christof, Pintar, Srebot po 12 h; Cepuder, Hlebec, Jeretina, Poljanec, Porenta po 10 h; Gregorič 6 h; Benedik 5 h. — **IV. a razreda:** Jakše 62 h; Tomšič 51 h; Bregar, Gregorič po 40 h; Rogelj 31 h; Bajželj, Banovec, Černč, Podražaj, Rižner po 20 h; Rant 12 h; Uran 11 h; Andolšek, Bezljaj, Gabršek, Jean, Kolar, Kozak, Pavlovčič, Puc, Štrukelj, Vadnal, Vilhar, Završnik, Zorko po 10 h. — **IV. b razreda:** Kovač 2 K; Leustek 1 K; Sturm 50 h; Berlec, Hirschmann po 30 h; Kuhar 22 h; Bende, Benedik, Borušak, Fidler, Haller, Jakab, Lovšin, Osana, Petrič, Prezelj, Prusnik, Rupnik, Seliškar, Turk po 20 h; Csontola, Rekef po 17 h; Feštajn 14 h; Horvat, Zupan po 12 h; Arh, Drašler, Erlah, Kūhar po 10 h. — **V. a razreda:** Sirk 1 K; Ferencak, Klavs, Rebolj po 50 h; Miglič 40 h; Cerar, Lapajne po 30 h; Mihelčič 25 h; Jerin, Koleča, Leskovec, Lozej, Modrijan, Pirnat, Velikajna, Zalokar po 20 h; Kogoj, Novak, Pišek po 10 h. — **V. b razreda:** Gregorič 2 K; Čermak, Hirschman, Novak, Sajovic po 1 K; Šimnic 60 h; Gerčar, Gregorec, Mohar, Oblak Iv., Oblak Jos., Tšhamernik po 40 h; Rigler 38 h; Krhne, Lavrenčak, Peček, Pirc, Poderžaj, Selan, Stojkovič, Širca po 20 h; Mauer 16 h; Švigelj 14 h; Richter, Zakrujšček po 10 h. — **VI. razreda:** Stelč 1 K; Franza 60 h; Jamnik, Penko po 40 h; Vovk 24 h; Gorše, Janežič, Jerina, Korun, Kranje, Mlakar, Miklave, Ogorele, Schiffrer, Schrey, Skobe, Stanonik, Širaj, Urek, Zupančič po 20 h; Češnik 12 h; Ambrožič, Detela, Drobnik, Lavrič po 10 h. — **VII. razreda:** Bregar, Kozak po 1 K; Zibert 70 h; de Gleria, Jelenc po 60 h; Jug, Pele, Sobočan po 50 h; Gabrovšek J., 48 h; Pfeifer 40 h; Kolenc 38 h; Privšek 36 h; Bole, Burja, Jaklič 30 h; Suštar 22 h; Gabrovšek A., Novak, Petritsch, Selan, Simonič, Zvokelj po 20 h; Luštrek 15 h; Drašler 13 h; Marolt 12 h; Brodar, Derganc, Safošnik po 10 h; Zaletel 7 h. — **VIII. razreda:** Abram, Lemež po 2 K; Sodnik 50 h; Matičič, Mikuš, Ramovž po 40 h; Wohinz 32 h; Lekan, Lovšin, Rus, Sturm, Zgur po 30 h; Bajec, Borštnik, Gosar, Malin, Lellic, Primec, Štamear po 20 h; Klembar, Merješič po 10 h.

	Odnos . . .	K 1833·53
gosp. Anton Foerster, glasb. ravn. v p. v Ljubljani . . .	»	4'—
» dr. Vinko Gregorič, primarij v Ljubljani . . .	»	4'—
» Leopoldina Gregorič, trg. soproga v Ljubljani . . .	»	4'—
» Fran Gnezda, trgovec, Unec pri Rakeku . . .	»	4'—
» Ferdo Gologranc, zid. mojster v Gaberju pri Celju . . .	»	4'—
» Anton Gorše, posestnik v Ljubljani . . .	»	4'—
» J. Hartmann, gostilničar v Ljubljani . . .	»	4'—
» Fran Hirschman, knjigovodja v Ljubljani . . .	»	6'—
» Mat. Hubad, koncertni vodja v Ljubljani . . .	»	4'—
» Fran Ilc, posestnik, Goričavas pri Ribnici . . .	»	4'—
» Ignacij Irkič, ključavničar v Ljubljani . . .	»	4'—
» Viktor Izlakar, kavarnar v Ljubljani . . .	»	4'—
» Josipina Jean, šivilja v Ljubljani . . .	»	4'—
» Ivan Jeglič, ravnatelj v Ljubljani . . .	»	4'—
» Friderik Juvančič, prof. v Ljubljani . . .	»	4'—
» Blaž Kamenšek v Ljubljani . . .	»	4'—
» Ivan Kavčnik, c. kr. sod. svetnik v Ljubljani . . .	»	4'—
» Fran Kavčič, posestnik v Ljubljani . . .	»	4'—
» Josip Kikelj, krojač v Boh. Bistrici . . .	»	4'—
» Fran Kogoj, not. uradnik na Vrhniki . . .	»	4'—
» Ignacij Kovač, posestnik v Št. Janžu . . .	»	4'—
» Milan Kozak, mesar v Ljubljani . . .	»	4'—
» Ant. Kržič, prof. v Ljubljani . . .	»	4'—
» dr. Štefan Kraut, sod. svetnik v Gor. Logatecu . . .	»	4'—
» Ivan Lapajne, poštni kontrolor v Ljubljani . . .	»	4'—
» dr. Urban Lemež, odvetnik v Slov. Bistrici . . .	»	4'—
» Julij Lenassi, trgovec Gor. Logatec . . .	»	4'—
» Ivan Lončar, c. kr. finančni svetnik v p. v Ljubljani . . .	»	4'—
» dr. J. Lesar, semeniški ravnatelj v Ljubljani . . .	»	4'—
» Milan Leustek, lekarnar v Ljubljani . . .	»	4'—
» Fran Lovšin, nadučitelj v Vinici . . .	»	4'—
» Marino Luxa, posestnik v Proseku . . .	»	4'—
» Matija Matičič, posestnik v Rakek . . .	»	4'—
» Ivan Mlakar, gostilničar . . .	»	4'—
» Andrej Modic, posestnik v Rakeku . . .	»	5'—
» Ivan Moran, uradnik v Ljubljani . . .	»	4'—
» Valentin Mrak, krčmar v Ljubljani . . .	»	4'—
» Neimenovan . . .	»	4'—
» Valentin Ontrato, vozni mojster v Ljubljani . . .	»	4'—
» Makso Paulin, višji živinozdravnik v Črnomlju . . .	»	4'—
» Alojz Pelc, revizor v Ljubljani . . .	»	4'—
» Marija Peček, posestnica, M. Lašče . . .	»	4'—
» dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani . . .	»	4'—
» Jakob Pretnar, učitelj v Ljubljani . . .	»	4'—
» Juri Pfeifer, fin. nadkom. v Ljubljani . . .	»	4'—
» Makso Pleteršnik, prof. v p. v Ljubljani . . .	»	4'—
» dr. Josip Pogačnik, zdravnik v Ljubljani . . .	»	4'—
» Jakob Podreberšek, stražnik v Ljubljani . . .	»	4'—

Odnos . . . K 2028·53

gosp. Ant. Puc, fin. respicijent v Krškem	4·—
» Ant. Reih, c. kr. blag. ravnatelj v Ljubljani	4·—
» Fran Rebolj, trgovec, Krka	4·—
» Ivan Remic, kancelist v Ljubljani	4·—
» Aleks. Ravnikar, sod. svetnik v Litiji	4·—
» dr. Avg. Rozina, odvet. koncipijent v Ljubljani	4·—
» Ivan Rozman, šol. sluga v Ljubljani	4·—
» Fran Rus, učitelj na Bledu	5·—
» Ivan Rus, lesotržec, Travnik pri Rakeku	4·—
» Josipina Schumi, posestnica v Ljubljani	4·—
» Lavoslav Schwentner, knjigotržec v Ljubljani	4·—
» Ivan Sbrizaj, dež. stavbni svetnik v Ljubljani	4·—
» Ivan Sirk, posestnik v Ljubljani	4·—
» Souvan in sin, trgovca v Ljubljani	4·—
» Karol Sajovic, kontrolor v Ljubljani	4·—
» Šteh, posestnik, Cesta pri Dobropoljah	5·—
» dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani	4·—
» Fran Terpin, posestnik, Zdenska vas	4·—
» Ivan Tomažič, nadučitelj v Tinjah	4·—
» Fran Trdina, trgovec v Ljubljani	4·—
» dr. Karel Triller, odvetnik v Ljubljani	4·—
» Ivan Tomšič, krojač, Vrd pri Vrhniku	4·—
» Fran Urek, trg. sotrudnik v Ljubljani	4·—
» Fran Vidrih, posestnik, Begunje	4·—
» Andrej Vrhovec, posestnik v Ljubljani	4·—
» Ivan Zakotnik, župan v Gornji Šiški	4·—
» Ivan Ženko, kalkulant v Ljubljani	4·—
3. Za izgubljene ali poškodovane knjige so učenci plačali	3·20
4. Ostanek iz šolskega leta 1908./09.	3·03
Skupaj	K 2144·76

II. Stroški.

Za učne knjige, in sicer še za šolsko leto 1908./09.	K 294·75
Za šolsko leto 1909./10.	» 641·62
Podpore v gotovini	» 87·93
Stroški o priliki ustanovitve Podpornega društva	» 86·11
Za kolek	» —·64
Skupaj	K 1111·05

III. Bilanca.

Ako se od dohodkov v znesku	K 2144·76
odbijejo stroški v znesku	» 1111·05
ostane v gotovini	K 1033·71

od katerih se po § 2. društvenih pravil prišteje 10 % h glavnici.

Blagodušno so podpirali revne učence, oskrbujoč jih docela ali podajajoč jim hrano vsak dan ali vsaj posamezne dneve v tednu, še naslednji zavodi: preč. vodstvo usmiljenih sester v hiralnici, preč. vodstvo Marijanišča, misijonske kongregacije in Salezijanske družbe, samostana prečastitih oo. frančiškanov in mm. uršulink, slavno vodstvo »Ljudske in dijaške obednice« in slavno vodstvo »Domovine«. Tudi mnogi zasebniki so jih podpirali na isti način, med njimi posebno nekateri preč. gg. duhovniki ljubljanski, zlasti preč. g. kanonik A. Kalan.

Izpolnjujoč prijetno dolžnost, zahvaljuje poročevalec v imenu zavoda vse njegove p. n. dobrotnike kar najtopleje ter priporoča »Podporno društvo« in pomoči potrebne učence še njihovi nadaljnji blagohotnosti.

12. Vzprejemnine in prispevki učencev za učila (gl. št. 8.)

Ti doneski so se porabili v zmislu ministrskih naredeb z dne 14. junija l. 1878., šte. 9299, in z dne 17. aprila l. 1891., šte. 6323, za nakup učil, potrebnih pri posameznih učnih strokah, in knjig za knjižnice.

IX.

Zrelostne izkušnje.

A. V poletnem roku šolskega leta 1908./09.

1. Izid te zrelostne izkušnje je naznanjen v lanskem izvestju na str. 80.

2. Seznamek pri tej izkušnji aprobiranih abiturientov:

(Debeli tisk znači »zrel z odliko«.)

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstvo leto	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov se se odločili
Dequal Fran	Ljubljana	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 9 letih	za pravoznanstvo
Dostal Adolf	Ljubljana	1888	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 10 letih	za pravoznanstvo
Gabrovšek Fran	Rovte pri Logatcu	1890	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za pravoznanstvo
Gasperčič Valentin	Sv. Ivan pri Trstu	1887	pohajal gimnazije v Trstu in Gorici, 7. in 8. razred dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani; za študije porabil 11 let	za pravoznanstvo
Gomilšek Vladimir	Stara vas pri Vidmu na Štajerskem	1888	1. — 3. razred dovršil na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, 3. — 8. na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 11 letih	za gozdarstvo

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstveno leto	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov so se odločili
Jelenec Josip	Trnje pri Slavini	1890	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za arhitekturo
Jošt Josip	Lipovec pri Celju na Stajerskem	1887	1. — 4. razred dovršil na gimnaziji v Celju, 5. — 8. razred na II. drž. gimnaziji v 8 letih	za pravoiznanstvo
Kete Ivan	Dolenje pri Vipavi	1888	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za bogoslovje
Koder Anton	Zagorje ob Savi	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za pravoiznanstvo
Kranjc Ivan	Podgora pri Zgornji Vrhniki	1887	1. in 2. razred dovršil na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, 3. — 8. razred na II. drž. gimn. v Ljubljani v 11 letih	za kak uradniški posel
Kržan Fran	Ljubljana	1889	1. in 2. razred dovršil na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, 3. — 8. razred na II. drž. gimn. v Ljubljani v 8 letih	za železništvo
Ločnik Emerik	Borovnica	1890	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil
Lojk Rudolf	Černici na Primorskem	1888	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstveno leto	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov so se odločili
Lovšin Ivan	Spodnje Laze pri Ribnici	1890	1. razred dovršil na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, vse ostale razrede na II. drž. gimn. v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil
Maršič Fran	Glozel pri Sodražici	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 10 letih	za zdravilstvo
Pernat Anton	Pleterje pri Sv. Lovrencu na Štajerskem	1887	pohajal gimnaziji v Mariboru in Novem mestu in II. drž. gimnazijo v Ljubljani ter tu dovršil svoje študije v 9 letih	za gozdarstvo
Peterlin Fran	Kisovec pri Zagorju	1888	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil
Pirc Josip	Bedenica, Hrvatsko	1890	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil
Ravnik Josip	Bohinjska Bistrica	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za pravoznanstvo
Rodič Alojz	Sv. Jurij pod Kumom	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za zdravilstvo
Selan Anton	Dobrunje	1884	1. in 2. razred dovršil na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, vse ostale razrede na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 12 letih	za železništvo

Imena abiturientov	Rojstveni kraj	Rojstveno leto	Kraj in doba gimnazijskega šolanja	Izmed vseh aprobiranih abiturientov so se odločili
Selan Ivan	Stepanja vas pri Ljubljani	1891	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za pravoznanstvo
Širaj Jakob	Metulje pri Rakeku	1887	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil
Šušteršič Fran	Horjul	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za bogoslovje
Tome Alojzij	Ljubljana	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 9 letih	za pravoznanstvo
Trobej Anton	Gornji grad na Štajerskem	1889	1. — 4. razred dovršil na gimnaziji v Celju, 5. — 8. na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, vse v 9 letih	za zdravilstvo
Tršar Fran	Dolenja Planina	1889	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za zdravilstvo
Virant Stanislav	Gomilsko na Štajerskem	1890	1. — 6. razred dovršil na gimnaziji v Celju, 7. in 8. na II. drž. gimnaziji v Ljubljani, vse v 8 letih	se še ni odločil
Vizjak Ivan	Ljubljana	1890	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za živinozdravništvo
Železnik Fran	Gorenje Orle	1885	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	se še ni odločil
Žerjav Ivan	Toplice	1887	vse razrede dovršil na II. drž. gimnaziji v Ljubljani v 8 letih	za železništvo

B. V šolskem letu 1909./10.

1. V jesenskem roku ni bilo na zavodu zrelostne izkušnje.

2. V zimskem roku.

Za to izkušnjo sta se oglasila samo dva izmed petih v poletnem roku prejšnjega šolskega leta reprobiranih abiturientov, od katerih je moral eden ponoviti tudi pismeni izpit iz slovenščine, obadva pa ves usni izpit.

V izvršitev je dobil prvi na izbor te-le tri naloge: 1.) Sodba množice — po Horacijevem reku: «Interdum vulgus rectum videt; est, ubi peccat». (Ep. II., 1, 63.) — 2.) Avstrija pred sto leti in danes. — 3.) Gregorčičeve poezije.

Usni izpit, ki mu je predsedoval c. kr. deželni šolski nadzornik *Fr. Hubad*, sta oba kandidata prebila dne 5. februarja l. 1910.

3. V poletnem roku.

Za to izkušnjo se je oglasilo vseh 23 javnih osmošolcev.

Zrelostne naloge so se pisale dne 8., 9., 10. in 11. junija. V izvršitev so dobili kandidatje te-le naloge:

1.) Iz latinščine: Za prevajanje v nemščino: Tacitus Annal. II. c. 71. in 72.

2.) Iz grščine: Za prevajanje v nemščino: Plato Phaedon c. 4.

3.) Iz nemščine na izbor te-le tri naloge: a) Der dauernde Wert der deutschen Klassiker; — b) Welche geographischen Bedingungen beeinflussen die älteste Geschichte der österreichisch-ungarischen Monarchie? — c) «Wozu ich mich machen will, das ist nun meine Sache». (Schiller.)

4.) Iz slovenščine na izbor te-le tri naloge: a) Moji življenski načrti; — b) «Rodove boš videl srečnejše, zemljo bogatejšo drugod; svetinja te spomni: Krasnejše od svoje ne najdeš nikod». (Aškerc, Svetinja); — c) Snov in misli v Prešernovih baladah in romancah.

Ustne izkušnje, ki jim bode predsedoval ravnatelj c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani dr. L. Požar, se opravijo od dne 2. julija do dne 6. julija. Izid teh izkušenj in imena abiturientov bodo priobčene v prihodnjem «Izvestju».

X.

Wichtigere Erlässe der k. k. Unterrichtsbehörden.

1.) Erlaß des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht vom 8. Juni 1909, Z. 3264, betreffend die provisorische Regelung der Ferialurlaube der Mittelschuldirektoren.

2.) U.-M.-Verordnung vom 22. Juni 1909, R.-G.-Bl. Nr. 98, betreffend die Entrichtung des Schulgeldes im Wege der Postsparkasse.

3.) U.-M.-E. vom 23. August 1909, Z. 27.271, betreffend den Gesamterfolg bei einem Schüler der V. Gymnasialklasse, der im I. Semester aus Mineralogie «genügend» erhalten hat.

4.) U.-M.-E. vom 6. Oktober 1909, Z. 5920, wodurch gestattet wird, daß an den utraquistischen Gymnasien in Krain auch die Mathematik in der V. Klasse mit slovenischer Unterrichtssprache gelehrt werde, während die deutsche Sprache,

weilers die Geschichte und Geographie in den oberen Klassen und die Mathematik auf der lehrplanmäßigen Oberstufe (VI.—VIII. Kl.) unter Gebrauch des Deutschen zu lehren sind.

5.) U.-M.-E. vom 20. Oktober 1909, Z. 38.642, wodurch gestattet wird, jährlich von den Schülern einen Betrag von je 1 Krone für die Schülerbibliothek einzuheben.

6.) U.-M.-E. vom 2. Dezember 1909, Z. 43.912, betreffend die Ausfolgung der Semestralausweise und Jahreszeugnisse an Mittelschulen.

7.) U.-M.-E. vom 16. Dezember 1909, Z. 48.313, betreffend die Entlassung eines Schülers wegen ungünstigen Studienerfolges.

8.) U.-M.-E. vom 25. Jänner 1910, Z. 52.250 ex 1909, betreffend die Befreiung der mittelst einer Aufnahmeprüfung in höhere Klassen aufgenommenen Schüler von der Schulgeldzahlung.

9.) U.-M.-E. vom 25. Jänner 1910, Z. 1133, betreffend die Beförderung der Turnlehrer in höhere Rangsklassen.

10.) U.-M.-E. vom 29. Jänner 1910, Z. 49.538 ex 1909, wornach die Kalligraphie als obligater Gegenstand eingeführt wird.

11.) U.-M.-E. vom 27. Februar 1910, Z. 50.355 ex 1909, betreffend die Förderung von Mädchenlyzeen und Einschränkung der Hospitationen von Privatistinnen an Knabenmittelschulen.

12.) Verordnung des Herrn Ministers für Kultus und Unterricht vom 18. April 1910, Z. 16.500, wornach die Schließung des Schuljahres 1909/10 auf den 2. Juli, der Beginn des nächsten auf den 9. September festgesetzt wird.

13.) L.-Sch.-R.-E. vom 11. August 1909, Z. 4612, betreffend die Evidenzhaltung von Mittelschülern, die im schulpflichtigen Alter stehen.

14.) L.-Sch.-R.-E. vom 17. Juli 1909, Z. 4091, betreffend Weisungen über den Scheckverkehr mit dem k. k. Postsparkassenamte in Wien.

15.) L.-Sch.-R.-E. vom 17. August 1909, Z. 4747, betreffend die Ausweise über die Ergebnisse der Aufnahmeprüfungen in die I. Klasse und über die Frequenz am Anfange des Schuljahres.

16.) L.-Sch.-R.-E. vom 5. Jänner 1910, Z. 7782 ex 1909, wodurch der Besuch von kinematographischen Vorstellungen für die Schuljugend geregelt wird.

17.) L.-Sch.-R.-E. vom 19. Jänner 1910, Z. 3863 ex 1909, betreffend die Belehrung der Schuljugend über die Schädlichkeit des Alkoholismus.

18.) L.-Sch.-R.-E. vom 21. Jänner 1910, Z. 456, wornach über die geistige Reife des Schülers zum Aufsteigen in die folgende Klasse die Klassenkonferenz entscheidet.

XI.

Kako se je pospeševal telesni razvoj mladine.

(Zvršitev ministrske naredbe z dne 12. oktobra l. 1890., št. 1853.)

A. Vsak dan so dobili učenci med dopoldanskimi in popoldanskimi urami 10 do 15 minut odmora; odmor so učenci porabili za šetanje na dvorišču (pri slabem vremenu za šetanje po hodnikih), med tem so se zračile učilnice.

B. Pozimi so se učenci drsali na mestnem drsališču ter sankali po mestnem sankališču, poleti pa so se kopali v mestni kopeli. Mestna uprava jim je dovolila znižano vstopnino.

C. Za telesni razvoj šolske mladine se je letos prav mnogo storilo s šolskimi igrami in izleti, katerih so se udeleževale tri četrtine učencev na zavodu. Igre so se vršile ob prostih poludnevih in ugodnem vremenu na travniku ob Lattermannovem drevoredu, ki ga je mestna uprava prepustila v ta namen. Začenjale so se navadno ob dveh, v dobi poletne vročine ob štirih. Za izlete je bila odločilna oddaljenost izletnega kraja. Z izleti so bile navadno spojene igre brez orodja. Učenci nižjih razredov so posebno radi igrali kroké in nožno žogo, z vnemo so balinali in metali ročne žoge. Prav posebno živahnost pa so letos razvili dijaki višjih razredov pri igri z nožno žogo (Football). Vsi footballisti so bili razdeljeni v 5 moštev po 12 igralcev, skupno 60 igralcev in 2 sodnika. Pričelo se je igrati 14. aprila in se je igralo vsak teden po 13 ur, in sicer ob torkih in četrtnih od 6.—8., ob sredah in četrtnih od 2.—4., ob sobotah od 2.—5. Ob nedeljah so se vršile skupne igre in tekme z igralci I. državne gimnazije.

D. Izleti so se vršili peš v okolico. Obiskovali so se vedno le kraji, ki so v zgodovinskem, geološkem in naravoslovnem oziru znameniti, tako da je mogel voditelj učence spotoma nazorno navajati na razumevanje domače preteklosti in narave.

Pregled izletov:

Dan	Čas	Kraj	Število udeležencev
7. oktobra 1909	2 — 6	Hrušica	90
14. „	2 — 6	Golovec	100
16. „	2 — 6	Golovec — Rudnik	150
23. „	2 — 6	Šišenski hrib	200
30. „	2 — 6	Golovec — Dobrunje	150
12. marca 1910	2 — 5 $\frac{1}{2}$	Golovec	120
19. „	2 — 5 $\frac{1}{2}$	Rožnik	100
9. aprila	2 — 6	Podutik — Koseze	90
30. „	2 — 6	Golovec — Rakovnik	110
7. maja	2 — 6	Golovec	120
21. „	2 — 6 $\frac{1}{2}$	Tivolski gozd in Šišenski hrib	130
11. junija	2 — 6	Golovec	100
25. „	2 — 7	Vič — Vel. hrib — Rožnik	130

Pregled iger:

Dan	Čas	Število udeležencev	Dan	Čas	Število udeležencev
1. oktobra 1909	2 — 5	70	11. maja	1 — 5	70
16. marca 1910	2 — 5	80	18. „	1 — 5	90
30. marca	1 — 5	90	25. „	1 — 5	80
2. aprila	1 — 5	100	1. junija	3 — 7	100
16. „	1 — 5	90	8. „	1 — 5	90
23. „	1 — 5	80	15. „	1 — 5	100
4. maja	2 — 6	90	28. „	1 — 5	110

Igre in izlete je vodil s hvalno vnemo in potrebno spretnostjo nam. gymn. učitelj *dr. Pavel Pestotnik*.

XII.

Kronika.

Šolsko leto 1909./10. se je pričelo dne 18. septembra s slovesno sv. mašo z uvodnim «Veni sancte», ki jo je daroval v nunski cerkvi preč. gospod katehet profesor *dr. Gregorij Pečjak*.

Vzprejemne izkušnje so se vršile dne 16. septembra, ponavljalne in dodatne pa v dobi od 16. do 18. septembra.

Zavod je štel v minulem šolskem letu 8 glavnih razredov s šestimi vzporednimi oddelki (I. b., I. c., II. b., III. b., IV. b., V. b.), skupaj torej 14 razredov, učiteljski zbor pa v I. poluletju 23, v drugem 22 članov: v I. poluletju ravnatelja, ki je stopil s 1. februarjem v pokoj, 13 profesorjev (eden izmed teh je bil do stalnega imenovanja začasni vodja tega zavoda, eden je imel kot začasni ravnatelj liceja in višje mestne dekliške šole celoleten dopust, dva sta poučevala z znižano učno obveznostjo) in 9 namestnih učiteljev, v II. poluletju novega ravnatelja, 12 profesorjev in 9 namestnih učiteljev.

Dne 18. novembra se je vršila dopoldne ob 10. uri v telovadnici preprosta slavnost v spomin pesnika in pisatelja *Ljudevita Gaja*. Profesor *Wester* je v slavnostnem govoru učencem pojasnil Gajev pomen za slovensko književnost. Nato je učenec VIII. razreda *Fr. Ramovž* deklamoval Preradovićevo pesem «Putnik», dijaki so zapeli pesem «Lepa naša domovina» in ravnateljev namestnik je sklenil to slavje, s toplimi besedami se spominjajoč Njega Veličanstva našega presvetlega cesarja, ki so mu učenci zaklicali trikratni «živio».

Dne 19. novembra se je brala spominska sv. maša za umrlo cesarico Elizabeto; dan pa je bil pouka prost.

Dne 22. novembra je umrl pridni ter нравstveni učenec I. a. razreda *Fran Polajenko* in bil pokopan dne 24. novembra. Učiteljski zbor in učenci vseh razredov so ga spremili na njegovi zadnji poti, pevci gimnazije pa so mu zapeli pri hiši žalosti in pri kapeli ob Martinovi cesti po eno žalostinko. Naj v miru počiva!

V minulem šolskem letu so se nadaljevali v prejšnjem šolskem letu začeti roditeljski sestanki. Tudi v tej dobi se je pojavljalo zanimanje zanje. Starši, oziroma njih odgovorni namestniki, pa tudi učenci so v lepem številu prihajali k tem sestankom ter pazljivo poslušali predavanja. Sestanki so se vršili trikrat: prvi dne 3. decembra s predavanjem šolskega svetnika in začasnega ravnatelja *dr. Bezjaka* o dolžnostih šolske mladine. Ker predavatelj pri prvem predavanju ni mogel dovršiti svoje precej obsežne tvarine, je nadaljeval to predavanje pri drugem sestanku dne 19. januarja. Tu se je posebno pečal z rešitvijo vprašanja, s katerimi sredstvi je srednješolsko mladino navajati na zvesto izpolnjevanje dolžnosti. Obe predavanji sta kot pedagoška razprava objavljeni v drugem delu tega izvestja.

Dne 1. februarja je stopil dotedanji ravnatelj gospod *Fran Wiesthaler* v stalni pokoj, od Njega Veličanstva odlikovan z naslovom vladnega svetnika. Deputacija učiteljskega zbora mu je častitala na tem Najvišjem odlikovanju. Na to so se učenci po deputaciji poslovili od njega, zahvaljujoč ga za vse prejete nauke in dobrote. Naposled je vzel tudi učiteljski zbor povodom semestralne sklepne konference dne 11. februarja od njega slovo.

Pri tej priliki ga je v daljšem govoru slavil začasni voditelj, ga zahvalil za vse, kar je kateremukoli članu učiteljskega zbora storil dobrega, bodisi v materialnem, bodisi v duševnem pogledu, dalje za smotreno vodstvo zavoda, ki mu je bilo mnogo let skrben, vesten, požrtvovalen ravnatelj, in za vsa navodila in vse nauke, ki jih je učiteljski zbor tekom mnogih let prejemal od njega. Med drugim je zlasti poudarjal, da je izvečine njegova zasluga, da se je ta zavod kot nižja gimnazija odcepil od I. državne gimnazije ter razširil v višjo, in da se je tudi mnogo trudil za zgradbo novega šolskega poslopja ter imel pri preselitvi vanje mnogo posla. Naposled je govornik iskreno želel, da bi bilo g. vladnemu svetniku usojeno, še mnogo let uživati svojo zasluženost odliko in svoj zaslužen pokoj in da bi se prijazno spominjal svojih učencev, svojega zavoda in svojega učiteljskega zbora.

Dne 5. februarja se je pod predsedstvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika vršila zrelostna izkušnja v februarškem roku. (Gl. str. 93. tega izveštja).

Dne 12. februarja se je končalo prvo poluleetje kakor navadno s sv. mašo, drugo pa se je pričelo dne 16. februarja.

Dne 19. februarja se je vršila po odredbi c. kr. naučnega ministrstva z dne 29. januarja 1910, št. 1044, na preprost način stoletnica smrti tirolskega junaka Andreja Hoferja. V ta namen so se zbrali ob 10. uri dopoldne nižji gimnazijci v telovadnici, višji pa v fizikalni dvorani; onim-le je govoril o pomenu Andreja Hoferja za avstrijsko zgodovino in državo profesor dr. *Kropivnik*, tem-le profesor dr. *Jauker*. Z živio-klici na Njega Veličanstvo se je zaključila ta preprosta patriotska slovesnost.

Dne 23. februarja je predaval preč. gospod župnik *Janez Kalan* pri tretjem roditeljskem sestanku o škodljivosti alkoholizma. Tako je ravnateljstvo izpolnilo eno točko razpisa preslavnega c. kr. dež. šol. sveta za Kranjsko z dne 19. januarja 1910. l., št. 3863 ex 1909, ki razpravlja o škodljivosti alkoholizma in o načinu, kako je šolsko mladino poučevati o tem vprašanju. Za to prijazno uslugo ravnateljstvo prav toplo zahvaljuje gospoda župnika.

Dne 3. marca so se zbrali učiteljski zbor in učenci v telovadnici, kjer je šolski svetnik dr. *J. Bezjak* povodom imenovanja za ravnatelja tega zavoda mladini govoril na srce, jo izpodbujal k marljivosti, rednosti, pravdnosti, pobožnosti, izpolnjevanju svojih šolskih dolžnosti in ljubezni do ožje in širje domovine. Na to je osmošolec *Ramovž* v dobro premišljenem, poetičko zasnovanem in vznesenem govoru ravnatelju v imenu vseh učencev častital na novi časti, izrazil veselje vseh sošolcev o tem dogodku ter obljubil, da hočejo uvaževati dane jim nauke in se po njih ravnati, naposled proseč, naj jim bode dober voditelj in duševni oče. Ko so še zapeli pevci dva zbora, je zaključil ravnatelj ta spominski dan, spominjajoč se Njega Veličanstva presvetlega cesarja, ki mu je podaril to častno mesto, na kar so učenci temu zaklicali trikratni »živio« in »slava«.

Dne 26. aprila je umrl v svoji ogrski domovini pri starših jako marljivi in blagonravni učenec IV. b. razreda *Jakab Ivan*. Ker se zaradi prevelike razdalje niti učiteljski zbor niti učenci niso mogli udeležiti pogreba, se je ukrenilo, da so njegovi součenci poslali staršem pismeni izraz svojega globekega sožalja. Isto je storil ravnatelj v imenu učiteljskega zbora.

Dne 25. majnika so priredili posamezni razredi pod vodstvom svojih učiteljev izlete v bližnjo in daljnjo okolico ljubljansko, zlasti na Gorenjsko. Ti in vsi drugi že prej navedeni izleti niso merili le na zabavo, ampak tudi

na oliko šolske mladine. Ta praktiški in nazorni pouk so pospeševali poleg tega tudi še poseti nekaterih ljubljanskih obrtnih podjetij in zavodov. Zlasti so si ogledovali učenci pod vodstvom namestnega učitelja *dr. Gvidona Sajovica* bogate zbirke tukajšnjega muzeja Rudolfini, in sicer učenci I. b. in I. c. razreda dne 31. majnika, I. a. razreda dne 4. junija, II. a. razreda dne 7. junija in II. b. razreda dne 11. junija. Razen tega so dobivali opazovalne naloge o prirodninah ter poročali o svojih opazovanjih. Osmošolce je vedel dne 20. aprila profesor *A. Peterlin* v tukajšnjo elektrarno, učenci IV. a. in IV. b. razreda pa so tam opazovali priprave in stroje pod vodstvom istega profesorja in namestnega učitelja *L. Andréeja* dne 22. aprila. — Naposled je šel dne 28. junija ravnatelj s sedmošolci ogledovat tukajšnjo Katoliško tiskarno.

Gospodom lastnikom, oziroma načelnikom in uradnikom teh podjetij in zavodov izreka ravnateljstvo najtoplejšo zahvalo za naklonjenost, ki so jo izkazali učencem naše gimnazije.

Neizprosna smrt je zahtevala še tretjo žrtev. Ob vznjožu mogočnih Kamniških planin je umrl dne 3. junija t. l. v svojem rojstvenem kraju v Ložah vrli, blagonravni, pobožni in zelo marljivi učenec VII. razreda *Anton Burja*. Deputacija njegovih ožjih součencev in drugih učencev višje gimnazije v lepem številu 46 mladeničev, iz učiteljskega zbora pa ravnatelj in profesor verouka dr. Pečjak so ga spremili na zadnji poti z Lož v Šmartno, na domu, v cerkvi in ob grobu pa so mu zapeli gimnazijski pevci zadnjo pesem žalostinko. Pri grobu mu je tudi ravnatelj izpregovoril nekoliko besedi v blag spomin. Naj v miru počiva!

Bogoslužne vaje: Dne 19. novembra se je služila sv. spominška maša za Njeno Veličanstvo rajno cesarico *Elizabeto*. Učiteljstvo se je vrhu tega tudi še udeležilo slovesnih sv. maš, darovanih v stolnici na rojstveni in godovni dan Njegovega Veličanstva cesarja *Franca Jožefa I.* (dne 18. avgusta, oziroma 4. oktobra) kakor tudi slovesnih zadušnic za rajne ude presvetle cesarske rodovine (dne 10. septembra za Njeno Veličanstvo cesarico *Elizabeto*, dne 30. junija pa za Njegovo Veličanstvo cesarja *Ferdinanda I.*). K izpovedi in sv. obhajilu je šla šolska mladina trikrat. V zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 23. junija l. 1899., šte. 861 ex 1907, so se vršile dne 20., 21. in 22. marca v nunski cerkvi velikonočne duhovne vaje, ki jih je vodil profesor verouka *dr. Gregorij Pečjak*. Od namestnega učitelja verouka *dr. Alojzija Merharja* pripravljenih pa je prejelo 9 učencev o Duhovem svetstvu sv. birme in dne 21. junija 6 učencev prvič sv. obhajilo. Ob nedeljah in praznikih so se udeleževali učenci skupne službe božje v nunski cerkvi (od 8. do 9. ure). Zavod se je korporativno udeležil slovesnega cerkvenega obhoda na dan sv. Rešnjega Telesa (dne 26. majnika), zastopniki učiteljskega zbora pa tudi cerkvenega obhoda na Veliko soboto (dne 26. marca).

Zdravstveno stanje učencev letos ni bilo posebno ugodno; obolelo je med šolskim letom več učencev, ki pa so zopet ozdraveli; dva sta se morala zaradi bolezní popolnoma okaniti učenja, trije pa so morali umreti, kakor se je že poročilo.

Ustne premestne izkušnje so se vršile v dobi od 14. do 24. junija; razredbene konference so bile dne 24. in 25. junija, završna pa dne 1. julija. Vzprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1910./11. se opravijo dne 4. julija. Šolsko leto se je sklenilo po gori navedenem razpisu c. kr. naučnega ministrstva dne 2. julija s sv. zahvalno mašo, po kateri se je pela cesarska pesem.

XIII.

Naznanilo o začetku šolskega leta 1910./1911.

Šolsko leto 1910./1911. se prične v ponedeljek dne 12. septembra s slovesno sveto mašo z »Veni sancte«, ki se bo služila ob desetih v nunski cerkvi. Na novo vstopajočim učencem (vseh razredov) se je oglasiti, spremljanim od roditeljev ali njih namestnikov, v petek dne 9. septembra pri gimnazijskem ravnateljstvu s krstnim ali z rojstvenim listom, šolskim izpričevalom zadnjega leta (štipendistom in šolnine oproščenim tudi z dotičnimi dekreti) ter plačati 4 K 20 h vzprejemnine in 3 K 40 h prispevka za učila, dijaško knjižnico in igrala. Od učencev, na podlagi povoljno prebite izkušnje vzprejetih v I. razred, se bodo pobirale te pristojbine šele po istinitem vstopu v šolo (dne 14. septembra).

Učenci, ki se dajo vpisati v I. razred, morajo tekom solnčnega leta 1910. dovršiti deseto leto ter prebiti vzprejemno izkušnjo z dobrim uspehom. Oni, ki so doslej obiskovali kako javno ljudsko šolo, naj se izkažejo (v zmislu razpisa c. kr. naučnega ministrstva z dne 7. aprila l. 1878., šte. 5416) z dotičnim šolskim (obiskovalnim) izpričevalom, obsezajočim rede iz krščanskega nauka, učnega (= slovenskega in nemškega) jezika in računstva. Vzprejemne izkušnje se prične dne 10. septembra, in sicer pismene zjutraj ob osmih, ustne popoldne ob treh. Pri teh izkušnjah se zahteva (po določilih ministrskih razpisov z dne 14. marcija l. 1870., šte. 2370, in z dne 27. majnika l. 1884., šte. 8019): Iz krščanskega nauka toliko znanja, kolikor se ga more pridobiti v prvih štirih letnih tečajih ljudske šole; v učnem jeziku (slovenskem in nemškem) spretnost v čitanju in pisanju, znanje početnih nauk iz oblikoslovja, spretnost v analizovanju prosto razširjenih stavkov, poznavanje pravopisnih pravil; v računstvu izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi števili.

V I. razred se lahko dajo učenci vpisati tudi že v nedeljo dne 3. julija t. l. od 8.—12. ure. Za te se bodo vzprejemne izkušnje vršile v ponedeljek dne 4. julija.

Vzprejemno izkušnjo ponoviti v istem letu na istem učilišču ali na kaki drugi srednji šoli ni dovoljeno.

Po 9. septembru se na novo vstopajoči učenci ne bodo več vzprejemali.

Učencem, ki so že doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dne 11. septembra dopoldne od 9.—12. ure s šolskim izpričevalom zadnjega polulelja ter plačati 3 K 40 h prispevka za učila, dijaško knjižnico in igrala.

Učenci, ki nameravajo prestopiti z drugih učilišč na c. kr. II. državno gimnazijo ljubljansko, naj si preskrbe na izpričevalu zadnjega polulelja pripomnjo o pravilno naznanjenem odhodu; isto je storiti tudi onim tukajšnjim učencem, ki hočejo prihodnje leto nadaljevati svoje nauke kje drugje.

Ponavljjalne in dodatne izkušnje se bodo vršile dne 10. in 11. septembra, istotako vzprejemne izkušnje za vse druge razrede (izvzemši I.).

Dne 13. septembra se prične redni šolski pouk ob osmih dopoldne.

Zapiski učnih knjig za šolsko leto 1910./1911. se bodo dobivali pri tukajšnjih knjigotržcih.

Poluletna šolnina znaša 40 K. Učenci I. razreda jo morajo plačati za I. polulelje v prvih treh mesecih šolskega leta; vendar smejo (v zmislu razpisa visokega naučnega ministrstva z dne 7. marcija l. 1909.), ako so revni, prositi plačilnega

odloga, oziroma oproščenja šolnine ter oddati dotične prošnje ravnateljstvu v prvih osmih dneh šolskega leta. Njih prošnji se more ugoditi, ako jim prizna učiteljski zbor po prvih dveh mesecih v vsakem šolskem predmetu najmanj znamko »zadostno« (»genügend«), v vedenju znamko »prav dobro« (»sehr gut«) ali »dobro« (»gut«), koncem I. poluletja pa vsaj »zadostno« v vseh obveznih predmetih, v vedenju pa najmanj znamko »dobro«. Ako ti pogoji koncem I. poluletja niso izpolnjeni, mora dotični učenec šolnino za I. poluletje plačati še pred začetkom II. poluletja. V vseh drugih primerih morajo plačati neoproščeni učenci poluletno šolnino v prvih šestih tednih vsakega poluletja, ako jih ni med tem presl. deželni šolski svet oprostil plačevanja šolnine na njih upravičeno prošnjo. Upravičena pa je prošnja (po gorenjem razpisu visokega naučnega ministrstva) le, ako so prosilci zares revni in so dobili v izpričevalu I. poluletja najmanj znamko »zadostno« v vseh obveznih predmetih, v vedenju pa vsaj znamko »dobro«, v II. poluletju pa bili spoznani za sposobne, vstopiti v višji razred, in prejeli v vedenju vsaj znamko »dobro«.

Prošnjam za oproščenje šolnine, naslovljenim na »preslavni c. kr. deželni šolski svet kranjski«, naj pridenejo revni prvošolci (ki niso repetenti) revnostno izpričevalo, obsezajoče natančne in vestne podatke o stanu in imetku roditeljev ter ne nad eno leto staro; neoproščeni revni učenci drugih razredov pa morajo priložiti svojim prošnjam tudi še izpričevalo zadnjega poluletja.

Učenci, pripadajoči po svojem rojstvenem kraju ali po rodbinskih razmerah ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Kranju, Radovljici, Črnomlju in Novem mestu ali pa ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, se po razpisu preslavnega c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 28. avgusta l. 1894., šte. 2354, na ljubljanskih gimnazijah ne smejo vzprejemati. V posebnega ozira vrednih slučajih jim more vzprejem izjemoma dovoliti le c. kr. deželni šolski svet.

Na to šolsko oblast naslovljene in dobro utemeljene prošnje za izjemni vzprejem na eno izmed obeh tukajšnjih gimnazij naj vložijo p. n. roditelji ali varuhi dotičnih učencev do 1. avgusta, in sicer ako gre za vstop v I. razred, pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu, v vseh drugih primerih pa pri c. kr. ravnateljstvu zadnje obiskovane gimnazije.

Ravnateljstvo.

Mitteilungen, den Beginn des Schuljahres 1910/1911 betreffend.

Das Schuljahr 1910/1911 beginnt Montag den 12. September mit einem heil. Geistamte, das um 10 Uhr in der Ursulinenkirche abgehalten werden wird. Neu eintretende Schüler aller Klassen haben sich Freitag den 9. September bei der Gymnasialdirektion zu melden, den Tauf- oder Geburtsschein, die Schulanzeigen, resp. das Zeugnis über das letzte Semester (Stipendisten und vom Schulgelde befreite Aufnahmswerber überdies die betreffenden Dekrete) vorzulegen und eine Aufnahmestaxe von 4 K 20 h nebst einem Lehr- und Spielmittelbeitrage von 3 K 40 h zu entrichten. Diese Gebühren werden von den auf Grund gut bestandener Aufnahmsprüfung in die I. Klasse aufgenommenen Schülern erst nach tatsächlichem erfolgtem Eintritte in die Schule (am 14. September) eingehoben werden.

Schüler, welche in die **I. Klasse** neu eintreten wollen, müssen das zehnte Lebensjahr erreicht haben oder es noch im Solarjahre 1910 erreichen und sich einer Aufnahmeprüfung mit gutem Erfolge unterziehen. Die **Aufnahmeprüfungen** beginnen **am 10. September**, und zwar um 8 Uhr Vormittag die schriftlichen, um 3 Uhr Nachmittag die mündlichen. Bei diesen Prüfungen werden im Sinne der Ministerialverordnungen vom 14. März 1870, Z. 2370, und vom 27. Mai 1884, Z. 8019, folgende Anforderungen gestellt: «In der **Religion** jenes Maß von Wissen, welches in den ersten vier Jahreskursen einer Volksschule erworben werden kann; in der **Unterrichtssprache** (slovenisch und deutsch) Fertigkeit im Analysieren einfach bekleideter Sätze, Bekanntschaft mit den Regeln der Orthographie; im **Rechnen** Übung in den vier Grundrechnungsarten in ganzen Zahlen.»

Eine Wiederholung der Aufnahmeprüfung in demselben Jahre, sei es an dieser oder an einer anderen Anstalt, ist unzulässig.

Nach dem 9. September werden neu eintretende Schüler nicht mehr aufgenommen.

Die dieser Anstalt bereits angehörenden Schüler haben sich **am 10. September von 9 bis 12 Uhr Vormittag** mit dem letzten Semestralzeugnisse zu melden und einen Lehr-, Spielmittel- und Schülerbibliotheksbeitrag von 3 K 40 h zu erlegen.

Die **Nachtrags- und Wiederholungsprüfungen** sowie die **Aufnahmeprüfungen** für die II. bis VIII. Klasse finden **am 10. und 11. September** statt.

Der regelmäßige Unterricht beginnt **am 13. September um 8 Uhr Vormittag**.

Die Verzeichnisse der pro 1910/11 dem Unterrichte zugrunde zu legenden Lehrbücher werden in den hiesigen Buchhandlungen erhältlich sein.

Nach den Bestimmungen des Erlasses des hochlöbl. k. k. Landesschulrates vom 28. August 1894, Z. 2354, dürfen Schüler, welche nach ihrem Geburtsorte und nach ihren Familienverhältnissen dem Bereiche der k. k. Bezirkshauptmannschaften Krainburg, Radmannsdorf, Rudolfswert und Tschernembl und dem Bereiche der k. k. Bezirksgerichte Landstraß, Nassenfuß, Weixelburg und Stein angehören, hierorts nur ausnahmsweise in besonders berücksichtigungswürdigen Fällen mit Genehmigung des k. k. Landesschulrates aufgenommen werden.

Die P. T. Angehörigen jener Schüler, welche hierorts **neu eintreten** wollen und einer solchen Genehmigung bedürfen, wollen um dieselbe beim k. k. Landesschulrate mit einem gut motivierten Gesuche einschreiten, welches bis 1. August, und zwar wenn es sich um den Eintritt in die I. Klasse handelt, bei der zuständigen k. k. Bezirkshauptmannschaft, in allen übrigen Fällen aber bei der k. k. Direktion des zuletzt besuchten Gymnasiums einzubringen ist.

Die Direktion.

Imenik učencev.*

I. a. razred.

Adamič Alojzij, Grosuplje.
Ahčin Janez, Domžale.
Benčan Josip, Planina.
Borštnik Radivoj, Hinje.
Bovha Ivan, Ig.
Cotič Ivan, Ljubljana.
Drovenik Matija, Ljubljana.
Gajetta Josip, Ljubljana.
Hilbert Jaromir, Krško.
Nec Andrej, Goriča vas pri Ribnici.
Jenko Ivan, Feldkirchen na Koroškem.
Kanobelj Herman, Gorenje pri Sezani, Primorsko.
Klabučar Herman, Krško.
Krišch Oton, Ljubljana.

Kunc Fran, Ljubljana.
Leben Fran, Ljubljana.
Luxa Vladimir, Prosek na Primorskem.
Majce Alojzij, Ljubljana.
Majce Josip, Ljubljana.
Pauer Božidar, Ljubljana.
Prezelj Aleš, Tržič.
Rojec Vladislav, Radovljica.
Sbrizaj Božidar, Ljubljana.
Stojkovič Ludovik, Ljubljana.
Šmit Janez, Ribno na Bledu.
Urbas Fran, Laze pri Rakeku.
Župnek Bogomil, Ljubljana.
Župnek Fran, Ljubljana.

I. b. razred.

Aljančič Emil, Stari trg pri Trebnjem.
Arko Bogomir, Ribnica.
Čeh Franc, Zarka-láza, Ogrsko.
Dimnik Ciril, Slape pri Ljubljani.
Fajfar Bogomir, Vrhnika.
Fakin Dragotin, Ljubljana.
Francič Franc, Črnomelj.
Gabršček Josip, Ljubljana.
Gnezda Janko, Unec pri Rakeku.
Jeglič Janko, Sv. Križ pri Litiji.
Jurca Adolf, Postojna.
Kemperle Mirko, Ljubljana.
Krasevec Franc, Pudob pri Ložu.
Križman Franc, Studeno pri Postojni.
Kucler Matija, Lesno Brdo pri Vrhniki.
Kušar Franc, Ljubljana.
Lovšin Bogomir, Vinica pri Črnomlju.

Majcen Milan, Gornje Ribče pri Moravčah.
Nosan Karol, Gotenica pri Kočevju.
Pavlič Josip, Ljubljana.
Petavs Ignacij, Vrhnika.
Plevel Franc, Mekinje pri Kamniku.
Podržaj Ivan, Ljubljana.
Prosenec Anton, Česujice pri Moravčah.
Rihar Ignacij, Ljubljana.
Sadar Vincenc, Budanje pri Vipavi.
Srebotnjak Mihael, Predjama pri Postojni.
Štefancioza Franc, Sv. Florijan, Štajersko.
Štimec Josip, Šiška.
Trdan Anton, Suše pri Ribnici.
Veikavrh Franc, Ljubljana.
Vrhovec Ivan, Ljubljana.
Žvokelj Ivan, Vrhpolje pri Ipavi.

I. c. razred.

Belič Josip, Borovnica.
Černe Otmar, Ljubljana.
Črnogaj Ivan, Ljubljana.
Dolenc Ivan, Povir pri Sezani.
Dovjak Janez, Fužine pri Ljubljani.
Filipan Emerik, Ljubljana.
Funda Anton, Karlovec.

Gabršček Mihael, Ljubljana.
Kavčič Filip, Idrija.
Kumelj Ciril, Ljubljana.
Lazar Ivan, Kropa.
Lilleg Ivo, Krško.
Mole Fran, Žažar pri Vrhniki.
Možek Fran, Studenec.

* Debeli tisk znači odličnjake.

Nagode Anton, Ljubljana.
 Oražem Alojzij, Ljubljana.
 Pavčič Vladimir, Velike Lašče.
 Podrebršek Stanislav, Ljubljana.
 Predovič Rudolf, Ljubljana.
 Prijatelj Albin, St. Rupert.
 Puc Anton, Žužemperk.

Ravnikar Napoleon, Lož.
 Rupnik Viljem, Trst.
 Slana Josip, Ljubljana.
 Svete Martin, Ljubljana.
 Šušljaj Rajko, Velike Lašče.
 Zakrajšek Albin, Preserje.

II. a. razred.

Aplenc Emerik, Ljubljana.
 Belč Janez, Ljubljana.
 Bitenc Vinko, St. Vid pri Ljubljani.
 Bizjak Josip, Studeno pri Postojni.
 Danen Ernest, Opčina na Primorskem.
 Debelak Gvidon, Postojna.
 Dekleva Dominik, Vipava.
 Eiletz Leopold, Trzin na Primorskem.
 Gabrežna Fran, Unec pri Planini.
 Gabršek Stanislav, Krško.
 Goljar Srečko, St. Vid pri Ljubljani.
 Habič Anton, Sadinja vas pri Sostrem.
 Irkič Ignacij, Ljubljana.
 Keržin Ivan, Dobrunje.
 Korošec Ivan, Bohinjska Česhnjica.
 Kozelj Milan, Ljubljana.
 Kraut Štefan, Lukovica pri Kamniku.
 Kreuzberger Adolf, Kranj.

Krištof Vladimir, Ljubljana.
 Lajovic Ladislav, Vače pri Litiji.
 Legat Viljem, Doblje pri Črnomlju.
 Lilleg Branko, Krško.
 Lončar Fran, Ljubljana.
 Masle Ivan, Borovnica.
 Pavlin Maks, Črnomelj.
 Pibernik Božidar, Ljubljana.
 Puntar Anton, Unec pri Planini.
 Schrey Janko, Bled.
 Sicherl Josip, Trzin.
 Šparovec Anton, Selo pri Šmarju.
 Terpin Fran, Dobropolje.
 Torkar Ivan, Bohinjska Bistrica.
 Veselý Anton, Salgotarjan na Ogrskem.
 Vidmajer Ljubomil, Ljubljana.
 Wissiak Josip, Ljubljana.

II. b. razred.

Bahovec Ivan, Ljubljana.
 Bayr Egon, Ljubljana.
 Bergant Fran, Ljubljana.
 Bregar Josip Milan, Kranjska gora.
 Florjančič Milan, Ljubljana.
 Gnezda Venčeslav, Unec.
 Gornik Karol, Žigmarice pri Sodražici.
 Gradišnik Alojzij, Celje na Štajerskem.
 Grden Anton, Martinja vas pri Sv. Lovrencu.
 Grobljar Andrej, Zabreznik pri Izlakah.
 Hojan Ivan, Vrhnika.
 Jelenič Jernej, Ljubljana.
 Kavčič Viktor, Ljubljana.
 Kenk Boris, Ljubljana.
 Kikelj Josip, Bohinjska Bistrica.
 Komar Stanislav, Ljubljana.
 Krištof Ivan, Višnja gora.
 Kroflič Valentin, Črnomica na Štajerskem.
 Leben Stanislav, Ljubljana.
 Lenassi Josip, Gorenji Logatec.

Magolič Vladislav, Celje na Štajerskem.
 Modic Andrej, Rakek.
 Osana Miroslav, Ardro pri Krškem.
 Pavčič Pavel, Zavogljje pri Sostrem.
 Planinšek Rok, St. Vid pri Ljubljani.
 Pogačar Josip, Dobrunje pri Ljubljani.
 Ponikvar Ciril, Ljubljana.
 Prelog Anton, Zareče pri Ilirski Bistrici.
 Rebolj Martin, Srednja vas pri Kranju.
 Sedej Lovrenc, Notranja gorica pri Ljubljani.
 Sicherl Ivan, Domžale.
 Stojan Fran, Rateče pri Beli peči.
 Strnad Vinko, Ljubljana.
 Šket Stanislav, Podsreda na Štajerskem.
 Steh Ivan, Cesta pri Dobropoljah.
 Teršar Avgust, Dolenji Logatec.
 Tomažič Ivan, Tinje pri Slovenski Bistrici na Štajerskem.
 Tomec Ivan, Šujica pri Dobrovi.
 Židan Ivan, Ljubljana.

III. a. razred.

Ahčin Vincencij, Domžale.
 Arko Ivan, Ribnica.
 Arzenšek Josip, Trbovlje.
 Bežek Etbin, Kamnik.
 Borštnik Pavel, Ljubljana.
 Černe Ivan, Kranjska gora.
 Černe Josip, Ljubljana.

Debelak Janko, Lož.
 Dolenc Vladimir, Ortenek.
 Guzelj Josip, Ljubljana.
 Jeglič Ciril, Sv. Križ pri Litiji.
 Jenko Davorin, Ljubljana.
 Kajfež Maks, Bovec na Primorskem.
 Kavčič Josip, Vrhnika.

Kočevar Ivan, Ljubljana.
Kollaritsch Oton, Gradec na Štajerskem.
Kragelj Mirko, Kamnik.
Kos Stanislav, Ljubljana.
Lukesch Rudolf, Ljubljana.
Lunaček Aleksander, Trebelno.
Majhenc Fran, Vrhov.
Nadrah Ignac, Višnja gora.
Novak Ivan, Notranje gorice.
Oblak Ivan, Borovnica.
Oustrata Fran, Nabrežina na Primorskem.

Pance Pavel, Vič.
Pečenik Rudolf, Horjul.
Rodič Albin, Št. Jurij pod Kumom.
Rus Mirko, Travnik.
Sever Avgust, Zatična.
Tomaž Josip, Št. Vid nad Ljubljano.
Tomšič Josip, Stari trg pri Višnji gori.
Vizjak Bogomil, Ljubljana.
Vizjak Fran, Ljubljana.

Privatist: Dernovšek Fran, Brežice.

III. b. razred.

Bahovec Ciril, Ljubljana.
Baltezar Ivan, Ljubljana.
Benedik Bogomir, Smlednik pri Kranju.
Cepuder Alfonz, Studenec.
Christof Henrik, Dob pri Kostanjevici.
Gologranc Stanislav, Gabrje pri Celju.
Goropevšek Josip, Trbovlje na Štajerskem.
Gregorič Beno, Novo mesto.
Hlebec Maks, Sevnica ob Savi na Štajerskem.
Ivan Fran, Dvorska vas pri Velikih Laščah.
Jančar Viktor, Divača na Primorskem.
Janež Josip, Ljubljana.
Jeretina Ivan, Brezje pri Kamniku.
Kadunc Rafael, Zgornji Tuhinj.
Kavčnik Leon, Ljubljana.
Mežan Leon, Podkraj pri Logatcu.
Mravljje Milan, Brezovica.
Peterca Fran, Dravljje pri Ljubljani.

Pintar Alojzij, Dolga njiva pri Sv. Lovrencu ob Temenici.
Poljanec Fran, Šmarjeta pri Novem mestu.
Pristov Alojzij, Ljubljana.
Prosenc Josip, Ljubljana.
Rihar Leopold, Ljubljana.
Rozman Ludovik, Fužine pri Ljubljani.
Smerdu Maks, Pulj v Istri.
Srebot Fran, Podkraj pri Vipavi.
Sterlé Ivan, Ljubljana.
Srnad Josip, Dobropolje.
Štepec Alojzij, Št. Pavel pri Št. Vidu na Dolenjskem.
Tavčar Ivan, Ljubljana.
Vider Miroslav, Ljubljana.
Vidrih Alojzij, Begunje pri Cerknici.
Zaje Ivan, Gornja Zadobrava pri Ljubljani.

IV. a. razred.

Aljančič Alfonz, Trnovo.
Andolšek Ivan, Male Lipljene.
Banovec Rudolf, Ljubljana.
Bezlej Vladimir, Krško.
Bregar Stanislav, Kranjska gora.
Černe Anton, Kranjska gora.
Geberšek Fran, Ljubljana.
Gregorič Božidar, Brežice.
Jean Maksimilijan, Ljubljana.
Kolar Janko, Postojna.
Kozak Josip, Ljubljana.
Lilleg Erih, Krško.
Pavlovčič Fran, Cirknica.

Podržaj Ferdinand, Ljubljana.
Puc Viktor, Col.
Rant Fran, Jesenice.
Rižner Ivan, Račica pri Zidanem mostu.
Rogelj Anton, Prevalje.
Štrukelj Vinko, Krašnja.
Tomšič Anton, Verd pri Vrhnikih.
Uran Ivan, Ljubljana.
Vadnal Adolf, Ljubljana.
Vilhar Anton, Selce pri Slavini.
Završnik Fran, Radeče pri Zidanem mostu.
Zorko Josip, Št. Vid pri Brdu.

IV. b. razred.

Arh Josip, Dobričlo pri Čemšeniku.
Bende Roman, Muta pri Vuzenici.
Benedik Stanko, Smlednik.
Berlec Anton, Podhrška pri Kamniku.
Borušak Josip, Zagorje ob Savi.
Csontóhá Matija, Mottolyad pri Felső-Lendva, Ogrsko.
Drašler Srečko, Dole pri Borovnici.
Erlah Evstahij, Šmarje pri Jelšah.
Feštajn Rudolf, Košca pri Zagorju.
Fidler Josip, Trnovec pri Št. Jurju ob j. ž.

Haller Leopold, Radeče pri Zidanem mostu.
Hirschmann Karel, Ljubljana.
Horvat Rudolf, Orehek pri Postojni.
Kovač Josip, Št. Janž.
Kuhar Mihael, Bratonci pri Belatincih, Ogrsko.
Kuhar Rudolf, Satahovič, kom. Vas, Ogrsko.
Leustek Milivoj, Sunja, Hrvatsko.
Lovšin Evgen, Vinica pri Črnomlju.
Osana Ciril, Veliki Trn nad Krškimi.
Petrič Janko, Rudnik pri Ljubljani.
Prezelj Maks, Lož.

Prusnik Anton, Ljubljana.
 Rekef Ciril, Medno pri Št. Vidu nad Ljubljano.
 Rupnik Rudolf, Podgora pri Št. Vidu nad Ljubljano.

Seliškar Albin, Vransko.
 Sturm Artur, Splet, Dalmacija.
 Turk Ernest, Ljubljana.
 Zupan Mihael, Brezje pri Čemšeniku.

V. a. razred.

Bergant Frančišek, Podsmrečje pri Blagovici.
 Cerar Anton, Dob pri Domžalah.
 Ferencak Vinko, Šmarje pri Jelšah.
 Jerin Jurij, Zagorje ob Savi.
 Klavs Štefan, Podgorica pri Dobropoljah.
 Kogoj Milan, Ljubljana.
 Koleča Ivan, Ljubljana.
 Lapajne Alfonz, Ljubljana.
 Leskovec Anton, Buje pri Košani.
 Lozej Ivan, Ljubljana.

Miglič Jakob, Studenec-Ig.
 Mihelič Fran, Nadlesk pri Starem trgu.
 Modrijan Fran, Zatičina.
 Novak Ivan, Dole pri Litiji.
 Pirnat Anton, Dravljje pri Št. Vidu.
 Sirk Josip, Ljubljana.
 Uran Andrej, Ljubljana.
 Velikajna Josip, Ljubljana.
 Zalokar Rok, Št. Vid pri Ljubljani.

V. b. razred.

Čermák Jaroslav, Ljubljana.
 Gerčar Jakob, Dupeljne pri Brdu.
 Gregorec Srečko, Mengeš.
 Gregorič Miron, Ljubljana.
 Hirschmann Heribert, Ljubljana.
 Khrné Štefan, Vipava.
 Lavrenčak Zmagoslav, Radovljica.
 Mauer Alojzij, Zagradec.
 Mohar Fran, Loški potok.
 Oblak Ivan, Sv. Gregor.
 Oblak Josip, Graben pri Sv. Gregorju.
 Peček Fran, Male Lašiče.

Pirc Ivan, Ljubljana.
 Poderžaj Ciril, Ljubljana.
 Richter Rudolf, Vinica.
 Rigler Vekoslav, Praproče.
 Sajovic Dušan, Hrastje pri Št. Petru.
 Selan Anton, Štepanja vas.
 Stojkovič Fran, Breg pri Borovnici.
 Šimnic Miroslav, Kranj.
 Širca Ignacij, Planina.
 Švigelj Karol, Borovnica.
 Tschamernik Herman, Radeče.

VI. razred.

Ambrožič Fran, Gaberje pri Dobrovi.
 Bremec Pavel, Št. Vid pri Ljubljani.
 Čelešnik Jakob, Hotič.
 Česnik Dragotin, Predoslje pri Kranju.
 Detela Martin, Moravče.
 Drobnič Ivan, Velika Stara vas pri Grosupljem.
 Franza Josip, Škedenj pri Trstu.
 Gorše Martin, Sodražica.
 Jager Matija, Ljubljana.
 Jamnik Karol, Brankovo pri Vel. Lašičah.
 Janežič Matija, Peče pri Moravčah.
 Jerina Fran, Vrhnika.
 Korun Ferdinand, Št. Peter v Savinski dolini na Štajerskem.
 Kranjec Silvester, Ljubljana.
 Lavrič Vinko, Kozaršče.
 Lobé Ludovik, Zagradec pri Žužemperku.
 Miklavc Fran, Javorje.
 Mlakar Fran, Senožeče.

Ogorelec Ivan, Rigonca na Štajerskem.
 Penko Fran, Palčje pri Št. Petru.
 Petavs Karol, Vrhnika.
 Pintar Anton, Kamnik.
 Pirkovič Vladimir, Spodnja Šiška.
 Rupar Fran, Škofja Loka.
 Schiffrer Stanko, Ljubljana.
 Schrey Amon, Bled.
 Skobé Ignacij, Budganja vas pri Žužemperku.
 Stanonik Ivan, Horjul.
 Stelč Albin, Idrija.
 Tratnik Leopold, Idrija.
 Urek Fran, Ljubljana.
 Ustar Fran, Slivna pri Vačah.
 Vovk Alojzij, Bleč vrh pri Višnji gori.
 Zelenik Karol, Črmla v Slov. goricah na Štajerskem.
 Zupančič Ivan, Lipoglav.

VII. razred.

Bolč Andrej, Slavina.
 Bregar Vladimir, Kranjska gora.
 Brodar Srečko, Ljubljana.
 Drganc Albert, Ljubljana.
 Drasler Fran, Allegheny v Ameriki.
 Gabrovšek Andrej, Rovte pri Logatcu.
 Gabrovšek Josip, Sv. Jošt pri Vrhniki.

Glovacki Kazimir, Dubravica v Dalmaciji.
 Jaklič Fran, Andol pri Sv. Gregorju.
 Jelenc Leon, Sv. Jurij pri Kranju.
 Jug Rihard, Rogatec na Štajerskem.
 Kolenc Pavel, Homec v Savinski dolini na Štajerskem.
 Kozak Josip, Ljubljana.

Luštrek Srečko, Verje pri Medvodah.
 Marolt Fran, Brdo pri Lukovici.
 Novak Albin, Slovenska Bistrica.
 Pele Stanko, Ljubljana.
 Pfeifer Ciril, Kandija pri Novem mestu.
 Privšek Fran, Kaplja vas pri Celju na Štajerskem.
 Safošnik Jakob, Pleterje pri Ptuj na Štajerskem.
 Selan Anton, Dobrunje pod Ljubljano.

Simonič Adolf, Kranjska gora.
 Sobočan Ivan, Gumilica na Ogrskem.
 Šuštar Lovro, Stob pri Domžalah.
 Tominec Ivan, Lome pri Crnem vrhu nad
 Idrijo.
 Zaletel Rudolf, Ljubljana.
 Žibert Simon, Rakitovec v Tuhinjski dolini.
 Žvokelj Dominik, Vrhpolje pri Vipavi.

VIII. razred.

Abram Anton, Tupelče, Primorsko.
 Bajec Franc, Dolenji Logatec.
 Borštnik Božidar, Hrib pri Žužemperku.
 Gosar Andrej, Dolenji Logatec.
 Klembas Anton, Ljubljana.
 Lekan Janez, Vipava.
 Lemež Milan, Maribor.
 Lovšin Franc, Sušje pri Ribnici.
 Malin Ivan, Ljubljana.
 Matičič Ivan, Rakek.
 Melik Anton, Črna vas pri Ljubljani.
 Merješič Filip, Ljubljana.

Primic Franc, Zalog pri Šmarju.
 Ramovž Franc, Ljubljana.
 Rus Alojz, Bled.
 Sodnik Jožef, Ljubljana.
 Svetek Miloslav, Ljubljana.
 Šefman Karl, Kranjska gora.
 Šerbec Jožef, Rajhenburg, Štajersko.
 Štamcar Milan, Ljubljana.
 Wohinz Ivan, Kresnice pri Litiji.
 Zaverl Alfonz, Velika goba pri Litiji.
 Žgur Janez, Podraga pri Vipavi.

